Tähähäh

WALTER RIST'i

mälestawad T. I reaalkooli abiturlendid.

Esmaspäewal, 14. septembril s. a. lahkus surma läbi meie ühisuse asutaja liige ja kaasosanik

Eduard Merjam

Teda mälestab leinas o.-ü. „Baltika" Paides.

Önnetu surma läbi lahkus siit ilmast 15. skp. meie armas poeg ja wend

WALTER RIST

sünd. 18. juulil 1908. a.

Kirstupanek kesknädalal, kl. 7 õht.; matmine reedel, kl. 4 Kaarli kirikus ja sealt wanale surnuaiale. Sügawas leinas **wanemad, õde ja wennad.**

Laewaehituse A.-S. „PEETRI TEHAS" wajab kwalifitseerituid

needijaid, stemmijaid ja katelseppi.

Pöörata tehase läbikäigukontori, **Soo tän. nr. 22.**

Ämmaemand O. Karpenko.
Narwa mnt. nr. 57.
Sadamajaama lähedal.

Ära sõitnud
kuni 1. oktoobrini s. a.

Dr. Renteln

Haapsalu.

Lübeck Linie A.-G. Lübeck.

aur. „Sankt Jürgen"

laadib käesolewa nädala õpul (tulewa nädala algul)

Riiga ja Lübeki.

Kaubaülesandmisi wõtawad wastu
N. Christiansen & Co.
Lai tän. 34, kõnetr. 21-66; telegr. aadr. «Fach».

N. M. K. Ü. peolt korraldatawad

autokursused

Grupp, igapäew kella 8—10 õhtul, algab 16. septembril s. a. On weel wabu kohti. Lähemalt Ühingu büroost, Toom-Kooli tän. nr. 17, tel. 12—15, igapäew kl. 10—8 õhtul.

Petseri Põllumeeste Seltsi
põllumajanduse

näitus Petseris

26., 27. ja 28. septembril 1925. a.

Ülesandmisi ja kuulutusi näituse nimekirja ja ajalehe laoks wõetakse wastu kuni 20. septembrini s. a.

Näituse juhatus.

Esimeseklassi kohwik-söögimaja „Salme",

Wiru t. 6. Kõnetr. 33-28.

Teatan lugupeetud publikule, et olen kõik ruumid täielikult remonteerinud. Walge, mõnus ja korrapärane, kus igaüks wõib waba tunni mööda saata kohwi- wõi teeklaasi taga, igasuguste wõileibade ja koduste kookidega.

Kella 1—6 lõunad, kella 7—11 õhtusöögid.

Austatud publikule wastu tuules, olen õhtuse igawuse peletamiseks kutsunud

Suurwenelaste ensemble,
W. Schabowski juhatusel,
mis mängib igapäew kella 6½—11 õhtul.

Kõige austusega
W. Schlepkow.

Austatud kaubatarwitajatele teatame sellega, et **laup., 19. sept.** on meie äri püha tõttu **suletud.**

Wennad Goldmann,
Kalewi kaubahoones pood nr. 5.

Sellega teatan oma austatud kaubatarwitajatele, et **laupäewal, 19. sept. s. a.** püha tõttu minu äri **suletud** on.

M. Josselow.
S. Karja tän. nr. 12.

Koolilastele wormikleite, naister. ja laste koduseid, tänawa- ja pidutualette, baby, laste, naister. ja meester. liht- ja elegantset pesu walmistatakse

uuestiawatud sellekohases ateljees

septembrikuu jooksul tutwusringkonna täiendamiseks wõimal. soodsail tingimistel, wahepeal wäljamaal praktiseerinud priimajõu juhatusel. Wastumõtm. kl. 8—4 p. l. Koidula (Instituudi) t. 18, eranaiskutsekooli spetsiaalharus.

lt **Pr. Rosa Reite.**

S. w. w. ehituse- ja korteriosakond annab wälja suusõnalisel wähempakkumisel 18-mal septembril s. a. kl. 10

ladu ehitustööd Rakweresse.

Lähemaid teateid saab osakonnast Tallinn, Uus tän. nr. 10.

Estoonia teater.

Kesknädalal, 16. septembril 1925 kell ½8 õhtul

„Lindprii"

Lew Luntzi tragöödia 22 pildis. Põtangapiletitele 1—12 reani on Estoonia rahalise loterii ühed laasas.

Neljapäewal, 17. septembril 1925 kell ½8 õhtul

„Arm lumes"

N. Benatzky operett 3 waatuses.

„Rahwateater".

Dir. **Paul Pinna.**

Kesknädalal, 16. septembril s. a. **üldhinnadega à 25 mk.**

„Meedi".

Operett 3 waatuses.

Neljapäewal, 17. septembril s. a. **Harry Jerwani tuluõhtu**

„Jaaniöö"!

(„Esimese öö õigus").
Paul Pinna algupärane operett 3 waatuses.
A. Wirkhaus'i muusika.
„Priidu" — Harry Jerwan.
Algus igapäew kl. 8 õhtul.
Kassa awatud kl. 7 p. l.

Muusikaajaloolisi loenguid

(seletustega klaweril) peetakse. Läbi wõetakse Rubinstein, Verdi, Schumann j. t. Palutakse üles anda Allika tän. 8—5, hoowimajas, äripäewiti kl. 4—6, peale esmaspäewade ja laupäewade.

E. Strömberg.

Õigusteadusline

büroo, Lai tän. 12,
adw. **A. Willmanni** juhatusel, wõtab oma peale asjaajamist õigis kohtutes ja ametajutustes. Palwekirjad, ebasikaebused, abielulahutused, kriminaalkaitsed jne.

Arstid.

Hambaarst

E. Soop.

Wastuwõtmine: 9—1 ja 4—6.
Jaani tän. nr. 6—8,
Kredidi Panga majas.

Dr. P. Stepanow.

Naiste- ja fisehaigused.
Wastuw.: kl. 11—1 ja 4—5 õh.
Suur Karja tän. 8—7.
Kõnetr. 33-09.

Naisarst

Dr. Sch. Katz

wõtab haigeid wastu kl. 10—11 homm. ja 4—6 p. l.
Pikk tän. 37—3.

Hambaarst

M. Käärik.

Kotzebue tän. 6, krt. 1.
Wastuwõtmine 10—1 ja 6—7.

Finska Angfartygs Aktiebolaget, Helsingfors. | **Rud. Christ. Gribel,** Stettiin.

Korralikku reisiühendust kaks korda nädalas peawad I-klassi reisijate-ekspressaurikud

„ARIADNE" kapt. **Rönngren.**

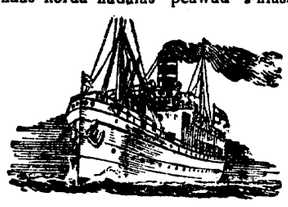

„NORDLAND" kapt. **Neumann.**

Sõiduplaan:

Tallinnast-Stettiini igal laup. kl. 7 p. l.
Tallinnast-Helsingi igal reedel kl. 10 homm.
Stettiinist-Tallinna igal kesknäd. kl. 4 p. l.
Helsingist-Tallinna igal laupäewal, kl. 2 p. l.

Tallinnast-Stettiini igal keskn. kl. 3 p.
Tallinnast-Helsingi igal esmasp. kl. 10 h.
Stettiinist-Tallinna igal laupäewal kl. 4 p. l.
Helsingist-Tallinna igal kesknäd kl. 10 h.

Lähemaid teateid ja ettetellimisi kabiinide ja reisikaartide peale wõtawad wastu esitajad:
aurik **„Ariadnele" Carl F. Gahlnbäck** Uus t. 2. Kõnetr. 81, 704. Telegr. aadr. «Gahlnbäck».
aur. „Nordlandile" **N. Christiansen & Co.** Lai t. 34. Kõnetr. 16-66, 21-66. Telegr. aadr. «Fach».

Tallinna Aktsiapank

Aktsionääride peakoosoleku otsuse põhjal 23. apr. 1925. a. panga põhikapitaali

30 milj. pealt

Emk. 50.000.000—

tõsta, lastakse esialgul wälja

10.000 uut aktsiat à Emk. 1.000.— nominaal,

järgm. tingimistel:

1) iga 3 wana aktsia peale tuleb 1 uus aktsia.
2) Wäljaande kurss on Emk. 1.100.— aktsia eest kindlaks määratud.
3) Teadaandeid omandamisõiguse kohta, wanade aktsiate tembeldamine ning sissemaksusid uute aktsiate eest wõetakse wastu kuni 30. okt. s. a. punkt 6 tähendatud pankade kassades. Enne seda tähtpäewa uute aktsiate eest sissemakstud summad awestatakse 12% p. a. sissemaksu päewast kuni 1. nowembrini 1925. a. arwates.
4) Uutel aktsiatel on diwidendi õigus 1. nowembrist 1925. a. peale.
5) 1. jaanuarist 1926. a. on kõigi kolme wäljaande aktsiad ühe-õiguslised.
6) Teadaandeid ja sissemaksusid wõetakse wastu:

Tallinnas — Tallinna Aktsiapangas.
Riias — Riia Internatsionaal Pangas,
Berliinis — Commerz- & Privat-Bank A.-G.,
Saaselis — »Röchling & C-o Bank«.

Tallinnas, 14. septembril 1925. a.

Juhatus.

Tallinna Aktsia Pank

Tallinn, Wene tänaw nr. 8,
peapostameti wastas.

Telegrammi aadress: AKTOBANK. — Telefoni keskpunkt: 11-85.
Codes: Petersons 1 & 2 Ed., Rudolf Mosse, Bentley's.

Kõiksugu panga transaktsioonide toimetamine sise- ja wäljamaal, saatmine Wenemaale.

Tscherwontsid praegu: ost 1915, müük 1935.

Isearaline juhus! | **Lõpulik wäljamüük.** | **Isearaline juhus!**

Minu manufaktuurmagasini rutulise likwidatsiooni puhul **müün** kõiksugu puuwillaseid, willaseid ja siidiriideid — — — —

alla oma hinda.

M. HOFF
Kuninga tänaw nr. 2. — Kuninga tänaw. nr. 2.

Professor

Wahl

Müütl tän. 6; telefon 21—02.
Kõnet. (naha-, põie- ja suguhaig.) teisip., neljap. ja laup. kl. 10—11 e. l. ja õhtuti igap. kl. 5—6½.

Doktor

Rubanovitsh

Eriala **sugulhaigused**
Niguliste tän. 10
(apteegi vastas).
Vastuvõtmine 10—1 ja 5—7.

Dr. A. Bekker.

Naiste- ja fisehaigused.
Wastuw. kl. 9—11 ja 4—6 p. l.
Rataskaewu tän. nr. 9, krt. 4.
Wõtan ka Tallinna Ühishaigekassa liikmeid ja riigiteenijaid wastu.

Ämmaemandad.

Ämmaemand-masseerija

E. ELLER.

Gonsiori t. 13, Wenetsuru juures.

Ämmaemand-masseerija

A. Birk

Maakri tän. 2 (turu juures).

Ämmaemand

M. Koik.

S. Tartu mnt. nr. 23.

Ämmaemand

J. Muskat

Narwa mnt. 26—3.

Ämmaemand

Mender

W. Pärnu mnt. 10, kv. 8, hoowimajas.

Ämmaemand

A. Tomson.

Elan nüüd Woorimehe tän. 5, Raekojaplatsi juures.

Ämmaemand

Linn = Aps

ümber kolinud Wiru tän. 11 — Rataskaewu tän. nr. 4, krt. 4.

Tallinna ekspertiiskoja raamatupidamis-ekspert

H. Freundt.

Wene tän. 6. Tel. 29-41
Kella 1—2 ja 5—6.
Nõuanne
raamatupidamises, kaub. asiajamises ja arimuksuusjus.

Inglismaa I-a fajangs

klosetipotid

on kohale jõudnud ja müüakse odawasti meie ladust

Burmeister & Schenk, Tallinn,
Wäike Roosikrantsi tän. nr. 4, kõnetraat 27-92 ja 33-40

Sw. war. wal. ehituse- ja korteriosakond annab wälja

Lasnamäe aerodroomi ehituse ja tasandamise tööd.

Lähemaid teateid saab maalennu diwisjoni staabis Lasnamäel ja sw. ehituse- ja korteriosakonnas Tallinn, Uus tän. nr. 10.

Kübaraäri

Terase tänaw 2 (S. Epinatjew)
awanud.

Soowitan igasuguseid **moodsaid wilt- ja teisi kübaraid** odawa hinnaga. — Wõetakse tellimisi ja **wormitakse wiltkübaraid.** Töö korralik.

M-me Feldmann.

Kaubandusline ettewõte wajab

ametnikku

kes willatööstusmasinaid tunneb. Kohalikkude keelte oskus nõutaw. Pakkumised ühes senise tegewuse kirjelduse ja palgatingimistega saata sl. sõna «Willatööstuse ametnik».

Weowoorimehi tarwis

munakiwide weoks sadamast. Teateid saab Õle tänaw 6—12, kõnetraat 7—96, peale kella 6 õhtul.

Polli põllutöökool wajab 1. oktoobrist kõrgem agronoomilise haridusega

juhatajat ja 3 õpetajat

Soowiawaldused ühes haridustunnistuse ja elulookirjeldusega saata hiljemalt 29. sept. s. a. kooli hoolekogule, Narwa kaudu.

Hoolekogu.

Tallinna Eesti Kirjastuse-Ühisuse trükk.

Kas wõitlus wõi rahu?

Enamlus enne ja nüüd.

Mis mõtleb ja kuhu püüab meie kõige lähem suur naaber, Nõukogude Wene, kes arwab paremaks seni weel wäljaspool Rahwasteliitu olla, kuid kellega meie elame ja kellega tuleb meil tulewikus külgkülje kõrwal elada. Et aga N.-Wenet tunda — peame tundma ning jälgima tema juhtiwaid mehi — kommuniste. Milline on see algelement, mis kodanlist ilma seni on eraldanud ja weel praegugi eraldab enamlastest — siis wõiks siin wastata: see on wiimaste temperament, nende sõjakus, nende hoolimatus. Ja et see nii on, selleks leiame tõendusi enamlaste siimapaistwamate tegelaste eneste juures. Kuulame neist mõnda.

Kui Lenin suri, siis awaldas tema lähemaid kaaseglane ja praegune N.-Wene narkomsdraw, j. t. tenwishoiuminister, Semaschko, ajakirjas „Ogonek'is" artikli, kus kiitis Lenini, kui alati elurõõmsat, löögiwalmis olewat seltsimeest, ja awaldas sealjuures ühe tähelepanuwäärtwa märkuse, mida olewat keegi Semaschko tuttawatest enamlaste ning wähemlaste kohta teinud. Nimelt olewat see tuttaw leidnud, et wahe nende kahe — enamlaste ning wähemlaste — wahel olewat nende temperamndis .... Selle märkuse leiab Semaschko omalt poolt õige olewat, ja kinnitab teda, öeldes, et see tõesti olewat nii. Seal, kus enamlased julgelt ning hoolimatult tegutsewad, seal „wähemlased" targutsewad, kahtlewad, harutawad. Nii õpetab iseendast üks wanematest enamluse tegelastest.

On aga siiski wäga kahtlane see, kas just igalpool ja igalajal see kuulus temperament, wõitlus ehk „merre hüppamine" just see kõige parem „poliitilise momendi" lahendaja on. Kahtlewad selle juures isegi enamlased — ja weel niisugused enamlased, nagu Trotski. Selles mõttes on wäga huwitaw wiimase raamat: „Wiis aastat kominterni elu", kus on lause olemas: See, kes seal peale ei torma, kus tormata wõib — on äraandja); see aga, kes arwab, et ainult pealetormamisega wõita wõib — on tola (Trotski sõnade järele: „prostjak").

Ka hoiatab Trotski sellessamas raamatus oma seltsimehi liig roosiliselt waatamast wõidu peale läänes, öeldes, et seltsimehed eksiwad wäga, kui arwawad, et kodanlus olewat wälja suremas. Umberpöördult, kodanlus olewat kaswamas, ennast organiseerimas, ja kui enamlased üldse nii mõnelgi pool nii wäga kergelt wõitnud on, siis sellepärast, et kodanlus oli neil mail õnnetu sõja tagajärjel pea kaotanud ja iseenda kaitsemiseks lahti öelnud. Klambrites lisab Trotski juure, et ilma wiimase asjaoluta, s. t. ilma iseenda kaitsemiseks lahtiütlemiseta, teiste sõnadega — kui kodanlus oleks kõiki oma jõu allikaid ära tarwitanud, — siis ei oleks enamlased kusagilgi wõitnud.

Need on sõnad, mis wääriwad tähelepanu mitte ainult seltsimeeste, waid ka meie poolt, sellepeale waatamata, et õigetusku leninistid, Sinowjew, Kamenew jne. siunawad Trotskit „endiseks wähemlaseks". Nad wääriwad seda rohkem tähelepanu, et olid kirjutatud juba 1923. aastal — ajal, kus kommunistidel olid weel wäljawaated olemas rewolutsiooni peale läänes, — kus polnud weel ei Hindengurgi, ei Chamberlain'i, ei ka niisugust wõrdlemisi wäikest, kuid tähendusrikast sündmust, nagu meie 1. detsember. See wiimane sündmus näitab selgelt, et Trotskil on õigus, — et „merre hüppajad" ei tarwitse alati just „ilmjurematud" olla, waid et nad wõiwad ka waheist päris suuri — Trotski sõnu tarwitades — „prostjak'kisid" enesest kujutada. Weel näitab see sündmus, et „targutaja kodanlus" on juba temperamendile temperamendiga wastu astumas. See wiimane on teatud kordadel ainuke õige abinõu wõitluses ägedate fanaatikutega.

Sellest saawad juba kõik olukorda kainelt hindajad inimesed aru. Selles mõttes ilmus 6.-al skp. iseloomustaw artikkel „Temps'is" pealkirja all: „Julged kommunistid". Selles artiklis imestatakse walitsuse üle, kes laskwat kommuniste tasapisi opercerida mitte ainult sisemaal, waid lubawat neile isegi Põhja-Aafrikasse — frondi lähidusse — oma propagandat ajamaminna. Tehakse siis Painlevé'le terawaid etteheiteid, ja lõpetakse artikkel sõnadega: „Mitu korda peame meie kordama, et punasele hädaohule ei suuda meie mitte poolikute abinõudega wastu astuda, waid et siin peab talitama ilma ajawiitmata ning ilma nõrkuseta, järsult („Agir sans retord et sans faiblesse„)."

Järelikult wõetakse ka kodanlises ilmas tarwitusele juhtmõte: „Tõde, õiglus paneb ennast karmide abinõudega maksma — selleks, et tema — tõde, õiglus — ka tugew oleks!"

Need on mehe sõnad, keda üks kommunismi prohwetitest — Buharin — nimetab oma raamatus „Ajaloolise materialismi teooria's" hiilgawaks ning sügawaks mõtlejaks, ja austab teda, Spinoza't „17.-da aastasaja materialisti" aunimega.

Seda inimest wõib uskuda: tõde, õiglus ei ole mitte niisugune asi, mis iseenesest maailma sünnib, waid asi, mis ka elluwiimist, kaitsemist nõuab — ja, paraku, arutihti päris temperamentlikku, ägedat kaitsemist! Siin kohal oleme — loodan — punktini jõudnud, kus ka enamlastelt wõime päris rahulikult ning erapooletult, häätahtlikult küsida: kas mäng ka küünlaid tajub? Kas „tõdesid" — küll „walgeid", küll „punaseid" — ei ole juba küllalt ellu wiidud ning kaitsetud, ja kas temperament, kas wõitlus on see ainuke õige abinõu rahwaste waheliste probleemide lahendamisel, wõi on wanal temperamentlikul Schopenhaueril õigus, kui ta oma kuulsa „Eristika" sõpetab Voltaire'i sõnadega: Rahu on weel rohkem wäärt, kui tõde!

Rahule, solidaarsusele kutsuwaid hääli kuuleme meie ka enamlaste seas juba — tõsi, weel nõrke hääli, kuid siiski kuuleme. Selles mõttes oli tähelepanuwäärim artikkel „Iswestija's", juba tänawu kewadel, kus Steklow õpetab inimkonna solidaarsusest.

Seal, aga, kus õpetatakse mitte ainult ühe wäikese kildkonna, waid inimkonna huwidest, — seal, oldagu kindlad, leitakse ka wäärilist wastukaja inimkonnas — teistes riikides, isegi niisugustes hirmsates „imperialismi ketikoertes", nagu seda Balti riigid — enamlaste ettekujutuses — olewat. Ent eksiwad need, kes arwawad, et praegusel ajal suudab üksik riik, wõi mõned üksikud riigid, inimkonnale — enamlasele — barjeeriks, takistuseks olla: meie oleme juba ammugi ajajärku jõudnud, kus liigutakse mitte ainult üle ojade ning jõgede, waid ka üle ookeanide! Ja selle üle ei tule kurta, waid rõõmustada — ning selles sihis ikka edasi püüda.

— er.

Tarwitajateühingu

OMA

riidekauplus, Suurel Karja tän. 15,

on awatud.

Müügil paremate kodumaa ja Inglise riidewabrikute saadused.

Hinnad wäljaspool wõistlust. Kauba walik täielik.

Kooli elu.

J. Westholmi eragümnaasiumi lastewanemate koosolek.

Läinud neljapäewa õhtul oli J. Westholmi erahumanitaargümnaasiumi puudustkannatawate õpilaste abiandmise seltsi peakoosolek, mida juhatas hra Th. Käärik. Ettekantud aruande järele on seltsil läinud aastal sissetulekuid olnud 126.479 marka, millest 26 õpilasele 53.000 marka abirahadeks anti. 1925. a. eelarwes loodetakse tulusid saada Riikmemaksudest 15 tuh. marka ja wõust 50.000 m. On kawatsus igal aastal abirahadeks anda 60.000 m. Eestseisusesse walitti 10 liiget, samuti kujundati ka 10-liikmeline piduwõimkond.

Selle järele peeti ära lastewanemate koosolek, mida juhatas hra Mihkel Uesson ja millest osa wõeti ootamata elawalt.

Koolijuhataja hra Westholm esines pikema üksikasjalise aruandega, millest selgus, et õpetajaskonna isiklises koosseisus on olnud mõnesugused muudatused, mu hulgas on Ladina keele õpetaja hra Wilhelmson koolist lahkunud ja Tartu ülikooli õpejõuks läinud. Õpilasi on koolis 498, neist umbes 400 Tallinnast, teised wäljastpoolt, peaasjalikult Nõmmelt. Kooli lõpetajaid läinud kewadel 22 õpilast. Abirahasid õpilastele on antud: pedagoogikanõukogu poolt õpereisideks üle 80.000 m. ja õpemaksust wabastamiseks 18.000 m., kooli poolt anti õpemaksust wabastamiseks 52.300 m., wanemate keskkomitee poolt samaks otstarbeks 11.700 m. ja abiandmise seltsi poolt 53.000 m. Õppeaasta algul oli tung ajamatesse klassidesse wäga suur: ülesandmisi oli 100, wastu wõeti 50 uut õpilast. Ülemisdes klassides on rohkem ruumi, kuid sinna on raske siisse pääseda, sest et koolil omad iseäraldused õppekawades on.

Koolijuhataja aruande järele kanti ette wanemate komitee tegewuse ülewaade. Komitee on aasta jooksul pidanud 9 koosolekut, kus läbiharutati ja teostati palju kooli elusse puutuwaid ülesandeid. Üheks tähtsamaks komitee teenuseks oli õpilastele teeandmise korraldamine. Lastele teed andmas käisid kordamööda üle 80 lasteema. Läinud aasta aluste korraldamise teeandmist ka kõesolewal aastal.

Selle järele moodustati 1925/26. aastaks wanemate komitee, walides iga klassi laste wanemate poolt 2 liiget ja üks kandidaat.

Tuletõrje tähtsuse seletamine koolides.

Siseministri loal korraldatakse 26. ja 27. sept. üleriikline tuletõrjepäew. Sel puhul pööras tuletõrjujate liit Haridusministeeriumi poole soowiawaldusega, et tuletõrje päewal koolides lastele selgitataks tule häwitustöö ja selle wastu wõitlemise tähtsust.

Haridusministeeriumi koolisakond teatas ringkirjaliselt koolijuhatajatele, et tuletõrje päewa puhul ülaltähendatud soowiawalduse kohaselt toimitagu.

Wiljandi maak. gümnaasiumi õpilasringide tegewusest.

W. m. gümnaasiumis tegutsewad juba mitmendat aastat kaks õpilasringi; eneseharimisrühm ja wõimlemis-spordiühing. Neist awaldas esimene waremalt aastail aktiiwsust, kuna spordiühing pea mitte midagi teostanud pole. Käesolewa õppeaasta algul wõis märgata huwi tõusu õpilasis õpilasringide wastu. Tõendust selleks annab kigi kahekordseks kaswanud liigete arw mõlemis ringis. Teisipäewal, 8. skp., awaldati eneseharimisrühma peakoosolekul üksmeelset soowi, et rühm kõikide liigete kaastööl juudaks edasisewal õppeaastal sama hästi tagajärgi saawutada, kui oli see üleminewaasta, kus rühma tegewus kõiki rahuldas. Ka spordiühingu peakoosolekul, mis oli kolmapäewal, 9. skp., awaldati soowi, et uus juhatus küires korras tegewuskawa peakoosolekule esitaks.

Kuna senini, eriti wiimasel ajal, isegi wastawad ajutised ja ühingud midagi noorte huwidele wastawat loonud ega pakkunud pole, wõib W. M. G. õpilasringelt seda lähemal ajal loota. —srgkp.—

Waielused Eesti Panga ümber

Walimised Eesti Panga nõukogusse on teatawasti järjest edasi lükatud, kuna erakondade häälekandjates waielused nende põhimõtete ümber lahti on puhkenud, mis alustel neid walimisi toimetada. Nende waieluste juures awaldatakse aga nii palju isiklikkust, mis põhimõtete selgitamiseks kuigi palju ei ole kaasa aidanud.

Kõige selgemini ja õiglasemalt on oma seisukohta awaldanud „Postimees", kus J. Tõnisson kindlat nõuet awaldas, et jäägu poliitika Eesti Pangast eemale. Ühtlasi teatas tema, et ta, kui tarwis, Eesti Panga nõukogust tagasi astub, kuhu ta Lõuna-Eesti majanduselu tundjana omal ajal olewat kutsutud. (Meie mäletamist mööda esitati J. Tõnisfoni Eesti Panga nõukogu liikmeks wabariigi walitsusele suurema riigikogu rühmituse — demokraatlise liidu liikmena, kuna põllumeeste, töörakonna ja sotsialistide keskelt juba waremalt panga nõukogu liikmed olid walitsusele nimetamiseks esitatud. Toim.).

„W. Maa" wastas J. Tõnisfoni kirja peale järgmisel päewal:

> Üksikud Tallinnas wiibiwad töörakonna tegelased on J. Tõnisfoni kirja harutanud. Sealjuures lähewad arwamised J. Tõnisfoni Eesti Panga nõukogusse kutsumise ja tema tegewuse üle nõukogus hra Tõnisfoni enese arwamisest lahku. Kuid põhimõtteliselt on seisukohad, mis J. Tõnisson pangapoliitika kohta ette toob, töörakonna poolt mitmel korral awalikult tunnustatud ja kindlateks tegewuse juhtnöörideks peetud.
>
> Selle juures on loomulik, et aktiiwse poliitikategelase mõistus tuleb wähemalt kindlaks määrata. Töörakonna tegelaste arwates tuleb aktiiwseks poliitikategelaseks pidada igat riigikogu kui ka wabariigi walitsuse liiget. Ühtlasi on nimetatud lased arwamisel, et Eesti pank ainul edukalt wõib töötada, kui sealt kindla ga kõrwaldatakse huwikonnad (kliked) panka oma erihuwides püüdnud on tada, samuti ka kõik nendele kildkond lähedalseiswad isikud. Sest see oleks pandiks, et panga tegewust juhitakse wusmajanduslikkude üldhuwide seisuk

Sellest märkusest wõiks järeldada, et erakonnas pooldatakse seisukohta, mille järele gikogu liikmed ei tohi üldse ka panga n gus olla, wähemalt sellena sinna wa saada.

Põllumeeste „Kaja" ei awalda oma sukohta, kes just peaksid nõukogusse wa saama, waid tõendab, et J. Tõnisson siis panga nõukogusse läinud, kui Eesti P muutmine poliitilise wõitluse tallermaaks hooga käimas oli, nüüd aga ainult teisi distawat, et need kiskuwat panka poliitika du jne.

„Postimehe" teisipäewases numbris se omalt poolt J. Tõnisson, et just põllum tahawad „põllumajanduse eksport ala" e nime all poliitikategijat Eesti Panga nõ gusse wiia, kuhu kandideeriwat rüühma juh Jürman. J. Tõnisson kurjustab selle „ selt jäneda tigeduse üle, millega töörak ja kogude mehed ja häälekandjad tema wastu mõnitades ja alandades wälja astun

*

Erakondade häälekandjate seisukohti j wamisi kokkuwõtlikult tuues ja kõrwale püüdes isiklikud kallalekippumised, peab tõ dama, et põhiküsimus, kas wähemalt tu kuski aktiiwseid poliitikategelasi Eesti P juhtimisest eemale jätta wõi mitte, weel kem tumeneda wõib, kui peaasjalikult selle ber keerletakse, mis seni olnud on ja isiki momendid põhimõtetest kõrgemale seatakse.

Tartu nõrgaandeliste laste kooli tegewus

loeti haridusministeeriumis awatuks 1. sept. 1925. a.

Palgaastmes ülendamine hoolsa koolitöö eest.

Haridusministeeriumi nõukogu otsustas Tallinna linna 4. algkooli õpetaja Aleksander Mõru tema 26-aastaje teenistuse juubeli puhul palgajaamise suhtes tõsta ühe astme wõrra, silmas pidades tähendatud koolimehe kauaegset ja hoolsat teenistust haridusõõllul.

Toetus Palamuse lauluseltsile.

Haridusministeerium annab Palamuse lauluseltsile 10.000 marka toetust, nootide ostmiseks.

Õpetajate korteriraha normeerimise asjus.

Tartu maakonna walitsuse haridusosakond pööras kirjaga haridusministeeriumi poole, milles palub selgitust järgmise küsimuse kohta:

Kuna koolide ülewalpidajad on kohustatud õpetajatele andma korteri, kütte ja walgustuse, mis üldiselt õpetaja palgast 10% peale hinnatud, ei ole aga selle 10% algjaotust mitte korteri, kütte ja walgustuse normide kohta ära normeeritud. Sagedasti on aga juhtumiji, mil õpetajad korterit ei saa ehk ei tarwitse wastu wõtta, siis ei ole selge, kuidas tuleks neile walgustuse ja kütte eest tasu maksta ja kui suur on eeltähendatud 10% tasu. Nii on waja kindlaks määrata korteri, walgu ja kütte proportsionaalne wahekord.

Lastekaswatajate ettewalmistuskursus K. N. N. ü.-s.

Palju noori tütarlapsi ei tea peale keskkooli l mist, mis peale hakata, misugust ametit walida. asjalikult — mida edasi õppida, mida oma elukutsels Ja kus ennast elu wastu ette walmistada. Kool talle hulga mitmesuguseid teadmisi kuid ei anna wõinudki anda praktilisi ettewalmistusi elule. Siis ta raamatupidamist, ömblust ja wõõraid keeli, kuid seda, mis ta elu tähtsam ülesanne — kuidas las watada.

Kuid wiimasel ajal jõuab meie seltskond ikka kem ja rohkem arusaamisele, kui tähtis on, et wõ laste kaswatajad olekski selleks ettewalmistatud intel neiud, kelle hooleks lapsi wõib usaldada, — ja tar sarnaste lastekaswatajate järele tõusebki kiirelt. Kr noorte naisühingu kohakuulamise osakonna tegewuse gub, et ühe aasta jooksul, kus ühingu poole pöörd nõudmisega soowitada lastekaswatajaid ja perenaise sid, 50 juhusel sarnased nõudmised rahuldamata jäämа ettewalmistatud jõudude puudusel. On kind neiule, kes ennast alla koolieelise lapse kaswatamise kutsele ette walmistab, sellel alal awar tegewuspõld neb oma teadmiste kasutamiseks.

Seltskonna nõuetele wastu tulles awab K noorte naisühing haridusministeerumi toetusel 1-a kooli wäikeste laste kaswatajate kutsele ettewalmistam sus õpilastele peale teoreetiliste teadmiste: psühhol hügieeni, kaswatusmetoodide teooria jne. antakse p list õpetust laste riiete ja pesu ömblemises, pesemises, timises, käsitöö ja toidu walmistamises. Peale k õpetamist antakse õpilastele sellekohane tunnistus muretsetakse kohi.

Soowitame

Õtepää manööwritel wiibijaile

Wälikirjawahetuse blokk

mk. 85.—

Wälikirjawahetuse raamat

mk. 100.—

Tallinna Eesti Kirjast.-Ühisus „Päewaleht",

Pikk tän. 2. Tel. 11-08. :: Jaani tän. 6. Tel. 15-13.

Eksiarwamiste ärahoidmiseks teatame:

Kents-Rumma „Euroopa" keskkoolidele ja J. Adamson: „Eesti ajalugu algkoolidele" ilmub kindlasti lähemail päewil.

K. O.-Ü. „Loodus", Tartus.

Dr. Jekyll ja mr. Hyde.

Robert Louis Stevensoni jutustus. 15

Inglise keelest L. T.

Dr. Jekylli ja mr. Hyde'i eriskummaline lugu.

Tol õõl olin jõudnud saatuslikule ristteele. Olekšin teinud oma letutise üllamas waimus, olekšin riskeerinud oma katsega siis, kui moraalselt olin kõrge ning ülla waimu mõju all, kõik oleks pidanud siis teisiti tulema, ja nendest surma- ning sünnihastusest olekšin ärganud kui ingel ja mitte kui saatan. Rohul polnud mingitki erilist mõju; ta polnud ei kuraatlik ega tumalik; ta waid awas mu meeltewangla uksed ja kõik, mis sees, sõõstis wälja, justkui Philippi sõjawangidki. Tol ajal uinus minus woorus: mu pahe, mida himu ärkwel hoidis, oli agar ja kiire juhust kasutama: esile tilmus Edward Hyde. Tollest ajast peale olí mul kaks wälimust, ent üks neist oli ainult puht kurjus, teine jäi aga endiseks wanaks Henry Jekylliks, selleks ebaselgeks seguks, kelle uuendamise ning paremakstegemise kallal olin harjunud juba kaua ahastama. Nii oli see kõik üksnes pööre halwema poole.

Isegi tol ajal polnud ma weel üle saanud oma wastikusest kuiwa uurimiselu wastu. Wiibisin ajuti ikka weel lõbustuste tujudes, ja et mu meelelahutused olid tagasihoidlikult öeldud kasawuseta ja mind mitte ainult hästi ei tuntud, waid minust ka suurt lugu peeti ja ma juba wanemasse easse jõudsin, siis muutus see lõhe mu elus päewpäewalt wäljakannatamatuks. Ja sellest kõrgest awatleski mind mu uus wõim, kuni ma orjuse ikkesse langesin. Mul tarwitses ainult tühjendada karikat, et silmapilk kõrwale heita tuntud professori kuju ja ümber wõtta Edward Hyde'i oma, nagu üht paksu mantlit. Ma naeratasin selle mõtte juures: see näis mulle tookord isegi naljaks ja ma tegin oma ettewalmistusi kõige piinlikuma hoolega. Ma üürisin ja warustasin sissesõidetega tolle maja Sahos, milleni politsei Hyde'i jälgis, ja palkasin sinna majapidajaks naisterahwa, keda tundsin kui waikiwat ning südameta inimest. Ühtlasi teatasin ma oma teenijatele, et kellelgi mr. Hyde'il — keda neile ka kirjeldasin — on kõigiti täieline wabadus ja wõim minu majas. Ja et iga arusaamatust kõrwaldada, ilmusin isegi omas teisendis ja tegin end neile tuttawaks olewuseks. Siis walmistasin tolle testamendi, mille wastu sina nii wäga sõdisid, et ma siis, kui mulle dr. Jekyllina midagi juhtuks, wõiksin ilma waranduslise kaotuseta Edward Hyde'i kujul edasi elada. Ja niiwiisi, oma arust igast küljest kindlustatuna, hakkasin ma kasutama oma seisukorra kummalist wabadust ning eesõigust.

Waremalt palkasid inimesed salamõrtsukaid, kuna nende eneste isik ja au oli kaitstud iga etteheite eest. Mina olin küll esimene, kes aina oma enese lõbu pärast nendesarnaselt tegi, kes wõis niiwiisi awalikkuse ees ausa mehena edasi rühkida ja järgmisel momendil nagu koalipoiss seda maskitust kõrwale heita ja ülepeakaela wabadusmerre tormata. Üksnes minule omas läbinägemata kattes oli julgeolek täieline. Mõtle ainult — mind polnud ju üldse mitte olemaski. Las ma waid põgenen oma kabineti uksest sisse, anna mulle üksnes paar sekundit aega alati walmisolewate rohtude segamiseks ja sissewõtmiseks, ja mida Edward Hyde ka poleks korda saatnud, ta kaoks just samuti kui hingeaur peeglilt. Ja seal tema asemel, waikselt kodus korda seades keskõiset lampi omas kabinetis, oleks Henry Jekyll, mees, kel wõimalik iga kahtlustuse üle naerda.

Lõbustused, mida otsima ruttasin omas maskituses, olid kasawuseta, nagu ma juba üttlesin; waewalt tarwitaksin kõwemat ütlust. Kuid Edward Hyde'i kätes muutusid nad peagi jäledaiks. Kui ma seesugusellt hulgungitelt tagasi tulin, imestasin sageli selle üle, kui hukkaläinud minu teisend oli. See familaarne waim, kelle omas hinges äratasin ja üksinda maailma saatsin ta enese ihasid rahuldama, oli üks läbi ja läbi kuritahtlik ning alatu olewus. Igat ta tegu ning mõtet määras egoism. Igasugu piina nähes tundis ta otse loomalikku naudingut ja oli halastamata nagu kiwine inimene. Henry Jekyll lõi mõnikord päris kohkuma Edward Hyde'i teguiiside üle; kuid terwe see olukord oli midagi koguni isesugust, seaduseta, ja tähelepanematult lõdwenes ka sisetunde pide. See oli ju lõpuks Hyde ja üksnes Hyde, kes süüdlane. Jekyll polnud sellepärast mitte pahem, ta ärkas igakord uuesti oma heade omadustega ja näilisélt kõigiti halwenematult. Ta ruttas isegi Hyde'i tehtud kurja parandama, kus see wähegi wõimalik. Ja nii uinuski ta sisetunne.

Mul pole kawatsust ajuda nende alatuste üksikasjade juure, mille kaasteadjaks ma niimoodi sain, sest isegi praegu wõin waewalt järele anda, et mina neid teostasin. Ma mõtlen üksnes kirjeldada hoiatusmärke, millega minu karistus samm-sammult läbenes.

Mulle juhtus wäike õnnetus, ja et sellel mingisuguseid järelduśi ei olnud, siis pundutan seda ainult lühidalt. Minu julmus ühe lapse wastu äratas wiha kelleski möödaminejas, kelles äsja ära tundsin sinu sugulase. Arst ja tiktarlapse omaksed ühinesid temaga; oli momente, mil kartsin oma elu eest; ja wiimaks, et rahuldada nende täiesti õigustatud pahameelt, pidi Edward Hyde neid wiima tolle ukse juure ja nelle maksma Henry Jekylli nimelise tšekiga. Et sarnased hädaohud enam ei korduks, awasin Edward Hyde'i enese nimel arwe ühes teises pangas. Ja kui ma oma teisendi weel ka allkirjaga warustasin, oma isemoodi länaus käekirjaga, siis uskusin end olewat wäljaspool saatuse wõimu.

Umbes kuud paar enne sir Danwersi tapmist olin jälle wäljas omal juhtumusteotsingul, pöörasin hillisel tunnil tagasi koju ja ärkasin järgmisel päewal omas woodis wähe wõõrastawa tundega. Asjata waatasin riigi; asjata silmasin toa maitserikast mööblit ja kõrgeid pikki seinu omas majas; asjata tundsin ära woodi eesriiete mustri ja joonistuse mahagoni raamil; ikkagi jäi püüsima mingisugune kangehaelne tunne, et ma polnud mitte seal, kus tõepoolest olin, polnud ärganud seal, kus näisin wiibiwat, waid wäikeses Soho toakeses, kus olin harjunud magama Edward Hyde'i kujul. Ma naeratasin endamisi ja kakkasin omal harjunud püüholoogilisel wiisil loiult uurima hakkasin meelepette põhjusi, kusjuures ajuti uuesti suikusin mõnusasse hommikuuinakusse. Olin sellega weel ametis, kui ühel ärksamal minutil pilk langes mu käele. Kuna Henry Jekylli käsi, nagu sa ise sageli tähendasid, oli wormi ja suuruse poolest õige õpetlaskäsi: kindel, walge ning nägus, oli see käsi, ma siis üüdä-Londoni kollases hommikuw ses päris selgelt nägin, see poolsuletud w lebaw käsi oli lahja, sooniline, luine, tum watu ning paksult kaetud mustjate karwa See oli Edward Hyde'i käsi.

Wahtisin teda küll lig. pool minutit tä arusaamatusse imetlusesse wajunult, enne hirm mu rinnus ärkas nii järsku ja hei walt sui kandle kl.r.n. Hüppasin woodi sõõstsin peegli ette. Pilt, mis mu silmele nes, muutis mu were iseäraliselt wedelaks jäiseks. Jah, ma heitsin woodi Henry kyllina ja ärkasin Edward Hyde'ina. K oli see selestataw? küsisin eneselt; ja siis hirmuhooga — kuidas on see weel po dataw?

See oli küllalt hilja hommikul, tee juba ülewal, kõik minu rohud kabinetis sinna pikk tee — kahest trepist alla, tagau wälja, üle lahtise hoowi ning läbi anato kuulsasaali — mille ees kohkudes tagasi e sin. Wõiksin ju ehk katta oma nägu, kuid kasu oleks selleest, kui ma oma muutunud ei suuda warjata? Ja siis waldas mind m kergendus, sest mulle tärkas järsku meel teenijad olid juba harjunud minu teise tuleku ja minekuga. Ruttu tõmbasin oma ded selga nii hästi kui sain ja jõudsin läbi terwe maja. Üksnes Bradshaw ko tagasi, nähes Hyde'i seesugusei tunnil j imelikus ülikonnas. Ja kümme minutit h oli dr. Jekyllil uuesti oma enese kuju ja ta pilwis otsaesisega ning ainult silmakirjaks lauda.

Ühine Balti riikide kunstinäitus Tartus.

„Jaun. Sin." teatel on „Pallase" kunstikooli juhataja kunstnik Starkopf Riias kõies Läti kunstnikkudega kindla ühenduse loonud. Lähemal ajal korraldatakse Tartus ühine Balti kunstnikkude töödе näitus. Sellele järgnevad näitused Riias ja Kownos.

Tshitsherin sõidab Warssawi.

Warssawist, 15. sept. Tuleval pühapäeval saabub siia Wene wäliskomissar Tshitsherin. Ta jääb Warssawisse mõneks päevaks ja saab siin kokku Poola wälisministri Skrzynski'ga, kes laupäeval Genfist tagasi sõnab.

A. Rei seletus „Jaun. Sinases" ebatäpne.

Nagu meie kuuleme, on Eesti delegatsiooni esimehe A. Rei hiljutine seletus Genfis „Jaun. Sinase" laastõõlisele wiimase poolt ebatäpselt edasi antud. A. Rei olevat ise wastava õienduse lehele Genfist wälja saatnud.

Kaitseväe ohwitserid kaitseliitu instruktoritena.

Sõjaminister on awaldanud järgmise päewakäsu:

Arwestades sõjandusliste õppuste wajadusega kaitseliidus ning sellest äärippuwa tungiwa tarwidusega wilunud ja asjatundjate õpetajate-instruktorite järele ja tõsiasjaga, et lühikese aja jooksul kaitseliidul endal wõimalik pole sarnaseid instruktorid leida, ning ka sellega, et kaitseväe ohwitserid peawad tundma õppima oma wäeosa ümbruskonda (rahwast ja tema meeleolu, maastikku jne.), panen ajutiselt — kuni kaitseliidul korda läheb endale wastawaid instruktorid saada — maksma järgmise korra:

1) Diwiiside ja neile wastawate üksuste ülematel komandeerida nende kaitseraiooni kuuluwate kaitseliidu malewate pealikute sellekohase palwe peale igasse malewasse üks ohwitser.

2) Komandeerimine ei wõi kesta alla kolme ega üle kuue kuu.

3) Järgimööda ühte ja sama ohwitseri komandeerida ei wõi.

4) Komandeeritud ohwitserid peawad hästi attesteeritud olema.

5) Malewatesse, kus kaitseliidu alaline instruktor juba olemas, kaitseväe ohwitsere komandeerida ainult erilisteks lühikeseajalisteks õppusteks. (Manöövrid, häire proowid, üksustega lahinglaskmised jne.). Malewate pealikute põhjendatud nõudmistel wõib sarnastele õppustele ka rohkem kui üks instruktor (ohwitserid ja allohwitserid) komandeeritud saada.

6) Komandeerimise päewaraha maksetakse instruktoritele kaitseliidu instruktorite kohta maksma pandud alustel kaitseliidu poolt.

Pean soowitawaks, et iga ohwitser enne kompanii ülemaks saamist oleks kaitseliidu instruktori kohal wähemalt kolm kuud olnud.

Nimetus ja ümberpaigutused kohtu alal.

Riigikohtu üldkogu korraldawal koosolekul 14. skp. otsustati ümber paigutada omal palwel Liganuse jaoskonna rahukohtunik Erwin Maeritz Tallinna 1. jaoskonna rahukohtunikuks ja Tartu 6. jaoskonna kohtu-murisa Arnold Jaks Tallinna 6. jaoskonna kohtu-murijaks. Sama üldkogu otsusega otsustati waneen kohtuametisse kandidaat Fromhold Weber nimetada lõisawahukohtunikuks Wiljandi-Pärnu rahukogu ringkonna.

Eesti Panga laenupoliitika.

Laenude kokkutõmbamine ei ole arwult suuri tagajärgi annud, kuid tuntawalt mõjunud rahaturu stabiliseerimise peale. — Seni umbes 100 miljoni laenusi tagasi nõutud.

Diskonto- ja kontokorrentlaenude üldsumma ligi 4 miljardi. — Suurmetallitööstusele ja wähematele tehastele antud 367 miljoni.

Kullakate õigub 30—34% ümber. — Wäliswaluuta tagawarasid kokku üle 3 miljoni dollari

Diskonto protsenti alandatakse ühe protsendi wõrra 1. oktoobrist.

Eile oli meie toimetuse esitajal wõimalus pölewamate päewaküsimustekohta Eesti Panga tegewusalalt pangadirektor hra J. Kukl'ega lähemalt mõtteid wahetada.

Ettepandud küsimuste peale seletas hra J. Kukl:

— Millises sihis sünnib Eesti Panga laenude kokkutõmbamine? Kui palju on suudetud laenusid tagasi nõuda?

— Eesti Panga laenude kokkutõmbamisest, eriti ajakirjanduses kui ka mujal, on meil rohkem kõneldud, kui tegelikult laenude kokkutõmbamist teostatud. Selle põhjuseks on, mõõduandew asjaolu, et kui Eesti Pank hakkaks korraga laenusid siiski nõudma, siis oleks suurel osal ettewõtetel ja äridel likwideerimine mõõdapääsematu. Eesti Panga huwides ei ole, et elujõulised ärid likwideeruks, waid et nad edasi töötada wõiksid. Sellepärast lepib pank wõla järk-järgulise tasumisega osade kaupa ja nõustawa protsendi korraliku õiendamisega. Allakriipsutatu põhjal ei ole wõlgade kokkutõmbamises arwuliselt suuri tagajärgi saawutatud. Nii ulatas laenude üldsumma (diskont) 1. jaan. s. a. 1 miljard 20 miljoni, kuna praegu on see üldsumma 1 miljard 131 miljoni. 1 jaanuariks s. a. olid kontokorrent arwed 2 miljardi 930 miljoni, praegu 2 miljardi 725 miljoni. Laenude suurenemine wiimastel kuudel on eriti tingitud põllumajandusliste ülesannete rahuldamise tarwega. Laenude kokkutõmbamine, mis umbkaudu läbi wiidud umbes 100 miljoni marga suuruses, on tagajärgi annud teises suunas — on wõimaldatud tarwilikude eesktide saawutamine meie waluutaturul, mille tagajärjel meie rahaline seisukord on enam-wähem kindlaks stabiliseerunud.

— Kuidas on lugu metallitööstusele antud laenude tasumisega?

— Suurmetallitööstusele antud laenude kogusumma oli 1. jaanuariks s. a. 332 miljoni, kokku wäiksematele tehastele antud laenudega 367 miljoni. Selle wõla sissenõudmisels sarnane astutud ei ole. Wõlg kestab edasi, wäljaarwatud Peetri tehased, millede wõla kättesaamiseks tehaste oksjon wälja kuulutati. Ehk hoolduslaud küll edasi on laenanud, loodab Eesti Panga juhatus siiski, et edaspidistes kohtuistantsides oksjoni kinnitatakse. Mis puutub Wene-Balti tehastesse, siis ei otsi need praegu krediidi wõimalusi, waid tellimisi, mis neil ka lootus on saada.

— Kui suur on praegu Eesti marga kullakate?

— Marga kullakate õigub praegu 30—34% ümber. Wabad waluutasummadulatuwad Eesti Pangas 660.000 dollari peale, peale selle on pangal puutumata reserwkapital üle 2½ miljoni dollari, mis pangas alal hoitakse.

— Kuidas on lood Eesti Panga diskonto protsendi alandamisega? Kuidas waatab selle peale panga juhatus.

— Laenu protsendi õrgus on tingitud kapitali küllusest wõi wähesusest. Mida suurem wabade kapitalide tagawara, seda wähem on laenu protsent ja ümberpöördult. Eestis oli enne sõda wõimalik wabalt kindlate obligatsioonide wastu 5—6% laenu saada ja pankade diskont ei tõusnud üle 7—8% aastas. Wene rubla ja Saksa marga kokkuwarisemisega häwinesid rahwa rahalised kapitalid ja praegu walitseb Eestis samasugune kapitalide nälg, nagu paljudes teisteski maades, kus ilmasõja ja rewolutsiooni tagajärjel endisest sula kapitali tagawaradest ainult wähene osa on alale jäänud. Praegu wõib Eestis eraturul raha laenata 2%-ga kuus, kusjuures kindustuseks kas panga garantii wõi obligatsioonid nõutakse. Erapankades on protsendimäär ühes komisjonidega 15—18% p. a. kohati isegi kuni 21% p. a. Eesti Pank diskonteeris 1. juulini s. a. wekslid 9% p. a. wõttes peale selle komisjoni kuni 3-kuuliste wekslite pealt ¼% ja kuni 6-kuuliste wekslite pealt ½%. Kontokorrent laenude protsendi-määr oli 9½% p. a. ja peale selle ½% awamis, ning ¼% arwete lõpetamise komisjoni, mis kokku üle 10% p. a. wälja teeb.

Wõrreldes eraturu protsenti Eesti Panga laenuprotsendiga, on wahe nende wahel niiwõrd suur, et Eesti Panga laen annutub iseäralisels toetuseks Eesti Panga wõlgnikudele, kelle hulka muuseas ka erapangad kuuluwad, kes ise nagu eelpooltähendatud 15—21 protsl. laenude eest wõtawad, niiwiisi Eesti Panga raha edasilaenamisega omale sissetulekuid soetawad. Kuna Eesti Panga laenudest wäga suur protsent on pikaajalised, kus loomulik tasuwus mitte üle 10 protsl. ei ulata, waid wäga tihti isegi alla seda jääb, samuti ka erapangad omalt poolt on pikaajalisi laenusid rohkem wälja annud, kui nad seda oma kapitaalide koosseisu järele teha oleks wõinud, siis ei saa Eesti Pank oma diskontopoliitikat mitte nii juhtida, nagu see teistes erapankades sünnib, kus krediidi olud normaalsed olnud.

1. juulil s. a., nagu teada, õrgendati diskonto protsenti 1 protsl. wõrra, ilma wahet tegemata, kusjuures põllumajandusliste laenude protsent jäi endiselt 6 protsl. peale. Mõõduandwaiks asjaoludeks diskonto protsendi õrgendamiseks oli siis: 1) et waluuta nõudmine oli erakorraliselt suur, tagawarad aga wähesed, nii oli tarwis Eesti marka tõsta, 2) et teatawaid marga tagawarasid soetada wõimalikkude kahjude kindlustamiseks. Nii üdaga wõib arwata, et 1. oktoobrist diskonto protenti uuesti alandatakse 1 protsl. wõrra. Igatahes ei wõta panga juhatus diskonto protsendi alandamise küsimust enne septembrikuu lõppu kaalumisele.

— Kui kaugelle on arenenud naaberriikide keskpankade koostöö?

Raske on naaberriikide keskpankade koostööd praeguse olukorra juures, kus igaühel oma raha süsteem, ligemalt ette kujutada. Koostöö sellel alal ei ole seninii kaugemale ulatanud, kui hariliikude korrespondentide wahekordadeni.

Ligemas tulewikus wõiks juttu olla ainult ühise krediidipoliitika teostamisest nende naabermaade wahel, kus tollide wahekorrad lähemalt kokkulõastatud.

Kunstinäituste hooajal.

2.

O. Mambergi karikatuur.

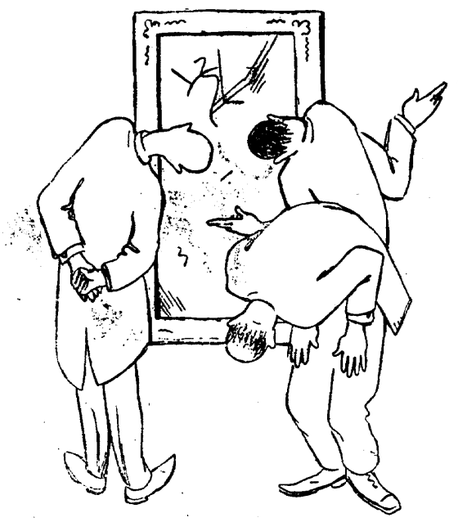

„Kompositsioon".

Walmid julgeolekulepingu kaiwad.

Londonist, 14. septembril. Saksa, Prantsuse, Belgia, Itaalia ja Inglise juriidiliste asjatundjate hiljutise konwerentsi jõupingutuste tõttu Londonis on nüüd eelseisw wälisministrite konwerentsi käsi ja wahekahtulepingu kaw läbirääkimised põhjeneda mõista, ei ole need kawa tawad asjaomalistele wal olekulepingu probleemi m poolt puudutamata jäid, weel jugugi juristide ette just.

Genfist, 15. septen Grandi, wälisasjade alan Roomast jälle Genfi tagas mine Itaalia delegatsioo Sotsialojaga, et aru anda Mussoliniga julgeolekule lisministrite konwerentsi muses.

Ühine tööliste rinde" kogu ilmas.

„Kominterni" ühenduse loomise püüded Inglise ametiühisustega.

Et hoogsamalt arendada üleilmlist rewolutsioonilist liikumist, püüawad kommunistliku internatsionaali — „kominterni" juhid kõigi maade ametiühisuste ühenduse teel luua ühist tööliste rindet kogu ilmas. Selleks otstarbeks püüdsid „kominterni" tegelased eeskätt saawutada kokkulepet sotsiaaldemokraatide juhatusel olewa Amsterdami ametiühisuste internatsionaaliga. Kuid kõik katsed sellel alal on senini täitsa äpardunud, sest Amsterdami ametiühisuste internatsionaali sesikohalt oleks wõimalus liituda Wene ametiühisuste mõju all olewa punaste ametiühisuste internatsionaali — „profinterniga" ainult nõusugusel korral, kui „profintern" tegelikult loobuks üleilmlise enamlise rewolutsiooni tekitamise püüetest ja tunnistaks omaks demokraatliste ametiühisuste majanduspoliitilise wõitluse printsiipe. Nähes, et wõimata on wõita oma mõjupiirkonda Amsterdami ametiühisuste internatsionaali, püüab „kominterni" nüüd lõhet tekitada Amsterdami ametiühisuste internatsionaalis, ühinedes üksikute suuremate selle internatsionaali kuuluwate ametiühistustega.

Esimeses järjekorras näeme, et „kominterni" püüdmine on otsekohest ühendust luua Amsterdami ametiühisuste internatsionaali suurima ja mõjuwama osaga — Inglise trade unionidega. Et tasandada teed selle ühenduse loomisele, korraldati Wene ametiühisuste poolt Inglise mees- ja naistööliste saatkondade huwireisisid Wenemaale. Nende saatkondade üksikute liigetega saawutati Moskwas teatud põhimõttelisi kokkuleppeid, mis wõimaldasid 6.—8. aprillil s. a. Londonis ühendatud Inglise trade unionide ja nõukogude ametiühisuste esitajate nõupidamise korraldamist. Sellel nõupidamisel töötati wälja üldiseid aluseid ühenduse loomiseks Inglise ja Wene ametiühisuste wahel ja kujundati mõlemate ametiühisuste esitajatest koosnewat wastawat nõupidamise orgaani. Ühtlasi olewat sellel nõupidamisel ka kokku lepitud ühiste sammude astumiseks kiiremaks Amsterdami ametiühisuste internatsionaali ja „profinterni" esitajate kongressi kokkukutsumiseks üleilmlise tööliste ühisuse rinde loomiseks.

Septembrikuul s. a. awati Scarboroughis Inglise trade unionide järjekordne kongress, millest „profinterni" täidesaatwa komitee esimees Losowskij ja Wene ametiühisuste keskõukogu esimees Tomskij ja mõned liikmed osa wõtsid. Tomski esines kongressil ägeda kihutuskõnega, kutsudes Inglise trade unionisid ühinema Wene ametiühisustega ja ühisel jõul üleilmlist ametiühisuste liitu looma.

Trade unionide pahempoolsete sotsialistliste ja kommunistlikkude rühmituste mõjul olewat kongressil heaks kiidetud Inglise ja Wene ametiühisuste koostöötamise üldalused, hoidudes siiski Inglise trade unionide senise majanduspoliitilise wõitluse traditsioonide põhjalikust muutmisest, mida Wene ametiühisuste esitajate poolt nõuti. Oletada wõib, et „profinterni" ja Wene ametiühisuste poolt nüüd kõik abinõud saaks ära kasutatud Inglise trade unionide ja nõukogude ametiühisuste wahel, warjates „kominterni" intensiiwset pealetungiwat „sõjakäiku" Inglise rahwahulkadesse „ühise tööliste rinde" loomise hüüdsõnadega.

Wene enamline ajakirjandus, tuletades meele Saksa ametiühisuste hiljutise kongressi täitsa eitawat seisukohta „profinterni" ja Wene ametiühisuste suhtes, hõiskab „wõitude" saawutamise üle Inglise trade unionide ja nõukogude ametiühisuste esitajate nõupidamise korraldamist. Sellel nõupidamisel töötati wälja üldiseid aluseid ühenduse loomiseks Inglise ja Wene ametiühisuste wahel ja kujundati mõlemate ametiühisuste esitajatest koosnew wastawat nõupidamise orgaani. Ühtlasi olewat sellel nõupidamisel ka kokku lepitud ühiste sammude astumiseks kiiremaks Amsterdami ametiühisuste internatsionaali ja „profinterni" esitajate kongressi kokkukutsumiseks üleilmlise tööliste ühisuse rinde loomiseks.

Septembrikuul s. a. awati Scarboroughis Inglise trade unionide järjekordne kongress, millest „profinterni" täidesaatwa komitee esimees Losowskij ja Wene ametiühisuste keskõukogu esimees Tomskij ja mõned liikmed osa wõtsid. Tomski esines kongressil ägeda kihutuskõnega, kutsudes Inglise trade unionisid ühinema Wene ametiühisustega ja ühisel jõul üleilmlist ametiühisuste liitu looma.

Trade unionide pahempoolsete sotsialistliste ja kommunistlikkude rühmituste mõjul olewat kongressil heaks kiidetud Inglise ja Wene ametiühisuste koostöötamise üldalused, hoidudes siiski Inglise trade unionide senise majanduspoliitilise wõitluse traditsioonide põhjalikust muutmisest, mida Wene ametiühisuste esitajate poolt nõuti. Oletada wõib, et „profinterni" ja Wene ametiühisuste poolt nüüd kõik abinõud saaks ära kasutatud Inglise trade unionide ja nõukogude ametiühisuste wahel, warjates „kominterni" intensiiwset pealetungiwat „sõjakäiku" Inglise rahwahulkadesse „ühise tööliste rinde" loomise hüüdsõnadega.

Wene enamline ajakirjandus, tuletades meele Saksa ametiühisuste hiljutise kongressi täitsa eitawat seisukohta „profinterni" ja Wene ametiühisuste suhtes, hõiskab „wõitude" saawutamise üle Inglise trade unionide ja nõukogude ametiühisuste esitajate nõupidamise korraldamist. Sellel nõupidamisel töötati wälja üldiseid aluseid ühenduse loomiseks Inglise ja Wene ametiühisuste wahel ja kujundati mõle-

Ameerika kapital ja Läti.

„Rig. Sin." teatel wiibib praegu Läti Ameerika-Inglise kapitalistide grupi esitaja J. Maler. Wiimane olla eriti huwitatud uute ettewõtete asutamisest Lätis, Wene transiidi finanseerimisest ja Läti wälislaenu realiseerimisest. Wiimase küsimuse üle oli Maleril rahaministri J. Blumbergiga nõupidamine, mille juures kõne alla tuli laenu lubamine Lätile 10 miljoni dollari suuruses. Maleri sekretäri seletuse järele on Ameerikas oma kapitalide Euroopasse mahutamisega ikka weel tagasihoidlik. Eraud on ainult Saksamaa, kel Ameerikaga wanad sidemed. Huwi uute riikide wastu kaswawat siiski päew-päewalt. Mõnedega neist olla Ameerika majandusliist läbikäimist juba alanud, ja teistega tahtwat ta seda teha lähemal ajal.

Ameerika kapitalide Lätisse paigutamist takistawat Läti määrused, mille järele pankade ja majandusliste ettewõtete eesotsas peawad seisma oma inimesed. Ameerika aga ei wõiwat oma raha usaldada inimestele, keda ta ei tunne.

Marokko sõda.

Pariisist, 14. septembril. Fez'ist teatatakse: Prantsuse wäerinnal ei ole wähematki tegewust märgata. Wäeosad on oma seisukohti kindlustamas. Tafrant'i sektoril on prantslased möödunud aprillikuul wõidetud seisukohtadelt edasi nihkunud. Kahur- ja lennuwägi pommitawad energiliselt waenlase wastupanekuu keskkohti. Tuleb sõnumeid mõne suguharu allaandmisest, kes oma küladesse tagasi pöörasid.

Pariisist, 15. septembril. Fez'ist teatatakse: Prantsuse wäed waldasid Mezrua, mis asub Oued-Sahellast lääne pool.

Jaapani salanõukogu Genfi saadikute tegewuse wastu.

Londonist, 14. septembril. Tokiost teatatakse: Tokio salanõukogu ei ole rahul Jaapani delegaatide teguwiisiga, kes Rahwasteliidu naistekaitse lepingusse naiste wanaduse kohta käiwat klauselit tahtsid sisse wõtta. Salanõukogu peab sarnast eeldust Jaapani kohta haawawaks ja nõudis walitsuselt, et wiimane nimetatud eeldused kaotaks. Walitsus keeldus esialgu seda tegemast, aga suurel rahwakoosolekul wastuwõetud resolutsiooni surwel otsustas ta wiimaks ometi wanaduse kohta käiwat klauselit wastuwõtmatuks tunnistada.

Waimuhaigete mäss Hispaanias.

Berliinis, 14. septembril. Madriidist teatatakse: Caceres'i linna (Estremadura) waimuhaigete majas tõstsid haiged mässu. Hullumeelsed mässajad tungisid raudkangidega rawitsejate kallale, surnates ühe halastajaõe. Ainult sõjawäeosade kohalejõudmisel õnnestus korda mõste jalule seada.

Uue jahutushoone ehitusels 40

Jahutushoone ehitamist ei wõi enam edasi lükat ministri ettepanek walitsusele.

Uue moodsama ja suurema jahutushoone ehitamise mõte Tallinnasse on juba 1923. a. asjaomaste asutustes liikunud ja nende poolt tarwilikku pooldamist leidnud. Eriti on põllutööministeerium selle ehitamise wajadust nii asjast huwitatud asutuste ringkondades õhutanud, kui ka otsekohe walitsuses toetanud. Selleks korraldas põllutööministeerium rea nõupidamisi, kus leiti, et praegune jahutushoone Sadama t. nr. 2, mis praegu P. K. „Estonia" käes pikemaajalisel rendil, juba lähemas tulewikus kõiki neid nõudmisi wäljaweo alal rahuldada ei suuda, eriti wõi alalhoidmiseks. Hoone ehituskuludeks oli tol ajal ette nähtud esialgu 60 miljoni marka. Et riigi rahalisest seisukohast ehituskuludest kergemini üle saada, siis oli põllutööministeeriumil kawatsus, et siin asjast huwitatud ringkonnad hoone ehituskuludest osa wõtaks. Taheti moodustada osaühisust, millest osa wõtaksid eeskätt põllutööministeerium, kes teostab jahutushoones wäljaweetawate ainete kontrolli ja siis põllumajanduse saaduste eksportöörid. Põllutööministeerium esines selle tõttu walitsuse kaudu 15-miljonilise kred kogule, kuid seal kärbit tasakaalustamise tähe all l on ka selgunud, et nimeta ses raskused ees on raha huwitatud ringkondades. S kulepet küsimuses — kui riigil olema ja kui palj

Põllutööministeerium misele jõudnud, et ekspor mise kui ka walitsemise oma peale wõtma. Ühtlas lükatakse eksport jahutus suuremat kahju tehakse m sele, iseäranis aga wõieks nes ministeerium walitsu ettepanekuga tarwilikuks hoone ehitamist riigi kulul ministeerium ka 1926. a. wõtnud 40 miljoni marka, pool-terwest ehitusummas takse 1926. a. eelarwesse, ka jahutushoone eelarwe.

Maakondade liit õiguslisele al

Eesti maakondade liidu põhikiri walitsusele

Siseminister on esitanud wabariigi walitsusele kinnitamiseks Eesti maakondade liidu põhikirja, kusjuures seletuskirjas järgmist öeldakse:

29. juunil s. a. pöörasid Eesti maakondade liidu wolinikud palwega siseministri poole, et minister maakondade liidu põhikirja wabariigi walitsusele kinnitamiseks esitaks.

Eesti maakondade liit tegutses seni Tallinna-Haapsalu rahukogu poolt registreeritud põhikirja alusel. Seda registreerimist ei wõi aga õigeks lugeda, nagu riigikohtu seletusest järgneb.

Nimelt on riigikohtu paaril juhtumisel järgmist seletanud:

Registreerimise seadus teeb wahet selliste ja ühisuste wahel ühelt ning nende liitude wahel teiselt poolt.

Selts ehk ühisus seisab koos füüsilisest isikutest. Meie seadus lubab selliste ja ühisuste liitu mitte aga nõukogude ja ühisuste liitude registreerimist. Ilma ühinguta ei saa liitu olla.

Sellest järgneb, et Eesti maakondade liit ei wõinud registreerimise teel omada juriidilise isiku õigusi ja teine registr puuj tühine talitus.

Registreerimine juriidi misels on ette nähtud ainu gute ja nende liitude jaoks dilise isiku õigused saada ai liitwad ühingud juba ise

Maakonna omawalitsu sioonid ja nad olid maako ajal küll olemas, kuid mi reerimise otsuste, waid sell

Teiselt poolt sisaldawa juse poolt maksma pandud omawalitsuste liitudeks k Seda korraldati erimäärust

Sellest järgneb, et ka on makswate seaduste põh põhjal Eesti maakondade panna.

Siseministri poolt w. määrus on kokku seatud w liidu poolt esitatud põhik mandatusega, millel sisulisel

2. Eesti kunsti ülewaate näituse awamine.

Riigiwanem ja walitsusliikmed awamisel. Haridusminister rõhutab töusu kunstielus.

Eile kell pool 2 awati Kadrioru lossis 2 Eesti kunsti ülewaate näitus. Riigiwanema ihumumisel mängis orkester tervitusmarssi. Awamisel wiibisid peale riigiwanema: kohtuminister Gabrel, haridusminister prof. Rahamägi, portfellita minister Ast, wälisfaatkondade esitajad, linnapea U esson, riigikogu juhataja abi Kalbus ja suur hulk kutsutud auwõõraid.

Awamiskõnes tegi haridusminister prof. Rahamägi lühikese ülewaate enne olnud kunstinäitustest.

Esimene Eesti kunsti ülewaate näitus peeti 1919. a. Osa wõtsid 48 kunstnikku ligi 400 tööga. Peale selle on wahepeal olnud hulk liikuwaid kunstinäitusi. Praeguse näitus korraldati selleks, et meie kunsti arenemisest ülewaatlikku pilti saada.

Näitusel esinewad 78 kunstnikku 467 tööga. Peale selle on tarbekunsti osakond.

Eesti kunstnikkude loomiswõime on kannatanud raskete majandusliste tingimuste all. Nüüd on riigikogus wastu wõetud ja maksma pandud kultuurkapitali seadus. Minister loodab, et see osaliki suudab kunstnikkude seisukorda parandada ja awaldab lootust, et Eesti kunstielus töusuaeg tuleb.

Peale awamiskõnet mängis orkester riigihümni. Riigiwanem tuwustas igas ruumis wälisapanekutega, kusjuures talle näituse korraldajad seletusi andsid.

Kunsti ülewaate näituse awamise puhul.

Eile awati pidulikult Kadrioru lossis 2. Eesti kujutawate kunstide ülewaate näitus. Täielikku ülewaadet see näitus kaugeltki anda ei saa, selle eest on osa kujutawaid kunstnikke ise hoolitsenud. Toompeal on kujutawate kunstnikkude liit oma näituse lahti löönud ja umbes sada pilti seintele ripustanud; nõndasama katwatsewat ka kuj. kunst. keskühing teha. Muidugi katsub kumbki kunstnikkude laager oma näitusel wõimalikult tugewamate teostega esineda ja järjelikult puuduwad need Kadrioru lossi üldnäitusel.

Waatajat ei huwita kunstnikkude rühmitused, nende omawahelised wõitlused, hõõrumised ja intriigid. Temale on tähtis kuistnik, selle individualitees, selle loomewõime, selle toodang, selle pildid wõi kujud. Kus ja kelle näitusel need waatamiseks pandud, kas EKKL wõi EKKL poolt, peaks temale ükskõik olema. Ta ei wõta waewaks ega maksagi tal waewaks wõtta neid tähtede rühmituse deschifreerima hakata. Mõne rühmituse kuulsus ei olene pealegi mitte igakord temasse kuuluwate kunstnikkude andesuurusest, waid reklaamiosatawusest.

Aegajalised üldnäitused on nimelt selle poolest waatajaile soowitawad, et neis kõigi woolude esitajatega wõib tutwuneda, et neile enam-wähem erapooletu jury ehk wastuwõtetekomisjon kõigi kunstiwäärtusliste teoste pääsemise wõimaldab. Neil läies saame üldpildi kogu praegusaja kujutawa kunsti arenguastmest, kuna mõne EKKL wõi teise rühmituse näitused isegi ühest kunstiwooluist pilti ei suuda anda. Meil ei ole kunstnikud kahjuks mitte woolude ega kunstiwaadete järele rühmadesse jagunenud, waid nähtawasti iseliku sõbrusse ja isiliste juhede järele.

Hoolimata oma mitte-täielikkusest on 2. ülewaate näitus, mis eile kutsutud waatajate ja kunstiharrastajate osawõtel awati, wäga rikkalik wäikese Eesti, kunstinoore wäikerahwa kohta.

Teowelt 78 kujutawat kunstnikku esinewad seal. Umbes pooltuhat kunstiteost on wälja pandud. Arwulisest wõib meie üldnäitus julgesti mõne suurrahwa omaga wõistelda. Nagu kuulda, on jury õige rohkesti kunstnikke ja suure arwu teoseid weel ukse taha jätnud, „ülekohtuselt" muidugi.

Aga seitsekümmend kahekõsagi on nii suur arw, et mõtlema paneb. Oletame, et nad kõik andelised on ja seda nad wist ongi. Seda pahem neile ja meile. Kas suudab meie wäikerahwas neilt nõnda palju kunstiteoseid osta, kui nad loowad? Kas suudame nii suuri muuseume asutada, kuhu osagi nende teostest mahuks?! Kas suudaks riik seitsmekümne kahekõsale töötipendiumi maksta?! Aga kõlbline õigus oleks neil seda nõuda, kui nad andelised on.

Jeesti, kui need seitsekümmend kahekõsa kõik suurwandelised olekski. Siis wõiksid nad oma teostega Euroopasse ja kõike wiide maailma jakku minna, sest kujutawa kunsti keel on enam-wähem internatsionaalne.

Tegelikult on aga lugu wist nõnda, et seitsmekümne kahekõsa hulgas kümnekond tõsist annet on. Nende teosed leiawad warem wõi hiljem tunnustust, leiawad ostjaid, wõetakse kunstimuuseumidesse; nende loojad on õigustatud toetust saama.

Aga teised, enam kui poolsada, mis nendega sünnib? Nad peawad endid kunstnikkudeks ja selleks on neil teatud mõttes õigus, sest nad maaliwad wõi wooliwad hästi, et tee praktilist tööd wõi põlgatawad seda koguni ja nõuatawad töö- wõi õpestipendiumisid, ühe sõnaga toetust. Ja nad wajatawad seda toetust enam kui 10 suureandelist. Mis nendega teha, kuidas neid aidata? Selle peale peatsid nad ise, need enam kui poolsada kunstnikku wastust katsuma leida. Neile tuleks tööd ja tegewust leida, neid selle läbi toetada. Aga mis sugust? Wastaku nad ise.

Lisan aga kohe juure, et wastus wist tulemata jääb. Sest kes kunstnikkudest ei loeks end kümnekonna andelisema hulka ja kes neist mõistaks wõi julgeks end umbes poolesaja wähemaandelise hulka lugeda!

Siin peaks wõimalikult erapooletu hinnang üldnäituse puhul selgust aitama tuua. Näitus oleks ühtlasi tuusamine, mis juures rasklemad terad haganatest ja kõrnetest eraldataks. Muidugi, jury on juba esimese jõelumise toimetanud, aga arwustuse ülesanne ei ole selle läbi weel ülearuseks saanud. 78 hulgast peab arwustus andekamad ja nende paremad teosed suutma üles leida. Ei oleks ka sugugi ülearuse, kui kunstimaitsega waatajate hulgast hääled kuuldawale tuleksid. Sest lõppeks ei otsusta kunstniku ja tema teoste saatust mitte üksi arwustus, waid waatajate, publiku, kunstiharrastajate ja kunstiteoste omandajate instinktiiwne poolehoid wõi antipaatia.

Esialgul soowitame aga, et Kadrioru lossi kunstinäitusele wõimalikult rohkesti waatajaid läheks ja eelarwamisteta iga kunstniku teoseid waatleks.

Steptik.

Harjatarwitajad!

Toetage pimedaid!

Ostke ja tellige harjasid «Pimedate-abi» Tallinna osakonna harjatöökojast Tallinn, Tõnismägi nr. 8, telefon 16—43. Täielik wastutus töö headuse eest.

Ülemaaline töösturite-walijate koosolek

Kaubandus-tööstusloja walijatele V liigis.

Meid palutakse awaldada: Kaubandus-tööstusloja walimised seisawad ukse ees; selleks, et nimetatud asutus tema peale pandud lootusi täitma peaks, on õigepealt tarwilik, et sinna walitaks asjatundjad ja teguwõimsad esitajad.

Selle läbiwiimiseks on õigepealt tungiwalt tarwilik, et tööturid omawahel lindlamat sidet looks ja ühiselt kandidaatide nimekirjade kokkuseadmisele asuks.

Selle teostamiseks otsustas Tartu tööstuse ettewõtjate ja meistrite keskselts kokku kutsuda ülemaalise tööturite-walijate koosoleku, kes kuuluwad V liigi walijate hulka, t. o. kellel on 5—8 järgu tööstustunnistused.

Sellepärast loodab Tartu tööstuse ettewõtjate ja meistrite keskselts, et tööturid Tallinna linnas ja ümbruses asja tõsisust silmas pidades endid organiseerikšid ja omalt poolt esitajad 20. jtp. Tartu koosolekule saadaks, kus siis ühisel kokkulepel kandidaadid üles seataks.

Koosolek peetakse 20. septembril kell 12 päewal, Tartus, Aleksandri uul. nr. 24, Tartu tööstuse ettewõtjate ja meistrite keskseltsi ruumes.

Pärnumaalt.

Teede korraldamine Pärnumaal.

Käesolewal aastal ehitati Pärnumaal Pärnu-Tallinna, Pärnu-Paide ja Pärnu-Tõstamaa teel mitmed teetükid kiwiteeks. Osa teetükkide ehitamisest wiibi lõpule alles neil päewil, mille tõttu ka nende wastuwõtmine on määratud 14. septembrile.

Teede korraldamiseks kulutas maakond käesolewal aastal wõrdlemisi suure summa, kuid sellega ei jõutud weel kaugeltki ajanõuetele wastawaks muuta suurematki osa Pärnumaa teedest. Et see korraga üle jõu käib, kawatsetakse teostada teede parandamine wõi kiwiteeks ümberehitamine järk-järgult.

1926. a. kawatsetakse läbi wiia riikliise teedeehituse toetussummade arwel alljärgnewad teosed:

1) Kiwitee ehitus (pikendamine) Pärnu-Tallinna postmaanteel Nurme silla juurest ja Parisselja metsa wahel postijaama juures.

2) Kiwitee parandus Abja-Paluoja alewist Abja jaamani.

3) Kiwitee parandus ja ehitamine Karksi-Ruia alewis ja 4) kiwitee parandus Halliste raudteejaama juures.

Ka Pärnu linna poolt wiiakse tänawu läbi Pärnu-Riia kiwitee uuendamine. Wiimane oli lauase parandamatuse tõttu muutunud wõimatult rooplisels ning auklisels.

Kaetulite ja õunte wäljaweo kontroll ka Pärnumaal teostatud. Teatawasti on selleks maksma pandud wäljaweokaupade kontroll, et ära hoida Eesti nime halwendamist wäljamaal wäljaweetawate alawäärtusliste kaupadega. Sarnaste kontrollasutuste ellu kutsumine pole aga mitte kõikjal teostatud. Pärnus pandi maksma kartulite wäljaweo kontroll alles käesolewal kewadel. Järelwalwet toimetab maakonna põllumajanduse inspektor hra Leibur.

Õunte wäljaweo kontrollasutus puudus kuni tänapäewani. Nüüd, kus käesolewa kuu algul uus aiatööinstruktor hra Lõo Pärnumaale ametisse asus, on awanenud wõimalus teostada Pärnus ka õunte wäljaweo kontrolli.

Ilma kontrolli järelwaatuseta ja märgita õunte wäljawedu on keelatud.

Saaremaalt.

Telefoni otseühendus Saare- ja Hiiumaa wahel.

Nagu „M. Maa" teatab, on telefoni otseühendus Saare- ja Hiiumaa wahel sisse seatud ja 6. sept. awatud.

Telefoni ühendus Hiiumaaga sünnib Leisi ja Hiiu-Emmaste keskjaama kaudu.

Kaabel, mille kaudu täh. telefoni otseühendus sünnib, wõeti hiljuti Suurest wäinast wälja ja pandi Soela wäina.

Muhu Lutheri-usu kiriku kella pühitsemine.

Muhu Lutheri-usu kogudus ostis omale uue kirikukella, mis 6. sept. pühitseti. Kella walmistas Tartu „Teguri" wabrik, ta kaalub 27 puuda ja maksma 122.000 marka.

Kell oli tänawusel Tallinna näitus-messil wälja pandud.

Politseikordniku lõõmise eest wangi.

12. aprillil 1924. a. teatas Wiljandi jaamas rongi peal keegi naisterahwas politseikordnikule, et keegi inimene meesterahwas waguni plawoorwil naisterahwaid sõimab. Politseikordnik Kink ühes raionichlem Allikuga kohale ilmudes tegi selgeks, et lärmitseja on kegi Johan Willi nimeline isik ning palunud wiimast rahulikuks jääda, kuid et Johan Will edasi lärmitses, siis saatnud raionichlem Willi kordniku saatel wangilt maha. Seal aga lahtinud Will uuesti rongi peale minna, kuid Kink pole lasknud, mille peale tema kordniku lõõmud ja ka taskust tõstnud rewolwrit wõtta, kuid seda pole lastud sündida.

Wastutusele wõetud Willi ennast süüdi ei tunnistanud. Wiljandi-Pärnu rahukogu mõistis Johannes Johani p. Willi üheks kuuks wangi. Süüdimõistetu ei jäänud selle otsusega rahule ja andis edasikaebuse kõhtupalelt, kus see ost 11. septembril harutusel oli. Kõhtupalat muutis rahukogu otsuse ja mõistis Willi üheks kuuks aresti.

Juhin Teie tähelepanu selle peale, et olen end. ühiseat ärist firma **„A. Järw & K. Aloe"**, Niguliste tän. 9, **lahkunud** ja omaette

rätsepaäri

Harju tänaw 22—2

awanud. Loodan töötarwitsajatelt lahket osawõttu.

Kõige aust. **K. Aloe.**

Tähtis teade raamatukaupmeestele.

Müüme

„Eesti Kirjanduse seltsi", K-ü. Loodus'e, V. Tamman'i kirjastusel ilmunuid raamatuid kirjastajate hinnaalandusega.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus „Päewaleht"

Juani tän. nr. 6, könetraat 15-13. Pikk tän. nr. 2, könetraat 11-08.

Rahutöö Genfis.

Austria rahaasjad.

Teine komisjon (tehnilised organisatsioonid) harutas Austria rahanduslise ülesehitamise küsimust. Wälisminister Mataja andis täieliku ülewaate Austria praeguse rahanduslise seisukorra kohta ja tänas peakomissari Zimmermanni ta töö eest. Mataja näitas, et Austria majanduslised hädad teiste riikide kaitsetollidest olenewad. Peaaegu kõigi maade esitajad soowisid Austria walitsusele ja peakomissar Zimmermannile õnne tehtud jõupingutuste puhul, mille abil korda on läinud Austria rahandust uuesti jalule seada.

Rahwasteliidu täiskogu koosolek.

Genfist, 15. septembril. Rahwasteliidu täiskogu jatkas täna Rahwasteliidu nõukogu ja Rahwasteliidu sekretariaadi tegewuse aruande harutamist. **Soome delegatsiooni juht Ipman** seletas oma walitsuse seisukohta Genfi protokolli asjus. Ta juhtis tähelepanu asjaolule, et on olemas riike, kes rahus tahaksid elada, aga keda nende naabrite poolt hädaoht ähwardab. Soome ei wõi seepärast oma riigikaitse arendamiset loobuda.

Genfist, 15. septembril. Rahwasteliidu täiskogu tänasel ennelõunasel koosolekul pidas tunnud Brasiilia õigusteadlane Fernandes huwitawa kõne **sundusliku wahekohtu teostamise tarwidusest.** Ta toonitas, et kui Genfi protokoll... sundusliku wahekohtu jaoks mõeldud, su... muks peab jääma, siis muutgitaks tema mõõdu... laip terwe ilma.

Greeka wälisminister Rentis seletas, Greeka walitsus on nõus Bulgaariale Egea m... wannal majandusliku wäljapääsu pundi andm...

Genfist, 15. septembril. Rahwasteliidu täiskogu tänasel ennelõunasel koosolekul p... Loucheur Prantsuse delegatsiooni nimel ette ... solutsiooni **üleilmise majanduskonwerentsi kutsumise** kohta. Kõneleja juhtis tähelepanu as... olule, et suurem osa rahwuswahelisi konfliktide majandusküsimustest. Seda on ü... ilmselt majandust wapustanud ja selles ebaloo... muliji nähtusi esile kutsunud. Rahwasteliidu laastöö majanduselu tervendamisel Austria, Ungaris ja mujal on wäga head tagajärgi annd... Niisugust Rahwasteliidu kaasalikku tegewust ... leks katsewiisil terve ilma majanduse peale laie... dada. Kahtlemata on küsimused, mis üleilmsel majanduskonwerentsil harutusele tuleh... wäga keerulised. Kergem on lõhkuda, kui e... tada. Ilmamajanduse tervendamine on lahu... mata osa julgeoleku keerdküsimusest. Majandu... küsimustele ei suudeta kunagi küllaldaselt tähe... panu pühendada, kui rahu kindlale alusele ta... takse rajada.

Loucheur'i kõne wõeti elawate kiidusõn... dustega wastu.

Ka Tartus mängupõrgud.

„Seltskondline klubi" hasartmängijate koonduskohaks. Ootamata paljastus.

Pärnud laupäewa öösl paljastas politsei Tartus, Küütri tän. nr. 3 „Seltskondlises klubis" salajase mängupõrgu sel ajal, kui mäng parajasti täies hoos oli. Saalist tabati umbes 100 isikut, kes peaaegu kõik mängudest osa wõtsid. Seekord mängiti lotot, kassas oli 6000 marga ümber, mis konfiskeeriti. Tehti kindlaks, et kaardimäng raha peale on klubi hariliik nähtus.

Asja eelloost teatatakse järgmist: „Tartu seltskondlise klubi" põhikiri registreeriti Tartu-Wõru rahukogu juures käesoleva aasta weebruaris.

Asutajateks olid P. Junurik, A. Koff ja A. Gern. Esimesed 2 lahkusid hiljem juhatusest; klubi hingeks ja elustajaks oli keegi R. Kelt, kes kogu ettewõtet juhtis.

Kewadel üüriti Küütri tän. nr. 3 kohmandal korral klubile juured ruumid.

Warsti märgati seal ümbruses eriliist elatust. Klubi ruumid olid öödel heledalt walgustatud, käidi sisse ja wälja.

Linnas hakati ikka sagedamini kõnelema mängupõrgust, mis kusagil töötawat. Kuid klubi oli ettewaatlik, politsei ei tabanud kunagi parajat silmapilku.

Laupäewa öösel oli jiiski tund tulnud. P... litsei saatis oma salaagendid waratult klubi... kes sisseseadega tutwunesid. Selgus, et asi ... hästi korraldatud: hädaohu korral tuli alt u... hoidjalt hoiatew signaal. Aga seekord ei oln... pääsu.

Kui hasartmängude sakt tõestatud oli, a... politsei isikute kindlakstegemisele. Paljudel l... korda tähelepanematult lahkuda. Illes tähend... umbes 70 isiku nimed, suurelt osalt Juudi r... wusest isikud, kuid leidus ka Eesti ametni... ärimehi ine.

Klubi juhtideks olnud wiimasel ajal R. K... Th. Oja ja A. Gern.

Kõige enam tundwat politsei huwi R. K... isiku wastu, kes end inseneriks nimetab, k... sellekohaseid dokumente tal ette näidata ei ole.

Tartus kõneldakse, et klubis mõnigi m... suuremad summad on läbi mänginud. Sis... pääs klubisse olnud kaunis raba. Mängup... wadeks olid teisipäew, neljapäew, laupäew ... pühapäew.

Arwatakse, et edaspidine juurdlemine m... mõnegi klubi saladuse paljastab.

Kinonurk.

Karawan.

Kino „Kunglas" praegu näidataw pilt „Karawan", on üks paremateist ja mõjuwamateist filmidest. Ta näitab neid raskusi ja ohtusid, mis tuli rändajatel läbi elada, kes läksid 2000 penikoorma kauguselt uut kodumaad otsima. Wisadus, kindel usk ettewõtmisse ja aufus wiiwad wäljarändajad sihile, aidates neil wõita tuhanded hädaohud. Loosje on osawasti põimitud ka armastuse lugu. „Karawan" on üks neist kinoteostest, mida wõib soowitada waatamiseks ka noorsoole.

Elukorter ei ole määrdewabrik.

Pawel Mihailow, kes elab Gonsiori uul. nr. 2, hakkas omas toas pliidi peal saapamääret keetma. Selle ajaga, kui määrdemeister ise toast lahkus, tõusis tõkat pliidile ja plahwatas põlema. Tuli lewines niiwõrd, et paar põrandalauda tulest rikuti. Onneks jõuti tuli koduste abinõudega kustutada.

Lihunikupoissi ei ole kerge arreteerida.

Esmaspäewa õösel tahtis politsei Uue-Sadama uulitsal arreteerida lihunikupoissi August Treikelder'it, kes wiinastanud olekus rahu rikkus. Kinniwõtmisel hakkas T. kordnikule wastu ja püüdis põgeneda. Kui T. kordniku hoiatushüüde peale seisma ei jäänud, andis kordnik tuld. Rewolwri kuul haawas kergesti Treikelderit paremajt reiest, hahwates tema põgenemishoo. T. paigutati wangimaija.

Mustlased külameestelt hobust rööwimas.

Tapa laadal müütasid 10. septembril Jaan Mühlberg ja Mihkel Truuberg hobust. Kaubeldi kuba rike... mat aega mustlastega, aga kaup ei tahtnud sob... Lõpuks kiskusid mustlased külameestelt wõigiwõ... hobuse ja hobusepassi ning sõitsid ära.

Tagaajamisel saadi aga hobusewargad — m... lased J. Berefowsky ja T. Metrowsky — kätte ... paigutati trellide taha.

Tulekahju Rapla wallas.

12. sept. põles Rapla wallas Gustaw Jõ... manni wõiljakuiwatis maha. Ühes sisseõõnud wõi... on omaniku kahju 500.000 marka; kuiwatisho... oli Eka's kindlustatud 90.000 marga eest.

Traumi ohwrite arw suurene...

Esmaspäewal, 14. sept. läi kell 6.40 min. Ra... kogu uulitsal koolilõpilane Edward Rist, 17 a. wa... trammi alla, kusjuures nii raskesti wiga sai, ... õösel kell 12 linna keskhaigemajas hinge heitis.

Onnetu oli wagunist nr. 18 Jaani uulitsal m... hüpanud. Ule uulitsa minnes läi ta mootorwag... nr. 4 ette ja sellest saadud tõukest langes wagun ... 9 alla.

Palituwargused kõrtsis ja palwemajas.

Rosalie Klees teatas 14. sept. politseile, et tem... methodistide palwemajas S. Pärnu maanteel nr. ... pakitu 4000 marga wäärtuses ära warastatud. ... muti teatas Elisabeth Kiie politseile, et tema mel... August Kiielt Dunkri uurbitsal olewas „Cubertha... restoraanis pakitu ära warastatud, 5000 marka mõ...

„Laste Rõõm"

on kõige sisukam lasteajakiri Eestis

Kaksari jõesuu süwendamise eeltööd.

Erikomisjon sõidab kohale.

Reedel, 18. sep. sõidab Kaksarisse mereasjanduse peawalitsuse erikomisjon, et selgusele jõuda missuguse süwendajaga ja missugusel wiisil oleks hõlpsam ning otstarbekohasem Kaksari jõesuud süwendada.

Kaksari jõesuu on juba piikemat aega unnistunud ja et wõimalda enam juurewoolawa wee merre walgumist. Seepärast paisub wesi, eriti wihmaste ilmadega ikke kallaste ja ujutab luha mitme kilomeetri kauguselt ikke. Ümbruskonna elanikud kannatawad selle all tuntawalt.

Witmaste wihmade pagajärjel on wesi juba mitme taluni ulatanud. Wesi tungib eluruumidesse. Karjamaad on suuremalt osalt wee all. Loomad sulistawad seal kõhuni wees ja otsiwad wohtu, mis weest ikke ulatab. On loomi tarwis koju ajada, ehk on nad kaugemale läinud, tuleb hobuse selga hiipata ja kari tagasi ajada. Karjaste jalad on alatt märjad, sest puudub ju karjamaal kuiw koht. Tegemata jäänud heina näol ja wee rikkumiste tagajärjel, on ümbruskonna talupidajad miljonilisi kahjusid saanud.

Siin on hädapärast abi tarwis ja wõimalikult ruttu.

Kaksari jõesuu süwendamine oleks juba warem ette wõetud, kuid puudusid wastawad süwendusabinõud. Süwendajad, mida mere ja laiemate jõesuude süwendamiseks tarwitatakse, on Kaksari jõe jaoks liig suured. Seepärast kawatsetakse wähemate jõesuude süwendamiseks uut süwendajat ehitada, millega ka Kaksari jõesuus tööle asutakse.

Et uut süwendaja tiiup kindlaks määrata ja sellega ühenduses olewaid teisi küsimusi lahendada, selleks sõidabki erikomisjon Kaksarisse. Kuna uut süwendajat ehitama hakkawad sadatehased, sõidab komisjoniga kaasa ka sadamatehaste tehniline direktor.

Kui süwendaja tiiup kindlaks on määratud, asutakse kohe ta ehitamisele, millega kewadeks lõpule loodetakse jõuda. Süwendustöö algawad kohe peale selle, kui kewadine suurwesi jões alaneb.

Kas Kaksari jõesuu süwenduskulud eelarwe korras fikseeritakse, wõi kaetakse need põllutööministeeriumi kreditidist, et ole praegu weel selgunud.

Ameeriklaste tervitus prantslastele.

Londonist, 14. septembril. Washingtonist teatatakse: Wõlgadekomisjon on wäga rahuldatud sellest, et Caillaux Ühisriikidesse tuleb marustatult täieliste wolitustega Prantsuse sõjawõlga lahendama ja et kõik tema poolt tulewad ettepanekud wõlafundeerimise asjus Prantsuse parlamendi nõusolekul tehakse. Ükski komisjoni liige ei kahtle Prantsusmaa asjalikkuse juures.

Pariisist, 15. septembril. Ministrite nõukogu kiitis ühel häälel heaks Caillaux' seletuse läbirääkimiste kohta Ühisriikidega Caillaux'le anti täielikud wolitused läbirääkimiste pidamiseks.

Painlevé seletas, et Marokkos on praegu ettewalmistusel uued operatsioonid, mis peawad otsustawaid tagajärgi andma weel enne wihmapertoodi tulekut. Siiria kohta ütles ta, et seal rahu jalalesadmine kindral Gamelini kätte on usaldatud.

Wähemusrahwuste kongress.

Berliinist, 15. septembril. Lehtede teatel peetakse Genfis oktoobri keskpaigas mitmesuguste wähemusrahwuste rühmade algatusel kõigi Euroopa organiseeritud wähemusrahwuste esitajate kongress, et harutada küsimust, kuidas riigikodanlikul alusel wõimaldada rahulikku kooselu enamus- ja wähemusrahwuste wahel.

Jutud waimuhaigest Egiptuse printsist.

Londonist, 15. sept. Konstantinopolist teatatakse: Egiptuse endise keediwi Abbas Hilmi jahtaurik „Nimetulah" saabus Bosporusesse. Liiguwad wisad kuulduseid, et Egiptuse prints Seifeddin, kes hiljuti üheist Inglise waimuhaigetemajast põgenes ja kadunuks jäi, laewal wiibib. Need kuulduseid aga ei ole kinnituist leidnud. Ajaleht „Ikdam" ütleb kindlasti teadwat, et prints eile naise riietes Lloydi auriku „Remo", kes Triestist siia saabus, maale on tulnud. Ametiwõimuo aga seletawad, et neil printsi siiasaabumisest mingit teadet pole.

Rahwamajandus.

Ratwere põllumajanduse ja tööstuse näitus

12.—14. septembril.

Näitus osaliselt eelmistest parem. — Rohke osawõtt.

Ratwere-Jakobi põllumeestekogu poolt tänawu korraldatud, loo järele 18., põllumajanduse ja tööstuse näitus oli maakondlise näituse asemel kohaliku näitusena wälja kuulutatud. Tegelikult ei olnud seda wahet aga sugugi näha, sest põllumajanduse alalt on warewalt waewalt teegi kaugemalt seitsi piirkonda näitusel esinenud, kuna tööstuse alal ka sellel näitusel tugew protsent pealinnaliste käes oli. Seega wäliselt mingit wahet. Siiski on tänawune näitus mõnesti osakonnas märksa paranenud. Esimesena tuleb nimetada maaparandust, sest esimest korda tunnistab see osakond, et Wirumaa põllumehed selle töö juure asunud, mis Wiljandimaa meestel aasta wiieteistkümne eest päewakorral oli — sooparanduse juure. Uhkija põllumeest näitawad, mis nad sellel alal ära teinud, paljuja see kulu nõudnud, misjuguse tagajärge see annud ja misjugune wili haritud soomaal kaswanud. Huwitawam wäljapanek sellel alal on Ado Juhkami wäljapanek Ratwere walla Paatna külast, kes üle 4 tiinu sood ära harinud, suurendades sellega oma talu põllumaad 50 protsent wõrra. Sellele järgnewad wäljapanekud K. Lepikuli Idawerest, Joh. Weskusselt Kabalast, M. Lindermanniit Paatnast, Ed. Kello näitab metsamaast parandatud põllusaadusi. P. Pajus Karitsalt on hulk kartulisorte ja suured juurwiljad wälja pannud. Selle osakonna tähtsust on hinnatud ka näituse korraldajate poolt erilisselt. On antud suuremad rahalised auhinnad, suuremalt osalt: Wiru maakonnawalitsuse poolt, üks 5000-m. auhind ühispanga poolt.

Teine osakond, kus samuti Wiru maakonnawal. rahalised auhinnad esimesel kohal, on karjakaswatus. 42 karilloomast on 34 mõisate omad, nimelt Walkküla riigimõisa, maakonnawalitsuse Arkna mõisa ja G. Stakelbergi Kütienõisa omad, kõik Friisi tõugu. Ainult Ed. Kello on Angleri tõugu pulli neljа järeltulijaga wälja pannud. Maatõugu pull on Türsamäe pulliühisuse poolt ja kaks lehma R. Pajuse poolt wälja pandud. Hobuste osakonnas on ainult warsad ja fõlad wälja pandud, loo järele 18. Kõrgemate auhindade saajaid ei puutu silma, mitmed on auhinnata jäänud. See osakond ei esita Wirumaad kui tuulsat hobustekaswatajate maad mitte hästi. Kõik wäljapanekud Eesti Ardenni tõugu.

Ilujaks osakonnaks wõib ka aiawiljaosakonda lugeda, kuigi wäljapanijaid palju ei ole. Kõige enne puutuwad silma A. Thomsoni ennenägemata suured kapsad Ratwere ajundusest. Suur kogu kapsapäid, umbes puud rasked, see on iseäralik. Mitmekesisduse poolest on on suurema wäljapanekuga esinenud Arkna põllusöökool. Mõlemad omasid esimese auhinna. Karjasaadusiseadusi on wähe. Sulgloomad kõiksid waatajaid.

Endiste aastatega wõrreldes on märksa suurem põllutööriistade ja masinate osakond.

Tööstuse alalt tuleb nimetada Eestimaa põllum. ja tööstus a.-ü. Rakke osakonna jahutööstuse mitmesuguseid saadusi, Ratwere villatööstuse langaid, lõngu, eiesi ja keemiliselt puhastatud riideid, A. Lukmanni tsemenditööstuse saadusi jne.

Nimetamata ei saa jätta asunikkude ja riigirentnikkude liidu taluehituste plaanisid ja mudelid, mis alati uudishimulisi waatlejaid leidsid.

Millest Ratwere näituse korraldajad iikka weel lahti ei saa, need on koogiküpsetajad, klaasiõlikajad ja leised taolised ärimehelesed. Nende koht ei ole ometi näitusel.

Et näituse puhul ilm kuiw oli, oli waatajaid rohkesti, rohkem wast kui warewatel aastatel. Pühapäewal arwati umbkaudu 5000 waatajat näitusel käiwat.

Kaubandus-tööstusminister Wene-Balti tehastes.

Eile käis kaubandus-tööstusministri t. t. L. Sepp oma abi hra M. Hurti ning tööstusosakonna juhataja inseneer Lukki saatel Wene-Balti tehastes, et tehaste siimapilgu seisukorraga tutwumeda. Uudisena töötawad tehastes atrade ja eksportkastide walmistamise osakonnad. On tellimisi Inglis- ning Wenemaalt. Tehaste adrad on jellekohastel proowimisteel meie põllumehe seisukohast täiesti waatawõetawaks tunnistatud, seda enam, et tehastel korralikkude atrade walmistamiseks küllaldaselt tooresmaterjaali tagawaraks olemas on. On loota, et atrade sisewalmistuse suurenemisega nende sissewedu wäljast aeg-ajalt wäheneb ning warsti hoopis ära langeb.

Tehaste juhatus esitas kaubandus-tööstusministrile ettekande, millest on näha, et tehaste seisukord läinud aastaga wõrreldes paranemisele kaldub ning oodata on isegi aasta-eelarwe täitmist ka tulude alal. Wõib olla, on siin põhjust annud tehase ülemineku rohkem otsitawamate kaupade walmistamisele. Silmapilgul on tehastel tellimisi, mis kindlustawad tööd pikemaks ajaks. On loota isegi uute tööliste juurewõtmist.

Praegu peetakse wäljamaaga uute tellimiste jaoatise asjus läbirääkimisi.

Uus laenuprotsendi alandamine.

Norra riigipank, kes 25. aug. oma diskontomäära alandas 6 pealt 5½ protsent peale, on nüüd 13. sept. uue alanduse otte wõtnud ja nimelt diskonto-määra 5½ protsent pealt 5 peale alandanud.

Wiimasel ajal on üle kogu Europa diskontoprotsendi alandamine läinud. Mõnel pool käib see õige kiiret sammu, kusjuures iiks alandus teisele järgneb.

Kodumaa turud.

Tartu turg läinud nädalal. Et läinud nädalal paar-kolm päewa ilma suurema wihmajaluu möödus, siis tuli ka kartulid rohkem müügile, mille tõttu nende hind wähe alanes.

Lihaturul on hinnad juba mõnda aega püsiwad, kuna kalaturul hinnad tuntawalt alanesid. Nii maksis haugi nael 12—15 m., ahwena n. 10—15 m., latika n. 25—35 m., sudaka n. 20—55 m., säina n. 15—17 m.

Rukkijahu puud 315—335 m., kaera pd. 290—320 m.; wiimase hind märksa kõrgem kui paar nädalat tagasi. Walge kartuli wakk 320—340 m., punaste wakk 280—400 m.

Wärske kapsa puud 50—60 m., kaalika pd. 60—80 m. Uuma wakk 180—350 m. Põrges hõrnas on pohlad — 50 m. tosp. Ristikheina puud 100—125 m., aafaheinad 80—90 m. pd. —ekk.

Walga turg 10. septembril. Turg oli kaunis rahwarikas ja elaw. Liha on hinnas tõusnud. Tapetud sigadest maksetakse tenne sea wiisi juba üle 50 marga naelast. Laual müüdakse: pekk 80—90 mk. nael, sealiha 60—75 mk. nael, lombaliha nael 35—40 mk. Kaloturul puudumad wärsked kalad.

Piimaturul — rõõk piim tosp 14—16 mk.

Põllusaaduste turul rukkijahu pd. 375—390 mk.

Juure- ja aiawiljaturul: kartuli puud 120—180 mk., kuna õunapuud 100—150 mk. Praeguseid taruõunaid wõiks puht õunaturgudeks lugeda, sest ainult õunakoormad on reas ja harwa juhtub, et wankrit on suurem jagu muid aiaeid, kuid õunu wähesel arwul.

—ar.

Narwa turg 12. septembril. Turg suudab waewalt mahutada külameeste kartulikoormaid, mis oli toodud 12. sept. Narwa turule.

Kuid kartulite rohkuse tõttu ei olnud hind mitte odawam harilikest päewist — tsetwerik maksis — 100 marka.

Piima hind endine — 16 marka rõõsa piima tosp.

Wõi hind püsib endisalt — 100—110 marka nael.

Heinu wähe turul. Kalu niisama, peale lõhekalade, mille nael 40—50 marka maksab.

Wälisbörse.

Kursid 12. septembril 1925.

London. £ 1 109.15 franki = 4.84 11/16 dollarit = 18.07 Rootsi kr. = 19.65 Taani kr. = 26.35 Norra kr. = 20.36 Saksa m. = 192.00 Soome m. = 117.00 Itaalia l. = 12.05 5/8 floriini = 25.11 Helweetsia fr. = 110.30 Belgia fr. = 28.50 Poola zl. = 25.27 latti = 163.60 Slow. kr. Kursid pr. unts 84/11 1/2; hõbe pr. unts 2/9.

Stokholm. 1 naelsterling 18.065; 100 franki 17.525; 100 Helweetsia fr. 72.00; 1 dollar 3.7287; 100 Saksa m. 88.75; 100 floriini 149.85; 100 Taani kr. 91.15; 100 Norra kr. 77.75; 100 Soome m. 9.405.

Berliin. 1 naelsterling 20.377; 100 franki 19.76; 1 dollar 4.2; 100 floriini 168.92; 100 Taani kr. 102.40; 100 Norra kr. 86.30; 100 Soome m. 1059.50; 100 Rootsi kr. 112.65.

Praag. 1 naelsterling 164.35; 100 Helweetsia fr. 33.90; 100 Eesti mk. 9.12½.

New-York. 1 naelsterling 4.84¾—4.80¾; 100 franki 4.69½; 100 Saksa mk. 23.80.

Ilmus trükist: V. Tamman — J. Aavik

Laste-laul I

Kooli lauluraamatu I jagu
1-se ja 2-se õppeaasta jaoks.
V. Tamani kirjastus Tartus.

„Laste Rõõm"
on laste parem söber.

Ülikooli teated.

Itaalia kirjandus ülikoolis.

Itaalia tutwustamise eest wõõrsil hoolitsedes on Itaalia walitsus otsustanud Tartu ülikooli omal kulul Itaalia kirjanduse kohta kasta ettelugemisi pidada. Ettelugemised on Itaalia walitsuse poolt v. Glasenappi hooleks antud, kes sel poolaastal kolm tundi nädalis hakkab ettelugemisi pidama.

Rootsi keele lektor.

Rootsimaa poolt ajutati mõne aasta eest Rootsi kulul Tartu ülikooli Rootsi keele lektoraat. Hiljuti taheti ka professuuri ajutada, kuid ettepanek ei läinud riigipäewal läbi. Selle asemel kestab Rootsi lektoraat ometi edasi. Rootsist saadetud lektorid ei taha Tartus aga kauemini kui aasta püsida. Wiimane Rootsi keele lektor Forssell lahkus kewadel Tartust. Rootsi poolt on nüüd uueks Rootsi keele lektoriks Tartusse määratud magister O. Svenonius.

Rootsi professor Tartus.

Rootsi professor Liljequist Lundist, kes Riias ettelugemisi pidanud, tuleb nädala lõpul Tartusse omal soowil ülikooli ettelugemisi pidama filosoofilisse küsimuste üle. Ta esimene ettelugemine Tartus on juba 12. sept. peale määratud.

Magister prl. E. Enajärwi Tartus.

Preili magister E. Enajärwi, kes mõnda Eesti toodot Soome keelde tõlkinud, wiibis lühikesel aja Tartus, et siin ülewaadet saada M. J. Eisoni rahwaluule kogu kohta. Prl. Enajärwi walmistab doktori wäitekirja rahwa laulumängude üle. Riias tutwuneb ta Läti sellekohaste toodetega. Tagasisõidul pöörab ta esmalt setukeste juurde nende oludega tutwunema ja tuleb siis uuesti pikemaks ajaks Tartusse, et siin enesele tarwilikke ainaid ära korjutada. Riiga jääb ta umbes paariks nädalaks.

Sport.

Linnawõistlus Tartu — Tallinn.

Laupäewal ja pühapäewal peetakse Tartus esimest linnawõistlust kergejõustikus Tartu ja Tallinna wahel. Juba Eesti kergejõustiku esiwõistlustel tõusis esile tugew konkurents nende kahe wahel, mis kaunikest elewust ilmnitas. Esimõistlustel tuli küll weel wõitjaks pealinn, kuid seda teiste proowinsilinnade abiga, kes kaunis hulga punkte omale kiskusid. Kui aga nüüd puhtalt Tartu ja Tallinn kokku lähewad, on eile näha pealinna kõrgemaid, kelle kergesportlaste pere on tugewalt wiimasel ajal kokku kuiwanud. Rasksusi teb praegu pealinnale tarwilike arwu meeste kokkusaamine, kuna mitmed paremad mehed on wiimasel momendil Tartusse sõrmijest loobunud. Eriti nõrgaks jääb Tallinna esitus hüpetes ja wiskes, kuna jooksjad wist Tartu omadest ikka paremad on.

Paavo Nurmi ei tule.

Meie tõime teate, et Soome suurjooksja Paavo Nurmi on nõusoleku Spordi sõlmitile annud 20. septembril Tallinna wõistlema tulla. Kuna aga Ekraweliit selle päewa peale oli juba linnawõistluse Tartu—Tallinn kinnitanud ja wõimalust ei leidnud seda edasi lükata, jääb Nurmi wastuwõtmine Spordil küsimarks, sest suurjooksja tahab juba talwepuhkusele jääda ja treeningust loobuda. Wastawa sõnuga kirja sai A. Klumberg Nurmilt.

Jalgpall Tartus.

Tartu Kalew ja Akadeemiline spordiklubi wõistlesid uue aastaidi määruse järel. Esimene poolaeg lõppes wärawateta, kuna teisel poolajal Kalew suutis wõidu 2:1 saawutada, olgugi, et Akadeemiline algupes juhtiwa wärawa löi.

Rattasõidu wõistlused Pärnus —

25-kilomeetrilise sõidumaa pikkusega

korraldas kohalik spordiseltsi Tenwis pühapäewal, 6. septembril.

Wõistlus peeti mere ääres asuwal spordiplatsil, kus wõistlejatel tuli sõita umbes 72 ringi. Üldse peab tähendama, et Tenwise juhatuse poolt walitud plats sarnase pikamaa wõistlusteks on ebasõbralik juba oma piiratuse ja järskude pöörangute tõttu. Ei see nii, seda tõendab ka kaks ratta purunemine kokkusõidu järeldusel, mis pea paratamatu suurema wõistlejate hulga juures sarnases kitsiduses. Wõistlejad olid sageligi üksteisele segajateks, millest tingitud ka halb aeg, nimelt: 1. koht 52,28 minutit. Wõistlustel tuli ilmsiks weel asjaolu, et meelega segada püüti üht konkurent esimesele kohale, kusjuures see kurkudes wigastas põlwe ja weristas õla.

Salakauba tabamine Peetri tehaste

Hästi organiseeritud salk.

14. sep. öösel tabas Miinisadama piiriwalwe kordoni walwur a.-ü. „Peetri" tehase silla alt paadist 18 plekknõu piiritusega.

Juba õhtu warakult oli näha Kalamaja jurnuaia ja tehaste ümbruses armastajaid paarikesi istuwat, joobnud mehi siin ja seal liikuwat, naisi lainetest kaldale uhutud puuotsakesi mere ääres korjawat. Kõik olid oma toimetuste juures hoolega ametis, kuid terawamalt nende tegewust jälgides, wõis märgata, et kõikide pilgud ettewaatlikult ümber hiiliwad ja iseäranis piiriwalwurite liikumist jälgsid.

Seda tähele pannes tuldi arwamisele, et siin kahtlemata jälle kawatusel on salakaupa merelt maale toimetada. Piiriwalwe kõwendas walwet. Kuni kella 1. midagi iseäralikku näha ei olnud, siis aga märkas üks walwuritest, olles pööjas warjul, Peetri tehase sillale ühte paati tasa jõudwat. Ettewaatlikult püüab walwur roomates sillale ligineda, kuid järsku tõuseb mõni jamm tema ees rohu seest mehe kogu nähtawale ja kõwaste karjudes „Piiriwalwur tuleb!" kaob lähedal olewate hoonete warju. Jookstes sillale näeb walwur silla all sama paati, kuna paadist plekk piirituse nõud wastu läigiw[illegible] sillale tulla, ei wõta paadis [illegible] awaldab arwamist, kas wait [illegible] oma wahel kodusel teel ära [illegible] oma korda walwuri alla paat[illegible] peale tuleb walwuril kaks ho[illegible] ta, mis tõrkuja kohkuma pan[illegible] nima sunnib. Paukude pea[illegible] sed walwurid kohale ja nend[illegible] ijik ühes paadi ja piirituseg[illegible] juurdlust, kus selgus, et tabat[illegible] tänawal nr. 16, krt. 6 elutsen[illegible] rikson, kuna paadi ülewa[illegible] plekknõu 180 liitri piirituseg[illegible]

Oma wälimuse poolest [illegible] line salakaubawedaja, pika ka[illegible] ehitusega. Alles hiljuti käi[illegible] damas kohalikkude piiriwalw[illegible] lootis tema teelt kõrwaldad[illegible] rid, et siis kindlam oleks luba[illegible] tõenduste puudusel jäeti kaeb[illegible]

Piiritus ja paat, kui s[illegible] konfiskeeriti ja antakse tollia[illegible] politsei walwe alla anti.

Saaremaa kommunistline perek[illegible]

Kuiwastu mässust kuni 1. detsembrini.

1. detsembril toimepandud mässulatsel sai sõjawäe õppeajutuste kallaletungijatest teiste hulgas wahi alla wõetud ka Saaremaa Uuemõisa walla kodanik Anton Ellam, kes kauemat aega kommunistlise jalaorganisatsiooni ülesandel Tallinnas wiibis ja ametiühisuste juures tegew oli. Anton Ellam anti sõjawäljakohtu kätte, kus ta surma mõisteti ja otsus täide wiidi.

Asja uurimisel selgus, et Anton Ellam'i laastegewusel olid Saaremaalt tähtsamad kommunistlised tegelased mässu korraldamiseks Tallinna kutsutud, mõned koosoleku ettekände all, teised jälle asjasse pühendatutena.

Nõnda selgus riigikogu liikme Jaan Welt'i ja Gustaw Ülgeküti'i protsessist, et wiimane oli Anton Ellam'i poolt teadaande saanud, milles teda koosolekule kutsutakse.

Nagu nüüd selgub, olid Saaremaal tegewad olnud Anton Ellam'i wennad Aleksander ja Johan, kes seal õhutasid kommunistlisi lõõtsalgamehi, Tallinna sõitma, et nende abil toime panna wägiwaldset riigipööret.

Mõlemad Ellam'id, Johan ja Aleksander, wõeti Saaremaal kahtlustustena wahi alla ja saadeti Tallinna ülekuulamiseks Aleksander Ellam, kes arwatawasti tundis oma pea kohal hädaohtu waritsewat, põgenes wahi käest ja on seni tabamata.

Johan Ellam'i kohta kogutud süüdistusandmed andsid sõjawäe prokuratuurile wõimaluse teda kohtu alla anda.

Nagu kogutud materjalidest kuuleme, olnud kõik Ellam'id kauaegsed tegelased põrandualuses salaorganisatsioonis. Juba Kuiwastu mässust ja 1919. aasta algul salaorganisatsiooni juhi Kingsepp'a poolt Saaremaal õhutatud wäljaastumisest wõtsid Ellam'id osa, nendest on mõned ka siis maha lastud.

Praegustel wendadel läks k[illegible] tõttu kohtulikust jälgimisest kõrw[illegible] jumbus asi ära.

1923. aastal kandideeris [illegible] nimelirjas riigikogu walimistel j[illegible] nõukogu liikmeks sama rühma ni[illegible]

1. mail 1924 a. korraldas ta [illegible] nõõrde järgi kommunistlise me[illegible] tema nõudmisel meeleawaldusest [illegible] katid riigiwastaste loosungitega.

Kõigist kommunistlise organi[illegible] datud wäljaastumistest jne. wõtti [illegible] elawalt osa, oli ise peakorraldaj[illegible] kihutusööd ja märgati mitmel k[illegible]

Nagu 1. detsembri osawõtmis[illegible] mässulatsest osa Paide jõpdiseltsi [illegible] ainult kommunistlised tegelased.

Mõned päewad enne 1. de[illegible] nud Aleksander Ellam Waesilt [illegible] junud wälja Tallinna nr. 11-32, [illegible] tol ajal lajutada töölistemajas [illegible] tarwitajateühisusel. Seal kõneles [illegible] kusjuures tähendamud, et Tall[illegible] ülgeküüt ning küsimud, kas tema [illegible] peab koha peale jääma. Wend Wa[illegible] Weel küsimud wenda jaama w[illegible] oskawat kuhugile minna.

Teatawasti selgus ka ülgeküü[illegible] Ellam läiki Saaremaalt sõidõtm[illegible] tis juamas. Samuti kõnelemud A[illegible] tualume Johan Ellam.

Kaebealune Ellam mõistet[illegible] kohtu otsusega 10 a. sunniõõle.

Matemaatika õpperaamat, millist weel ei [illegible]

Meie kirjastusel ilmus F. V. MIKKELSAAR'E

Algkooli matemaatika I õppe[illegible]

Lühendatud wäljaanne õpilastele. Hind 1[illegible]

KOOLIÕPETAJAD!

Kas tahate lastele matemaatikat kergesti ja lõbusalt õpetada? Kas tahate mit[illegible] ja kõrwa, waid ka joonistawat kätt arweõpetuse juures kasutada? Kas tahate last[illegible] maatika wastu süwendada ja õpilasele õpetuse armsaks teha? — siis käsitage mat[illegible] tust ainult F. V. Mikkelsaare metoodika põhjal ja tarwitage tema ülaltähendatud raa[illegible]

Tallinna Eesti Kirjastus-Uhisus „Päew[illegible]
Jaani tänaw 6. — — — — — Pik[illegible]

Armastus ametikohuste täitmisel.

Jeruusalema linnas juhtus hiljuti ameti ja armastuse alal järgmine õige iseäralik lugu.

Elas seal üks noor daam Senia Molitor, ilus ja uhke, oli üürinud enesele kena majakese greeklaste linnaosas ja käis toredasti riides. Millest ta elas, seda ei teadnud keegi. Oli tulnud aastate eest Kairost, käis ballidel, kontsertidel, spordipidudel, äratas igal pool tähelepanu oma uhkete ülikondade ja peenete ehetega, tal oli palju austajaid ja imetelejaid.

Jeruusalem on aga wali kõlbluse linn, kus palju kirikuülemusi, misjonääre ja politseinikke elanikkude kõlbluse järele walwawad. Politsei oli ka ilusa Senia peale silmad heitnud ja tahtis teda linnast wälja saata. Selleks oli waja kindlaks teha, et ta oma armastust müüb. Selles kahtlustati teda, aga raske oli seda tõendada.

Kui nüüd ette tuli üks piinlik kõmulugu, mis ulatas isegi patriarki kotta, siis tegi politseiwalitsus ühele salapolitseinikule ülesandeks daami süü kohta kindlaid tõendusi muretseda. See oli noor, kena wälimuse ja uhke esinemisega armeenlane, kes ennast suurema maakoha omanikuna daamile laskis esitada ja tema ümber lipitsema hakkas. Mehe püületel oli tagajärge, meelitused mõjusid ja teda wõeti wiimaks kuulda. Ühel hilisel õhtul lahkus ta noore daami buduaarist — õnnelik kahekordse wõidu üle.

Teisel päewal kutsutakse ilus Senia politseisse, kus tema peale oli kaewatud, et ta oma armastust müütab. Agedalt protesteeris daam süüdistuse wastu, seal läheb uks lahti ja naeratades astub sisse salapolitseinik — noor armeenlane, — tema wastu tunnistama.

Kuid daam ütleb, et noormees olla talle armastust ja truudust wandunud, tema olewat seda uskunud ja ainult armastuse pärast teda kuulda wõtnud, ilma ainelise huwita.

„Kas nii?" ütles salapolitseinik. „Aga ma andsin sulle ometi kümnenaelase rahapaberi."

„Oled sa mulle midagi annud?" küsis Senia imestanult.

„Ma panin raha peegli kõrwale musta lauakese peale; sa wõtsid selle ometi?"

„Ei ole midagi wõtnud ega näinud! Kui sa kuhugile oled raha pannud, siis peab ta weel praegu seal olema."

Kaks politseinikku saadetakse Seniaga waatama ja need leiawad raha tõesti musta lauakese peal peegli kõrwal.

Nii ei saadud ka seekord ilusale daamile midagi teha.

Aga sellega ei olnud asi weel otsas. Mõne nädala pärast ilmub ta ise politseisse, noore armeenlase jutule ja teatab talle punastades, et tema käigul tagajärge on olnud. Ka noormees punastab, aga mitte heameele pärast. Seda wõitu ei olnud ta mitte soowinud. Kõiki tema põklemisi ja puiklemisi katkestas Senia sõnudes:

„Loodan, et sa oma lapse eest hoolitsed, nagu seadus nõuab."

Politseinik teatas oma ülemusele, et ta isaks olla saamas, aga ise siiski selle juures kahtleb. Jälle otsiti ja uuriti, aga tagajärjeta: ei saadud tõeks teha, et ilus Senia politseinikule truudust oleks murdnud.

Mõned kuud on mööda läinud. Ilus Senia on politseinikult kohtu teel lapsekaswatamise raha nõudnud ja mahajäetud emade õiguslise kaitse büroo abil protsessi wõitnud, politseinik aga on walitsusele pika seletuskirja annud, milles kinnitab, et tema maksmisest teadagi ei taha. Sest mitte eraisikuna ega omast tahtmisest ei ole ta Senia juures käinud, waid ametikohuste sunnil ülemuse käsu peale, mispärast kõik kulud tagajärgede eest ametikassast peawad tulema.

See on põhimõttelik küsimus ja läheb kõrgemate ametiwõimude otsustada. Wäike politseilaps aga on Prantsuse misjoni lastekodus ja politsei kirjas kui asja kohta kuuluw asitõendus.

Weealuse kaabeli juubel.

Maailma läbikäimise ajaloos oli selle aasta 28. augustil tähtis mälestuspäew. On möödunud 75 aastat sellest päewast, mil esimest korda lasti merre esimene weealune telegraafikaabel, kaabel Inglismaa ja Prantsusmaa wahel.

Kawatsus ühendada Inglismaad Europa mannermaaga tegeraafikaabli abil põhreneb a. 1840, millal Wheatstone esitas selle kawa Inglise ülemkojas. Wõimaluste wee all telefoneerida ojutas 2500 meetri pikkune juhe, mille aasta warem elektritelegraafi juhataja Indias, O'Shaughnessy oli lasknud Hugly jõkke. Wheatstone kawa eel käisid weel mitmesugused teised katsed. A. 1842 pani Morse New-Yorgi sadamas kaabli Castel Garden'ist Governors Islandi. Juba tookord ergutas Morse weealuse kaabli ühendust Ameerika ja Europa wahel Atlandi ookeani kaudu. A. 1845 pani Cornel kaks puuwillaga mähitud, kautshukiga isoleeritud ja tinakattega kaitstud traati New-Yorgi lähedal läbi Hudsoni. Järgmisel aastal ühendas prof. Hay Portsmouthi sadamas kaks laewa telegraafiweel ja pani ka sadamas pikema kaabli Watering-Islandist Wighti saareni. Aastal 1848 pani Werner Siemens juhe läbi Rheini Deutzist Kölnini ja Armstrong guttaperchaga isoleeritud juhe läbi Hudsoni.

Nii ojutus guttapercha igapidi sündsaks isolaatoriks ja suuremate kaablite sisseseadmisel ei seisnud midagi takistuseks ees. J. Brett elustas jällegi Wheatstone'i plaani ühendada Inglismaad ja Prantsusmaad kaabliga. Merekaabel koosnes 1,8-millimeetrilisest wasktraadist ja oli isoleeritud wiie millimeetri paksuse guttaperchakorraga. 28. augustil 1850 lasti ilma mingi wahejuhtumiseta kümne tunni jooksul kaabel merre Doveri ja Kap Griz Nezi wahel. Katse õnnestus. Kaabel töötas suurepäraselt. Kuigi ta järgmisel päewal lakkas töötamast, sest et kaksjune pind guttapercha ära hõõrus, kuid siiski oli saadud tõendus, et sarnase wäikese pahe kõrwaldamise järele on wõimalik telegrafeerida kauge maa taha. Warsti asetati kaabel uue, wahetpidamata hästi töötawaga, mis sai eeskujuks edaspidistele kaablitele. Ta koosnes neljast wasktraadist, millest igaüks oli isoleeritud guttaperchaga; traadid olid üksteise ümber keerutatud, wahed täidetu kanepinõõriga ja kaitseks oli ümber põimitud kümme raudt[illegible] panemise läbi Calais' oli alg[illegible] wõõtamisele weealuse kaabliga, [illegible] gelt, kui tuleb küsimuse alla i[illegible] ka iga kaugemgi kaugus wõida[illegible]

Teater[illegible]

„Estonia" teate[illegible]

Täna Low Luntzi tragöödia [illegible] begewad: Rita Deinhardt, Marta [illegible] mann, Netty Pinna, Ants Laute[illegible] Laur j. t. Põranda pilettele 1[illegible] tonia" rahalise loterii tähed ka[illegible]

Homme teist korda Ralph B[illegible] lumes".

Ettewalmistusel Hollandi kir[illegible] komöödia „Pomarius" („Abiclu t[illegible] juht Karl Noorlein. Seda komö[illegible] wäga paljudes teatrites suure ed[illegible] pärast wõib loota, et ta ka täi[illegible] publikult, kes teatrilt peale m[illegible] nõuab.

„Rahwateater"[illegible]

Täna õhtuhindadega 3-waatus[illegible] Neljapäewal, 17. sep. Harry Jerr[illegible] Pinna algupärane operett 3 waat[illegible] öö õigus"), millele A. Wirhaus [illegible] muusika kirjutanud. Kuusja „Prii[illegible] wan.

Tallinna teated.

Surnuluude wäljakaewamine Kaarli puiesteel.

Püha Barbara surnuaia jäänused.

Eile hommikul algas Kaarli puiesteel telefonipostide ümberseadmise töö. Greiffenhageni liiniku kohal hakati könnitee jerwale auku kaewama. Umbes kolme jala sügawuselt hakkas surnuluid, nagu wee- ja säärekonte ja selgroo üksikuid osasid nähtawale tulema. Wähe edasi kaewates tuli juba üks hästi alalseisnud pealuu nähtawale; selle kõrwalt ka teine pealuu, mis nähtawasti kauem mullas seisnud ja mustem esimesest. Seatõenawast wiskas tööline weel kolm alumist lõualuud augu jerwale ning lühikese ajaga kogus kaunike kogu luid hunnikusse. Need kolm lõualuud on hästi alal hoidunud ja kõigil weel terwed hambad suus. Alles nudishimuliste poolt leppidega torkides langes osa hambaid suust wälja.

See leid, mida mõned ka õudselks nimetasid, tõmbas rohkesti nudishimuliši waatajaid kokku, tes seal töö lõpuni pealt waatasid. Mõned kuldhammastega herrad olid päris kadedad selle üle, et wana aja inimestel nii tugewad ja terwed hambad suus, et mitmesaja-aastane hauaswiibimine pole wiga teinud.

Töö juures wiibiwa ülewaataja jutu järele on Kaarli puiesteelt waremaltki surnuluid leitud. Kui wiimati seal kaablit pandi, tuli õige rohkesti surnuluid nähtawale, mis oletada laseb, et seal kunagi kas surnuaed wõi sõjaaegne matusepaik on olnud.

Linna arhiiwist järele kuulates selgus, et seal kaboliku ajal Püha (Sankt) Barbara surnuaed on olnud. Mis sellesse puutub, et nelja jala pikkusest august kolm lõualuud ja kaks pealuud leidus, siis wõib oletada, et see maa juba waremalt on ümber kaewatud ja leitud kondid ühte hunnikusse maetud.

Wõib ka wõimalik olla, et taudide puhul ehk ka sõja ajal surnuid ühishauda on maetud.

Surnuluude juurest ei leitud eile mingit metallasja ega muid jäänuseid, nagu seda wanade haudade lahtikaewamisel ette tuleb. Et Kaarli puiesteel töö edasi kestab, siis wõib ehk edaspidi ühes luudega ka mõnda muud päewawalgele tulla, mis aitaks haudade wanadust lähemalt kindlaks määrata.

Keskturnuaia asutamine Tallinna ja Nõmme jaoks.

Maa-ala Pääskülа raba kõrwal.

Linna piirides olewad surnuaiad on juba ammu ühiskondsesse kruntidesse jaotatud. Samuti on kitsaks jäännas ka Rahumäel olewad surnuaiad, pealegi on siinsete surnuaedade üheks halwaks küljeks põhjawee lähedus maapinnale. Surnuaedade laiendamist Rahumäel ei peeta soowitawaks, sest hiljem jäätwad nad elumajade piirkonda. Uue surnuaia asukoha otsimisel on peatama jäädud Nõmme lähedal Pääskülа raba äärel olewa maatüki juure.

Uus surnuaed on kawatsetud nõndanimetatud keskturnuaiaks, ta oleks ühine kõigile kogudustele ja ühtlasi ühine Tallinna linnale ja Nõmme alewile. Siia maetaks nii koguduste liikmed kui ka „ilmalikud" surnud. Koguduste antakse wististi wõimalus oma jaoks erimaatükki siit saada.

Kawatsetawa surnuaia piirides oleks loode poolt endise Liiwa-Pääskülа wahelise kindlusteraudtee tamm, ida poolt Nõmmelt endise Waldeki kõrtsi juure wiiwa tee see osa, mis lõuna pool nimetatud tammi ja lõunapoolseks piiriks Pääskülа raba. Surnuaia alla wõetawa maatüki laius on 250 sülda, kuna pikkuse mõõt muutlik oleks ja muutuks tarwiduse järele. Selle surnuaia üheks heaks küljeks on, et ta kitsaks ei jää, sest tema pikendamine on takistamata wõimalik läbi Pääskülani. Teiseks on maapind mitu sülda kõrgemal soopinnast ja tema kallak on lõuna, raba poole. Seega woolab tema wesi rabasse ja sealt Saku jõkke ning ei ole ümbruskonnale kahjulik.

Lähemaks kolmekümneks aastaks oleks surnuaia jaoks tarwis umbes 5½ tiinu. Juurepääsu kergendusks wõiks ehitada elektriraudtee haru ehk ringtee — Pääskülа — surnuaed — Nõmme.

Koerte „klaperjaht" algab.

Kas paremat teha ei ole?

Linna sundmäärus hulkuwate koerte püüdmise kohta on waremalt juba jõusse astunud, kuid selle teostamine wiibis mõnesugustel põhjustel. Nüüd on asja korraldamisega nii kaugele jõutud, et täna ümberhulkuwate koerte püüdmisega algust tehakse.

Sundmääruse järele wõib koeri uulitsale ja puiesteedele kaasa wõtta ketti ehk rihma otsas ja neid ketti otsast ümberjooksmiseks wabastada ei ole lubatud. Iga koer, kuigi temal kaelarihm omaniku aadressiga on püütakse kinni ja wiiakse loomakliinikusse Jüri Wilmsi tän. nr. 33-a. On koeral rihm omaniku aadressiga kaelas, siis saadetakse omanikule teade. Kui kolme päewa jooksul koerale tema omanik järele ei tule, hukatakse koer ära.

Tahab koera peremees looma tagasi saada, tuleb temal linna terwishoiu osakonda maksta 400 marka koerapüüdmise kuludeks ja 50 mk. iga päewa pealt söötmise kuludeks. Koera kättesaamise juures tuleb kwiitung ette näidata, et koeramaks linnale tasutud on. Kuigi koer juba kord kinni püütud ja selle peale wälja lunastatud, ei kindlusta see teda järgmise püüdmise korral, kui ta jälle ümberhulkumise pealt tabatakse. Hoida tuleb ka õuekoerasid, et nad uulitsale jooksma ei lähe.

Keedetud seened „lisaainetega".

Politseiline kontroll seatakse sisse.

Tänawu on seenerikas sügis ja praegu seentel suurem hooaeg: pea igal wankril turul asub seenenõu ja kaup läheb hästi. Sagedasti saawad aga perenaised pettumuse osaliseks, kui kodus seente seast leiawad lisaaineid, mis sõõgisu sootuks ära wõtawad. Sellest on weel wähe, et seened ilma pressimata müügile tuuakse (läheb wähem toopi), waid seente puhtuse peale ei panda mingit rõhku. Hoolsamal järelwaatusel leidub seente seest mitmet liiki tõuke, tigusid ja isegi wihmausse, nagu seda käesolewal nädalal ette on tulnud.

Niisugune äärmine mustus ja lohakus seentemüüjate poolt on osalt sellega seletataw, et senini turul seente kõhta puhtuse järelwalwe on puudunud, sest sundmäärustes loetletakse üles küll piimaained, liha, kalad jne. — kuid mitte seeni.

Linna terwishoiu osakonna juhataja on nüüd korralduse teinud, et terwishoiu politsei turul ka seente kohta puhtust nõudma hakkab ja ei lubata, et seeni üksköik missuguses räpases nõus müügile tuuakse. Seened on toiduaine ja kuuluwad iseenesest järelwalwe alla.

Abipalwe linnawalitsusele,

mis rendilepingule wastu käib.

Ühtsusselts „Näitus" teatas linnawalitsusele, et tema kawatseb tulewal sügisel järjekorralist näitusmessi korraldada ja palus seks kindlustada talle wastawat ruumi ning ühtlasi kindlustusa anda, et linn näitus-messi korraldamisele heatahtlikult kaasa aitaks.

Linnawalitsus on Tallinna Eesti põllumeeste seltsile näitusplatsi rentinud tingimisega, et „Näitus" saab platsi kasutada 1925. ja 1927. a., kuna põllumeestesselts oma näitusi wõib pidada 1926. ja 1928. a. Linnawalitsus ei pea sõõndsaks omalt poolt lepingu rikkumist toetada ja jätab selleep. palwe tähele panemata.

Kaitseliidu pidude lõbustusmaksust.

Kaitseliidu ülema sellekohase kirja peale kaitseliidu heaks korraldatawaid pidusid lõbustusmaksust wabastada, leidis wõimaliku olewat linnawalitsus ainult nii palju wastu tulla, et iga maleva kohta aastas ühe pidu lõbustusmaksust wabastab.

Uusi elukorterid Koplisse.

Kuuldawasti on Wene-Balti tehase juhatus otsustanud Koplis juhatuse tarwitada olewat maja elukorteriteks ümber ehitada ning wälja ürida. On arwata, et majas leiab umbes paarkümmend korterihädalist perekonda peawarju. Üksikute tubade arw majas ulatab 50 peale.

Üüriautode taksi kõrgendamise palwe tagasi lükatud.

Mitmed üüriautode omanikud esinesid palwega, et üüriautode tariifi tõstetaks. Et aga kaaluwam osa üüriautode omanikkudest praeguse taksiga rahul, jättis linnawalitsus ka nende üksikute palwe rahuldamata.

Eestlane Marokko sõtta,

et seal südamehaawa parandada.

Ämariku tänawal elas noormees A. A., kes hiljuti jõuka sugulase manalasse warisemise puhul suurema summa raha päris. Saadud rahaga mõlles noormees koduhollet ajutama hakata ja temal olid suhted ühe Balttiski maanteel elawa ärimehe tütrega. See preili aga pidas kasulikumaks oma saatust teisega ühendada. See kurwastas unistajat noormeest niiwõrd, et ta kodumaa tolmu otsustas oma jalgel maha raputada ja wõõrsile rännata.

Neli päewil sai A. A. wälispassi ja sõidab otsekohe Prantsusmaale, kust rännakut jatkab Marokko sõjawäejale. Nagu A. A. ise tähendas, tahab ta oma südamehaawu parandada juhtumisriskiga sõjameheelus, kuna risside kloppimine tema arwates parajasti meelelahutamise wõimalust pakub.

Teatan austatud kaubatarwitajatele,

et minu ladus **kõiksugu koloniaalkaupu** wäga mõõdukate hindadega müügil on, samuti **kõikide tubakawabrikute saadusi alghindadega, alates esmaspäewast, 21. skp. müün paberosse „Iwa" jällemüüjatele 1000 tk. Emk. 340.—**

Joh. Tusti,
koloniaalkauplus.

Tallinn,
S. Karja tänaw 17.
kõnetr. 9-08.

Tähtis uudis algkooli matemaatika õpetajaile.

Lähemail päewil ilmub trükist **Chr. Brüller. A. Oengo-Johanson**

Wäike arwaja IV.

III ja IV õppeaasta, II osa.

Raamat sisaldab peaasjaliselt algkooli neljandama õppeaasta kursuse, olles ühtlasi meie algkooli nelja alama klassi matemaatilise hariduse kokkuwõtlikuks kordamis- ja ühtlustamisõpperaamatuks. »Wäike arwaja« erineb suuresti meil seni tarwitusel olewaist sellesisulisist raamatuist; siin ei esine nimega arwud, harilikud ja kümnendmurrud eraldatud metoodilise eriüksusena; samuti kui **geomeetria** on ühendamise printsiibi huwides ka see osa kursusest paigutatud wastawate korrutamis- ja jagamisharjutuste hulka. Suure hoolega on raamatus wälja töötatud tehete kirjalikkude algoritmite omandamise õpetamine, kuid selle kõrwal pühendatakse aga ka igas peatükis suur hulk ülesandeid **peast** arwustamiseks.

Ülesanded on walitud sisuliselt tõelikkusele wastawalt ja õpilaste huwi piirkonnast. Neis on püütud kasutada kõiki õpilaste teadmisi teiste ainete (näit. loodusloo, maateaduse j. m.) alalt, seades sellega puht- matemaatilise töö ka teiste ainete kordamise ja süwendamise teenistusse.

»Wäike arwaja« on wälja kaswanud tegeliku koolitöö kogemusist ning on rajatud meie praeguse kooli nõudeile ja wõimisile ning püüab siit wälja minnes ühtlasi kasutada wõimalust mööda kõiki wõtteid, mis uuema aja kaswatusteadus ja metoodika pakuwad töö hõlbustamiseks ja süwendamiseks.

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS.

Uueks linna ehitusinseneriks

on nimetatud Elmar Mõttus. Senine ehitusinsener K. Kask on nimetatud linna arhitekti abiks.

P. Grünfeldt,

„Päewalehe" esimene toimetaja ja luuletaja ja praegune Põhja-Eesti ühispanga juhatuse liige, pühitseb 1. oktoobril s. a. oma 60 a. sünnipäewa.

Kahe tugewa mehe jõukatsumine.

Jokla oma wastase õlgadele pannud.

Pühapäewal oli „Spordi" aias kahe tugewa raskekaalu mehe jõukatsumine Wene-Helweetsia wõõrwõistluses. Kollu puutusid seekord Tallinnas tuntud lihunik Johannes Jokla ja Pärnust Ulebernichti õllewabrikut pruul Awenier Kreptow. Jokla on juba kord õige tüseda kaswu ja kaaluga, kuid temu wastane oli weelgi tihsedam.

Kümneminutilise heitluse järele pani Jokla oma wastase õlgadele. Sisseteulek anneiati „Spordi" seltsile.

Lisataksu linnaapteegi teenijaile. Linnawalitsus esineb wolikogule ettepanekuga linnaapteegi 1924. a. puhtatsikasust määrata 8 proc. lisataksu maksmiseks apteegi teenijaile.

Tallinna rahwaülikooli loengud algawad esmaspäewal, 21. septembril. Keeltekursustel algab töö samal ajal.

Mitu purjekat ümatega sõitsid esmaspäewal ja teisipäewal Tallinna sadamast Helsingisse.

Küttepuid oma hinnaga. Tallinna Muuseumi ühing soowis linnalt saada 50 sülda küttepuid hinnaga, mis see linnale omale maksma läheb. Linnawalitsus ei pidanud wõimalikuks palwele wastu tulla.

Tallinna sadam 15. septembril.

Sisse klaaritud: Saksa aurik „Hela", kapten Stieper, segakauba ja reisijatega Stettiinist. Saksa aurik „Arnis", kapten Brun, tühjalt Swendborgist. Eesti purjek „Lemming", kapten Uttopert, tühjalt Graastenist.

Peale seda 17 purjekat ja 1 mootorpaat.

Wälja klaaritud: Inglise aurik „Edmee", kapten Anderson, segakaubaga Londoni, Riia kaudu. Soome aurik „Biola", kapten Ro'ström, segakauba ja reisijatega Helsingi. Eesti aurik „Kungla", kapten Einmann, segakauba ja reisijatega Lokisale. Eesti aurik „Woldemar", kapten Rukholm, segakauba ja reisijatega Kärdla. Eesti purjek „Lemminrg", kapten Uttopert, tühjalt Hangösse. Saksa aurik „Hela", kapten Stieper, tühjalt Kotkasse.

Peale seda 5 purjekat ja 2 mootorpaati.

Üldiselt oli 108 mitmesugust laewa sadamas.

Cor.

Ilmateated

Tallinn, 15. septembril.

	Eile		Täna	
	k. 9 ö.		k. 7 h.	k. 1 p.
Õhurõhumine	766,4		765,6	764,9
Temperatuur C°	10		10	14
Tuule siht ja kiirus	W 3		WSW 3	WNW 4
Relat. õhu niiskus %	74		83	70
Sademete hulk millim	—		—	—
Kõrgem temper. päewal	14			
Madalam temper. öösel			9	

Ilmast teistes kohtades kodumaal.

Kõrgem temperatuur eile, madalam — ööjel, kõrgem temperatuur ja tuul täna enne lõunat ja sademed.

Tartu	15	2	16	WNW 3	wihm	mm.
Narwa-Jõesuus	14	9	12	WNW 7	„	„
Pärnus	15	8	12	SW 3	„	„

Ohusurwe jälle langemas.

Madalrõhuala Põhja-Jäänerel 747 m.-m. ja Islandi piirkonnas 743 m.-m. Osamiinimum 743 m.-m. Põhja-Skandinaawias.

Kõrgerõhkond ajub endiselt kesk-Euroopas, keskohaga 773 m.-m. Dresdenis.

Sademed põhja-Norra rannikul.

Temperatuur Läänemere kallastel ja Prantsusmaal jõusnud.

Loodetaw ilm täna, 16. sept.

Sisemaal kõikmise kiirusega, merel kõwa loode tuul, muutlik pilwitus, temperatuur juurema muutuseta, paiguti wihmahood.

Piiriwalwe weltweebel Isaku mõrtsukad kohtu ees

Lahing piiriwalwurite ja salakaubawedajate wahel.

Fr. Pohli ja teiste asi sõjaringkonnakohtus harutus

1924 aasta 20. mai õhtul umbes kell 22 läksid piiriwalwe Tallinna raioonni Randwere kordoni ülem weltweebel August Isak ja sama kordoni weltweebel Willem Jalakas Rehatu walla Lepneeme küla alla mere randa walwama. Lepneeme küla all, Jaani rannast umbes pool kilomeetrit Rohuneeme poole, märkasid kordoni ülem Isak ja weltweebel Jalakas Jaani ranna ninas merel paati.

Weltweebel Jalakas läi kohale paadi järele walwama, kuna weltweebel Isak Jaani ranna ninale waatama läks. Tagasi tulles seletas Isak Jalakas'ele, et Jaani rannas piiritust maale on toodud ja tema ühte neljt wintpüssiga piirituse juures hõinud wahti pidamas, kuna paat merele on sõitnud ja hobusemehed juba randa tulnud.

Selle peale rutsid Isak ja Jalakas maad mööda Jaani ranna nina poole.

Kui nemad weel umbes 50 sammu piirituseloormateest kaugel olid, hakkasid koormad liikuma. Weltweebliid Isak ja Jalakas tõusid sellepeale üles ja kästisid salakaubawedajaid seisma jääda ning käed üles tõsta. Kui salakaubawedajad seisma ei jäänud ja koormate juurest mere-karide poole jooksid, lasksid piiriwalwurid kaasasolewatest wintpüssidest tumbki ühe paugu põgenejatele järele. Paukudest hirmunud hobused hakkasid maa poole jooksma; piiriwalwurid Isak ja Jalakas läksid salakaubawedajaid jälgima.

Kui nemad ranna ääres 30—60 sammu kaugusel liiwide wahel mehi liikumas märkasid, awasid piiriwalwurid põgenemise takistamiseks uuesti tule, mille peale salakaubawedajad wastu laskma hakkasid. Üks esimesest salakaubawedajate poolt wäljalastud kuulidest tabas weltweebel Isak'ut, peast läbi tungides purustas wiimase peaaju, mille tagajärjel weltweebel Isak silmapilkselt surma sai ja maha kukkus.

Weltweebel Jalakas jatkas tuleandmist salakaubawedajate peale lähedalolewa paadi warjust, kuni enam wastu ei lastud. Kui tema sellejärele weltweebel Isak'it waatama läks, lasti eelmise laskmise kohal, umbes 50 sammu pahemalt poolt, tema peale weel umbes 3—4 pauku. Kui weltweebel Jalakas mõne pauguga wastas, enam wastu ei lastud. Selle järele kutsub weltw. Jalakas märgupaukudega teised piiriwalwurid kohale; märgupaukude ajal lasti eemalt kari pealt, kuhu ennem üks mees läinud, weel üks pauk tema peale. Selle peale awas tema tähendatud juunas uuesti tule. Kui keegi ei wastanud, lasi tema uuesti märgupaugud, mille peale ka piiriwalwurid wastasid ja esimesena piiriwalwur Lepp kohale ilmus, kes ranna ääres ühe hobuse piirituseloormaga ja teise tühja wankriga kinni oli pidanud ja nende juure walwur Abner'i wahiks jätnud.

Weltweebel Jalakas'e korraldusel läi walwur Lepp jurnud weltw. Isak'u wahiks, kuna tema ise kinnipeetud hobuse, wankri, millel 20 nõud piiritust, à 10 liitrit, ja teise hobuse tima kereta wankriga kordoni toimetas ja juhtumisest ülemusele teatas. Kui walgeks läks, wõttis walwur Lepp Jaani rannas liiwide wahel kinni ühe salakaubawedajatest — Oskar Kruberg'i.

Kuriteo kohal wahi alla wõetud Oskar Kruberg jeletas esialgu, et tema hobusega tundmata salakaubawedajate poolt piiritust wedama palgatud ja piiriwalwurite peale lastud olnud kaks rannameest.

1924. a. 23. mail kriminaalpolitsei poolt ülekuulatud Lepneeme külas elutsew Woldemar Juhani p. Mänd jeletas: 11. mail samal aastal sõitnud tema wend Heinrich Mänd, temä — Woldemar Mänd'i pärast olewal mootorpaadil ühes Friedrich Pohl'i ja Arnold Haug'iga Naissaarele, et sealt piiritust wõtta ja Soome wiia. 13. mail on kõik nimetatud isikud tagasi tulnud ja seletanud, et piiritust Soome ära anda ei ole saanud ja 800 liitrit piiritust Lepneeme randa Sepa kariste on matnud.

Ülekuulamisel 26. mail jeletas Oskar Kruberg, et teda salakaupa — piiritust — wedama oli palkanud tema ema wend Friedrich Pohl, kusjuures ka wenda Anton Kruberg'i käskinud ühes kutsuda.

20. mai õhtul on tema isale ütelnud, et läheb Pohl'i käest kartulid tooma, rakendanud hobuse ette ja sõitnud Randwere teed mööda kuni Iru teemi, kus ootama jäänud. Wend Anton läinud paremat kätt metsast läbi Pohl'i juure. Iru teel, Pärnu-mõe kohal, tulnud Pohl ja Anton Kruberg temale Pohl'i wankril järele. Pohl õpetanud teda kuidas rääkida, kui neid ehk kinni wõetakse.

Metsast läbi sõitnud nemad Lepneeme külasse, „Ranna" talu juure, kus Heinrich Mänd elab. Pohl läinud talusse sisse, kuna tema ühes wennaga hobustega pooliku heinakuhja juure jeisma jäänud. Umbes tunni aja järele tulnud sinna Heinrich Mänd ja wiinud neid hobustega „Seppa" kari juure, kus piiritus pleekmõudes rohu peal maas olnud. Pohl sõdanud juures. Pohl'i wankrile ja ta tema wankrile koormad peale. Kui tema oma wankrile ladunud, tulnud Pohl tema wankri juure, wõtnud kust ninarätiku ühes rewolwriga, rewolwri nuusksi tasku, ninarätiluga pühkinud higi.

Kui nemad piiritusekoormatega liikuma hakkasinud piiriwalwurid neid seisma jääda, ja siis nud laskmine. Wastu lastud piiriwalwuritele sealt kuhu Pohl jooksnud.

Samal kuupäewal ülekuulatud Heinrich Mänd tas — kui Pohl'i wankrile piiritusenõusid hakatud ma, wõtnud Pohl wankrist sõjawäe wintpüssi ja maha. Küsimuse peale, mis tema sellega teeb, wa Pohl: „Ehk läheb tarwis". Hiljem pannud Pohl koorma otsa. Tema, Mänd, sõitnud peale piirituse rile panemist kõige Haug'ide päralt olewa aerup millel piiritus randa toodud, koju poole.

Anton Kruberg, Oskar Kruberg ja Heinrich wõeti 27. mail 1924. a. wahi alla.

Friedrich Pohl marjas esmast ametiwõimude läi eelalgu tabamata.

Kohtu-uurija poolt 6. juunil 1924. a. toime aküsitluste ülewaatusel leiti mererannast jõpe pa wälistaskust kaks wintpüssi pidet. Jõpe olnud Fr Pohl'i oma.

1924. aasta 13. juulil kohtasid laitsepolitsei o kud Kerjestik ja Nurm Rehatu wallas Friedrich Wiimase tabamisekohe juures awas Pohl kaasas rewolwrist laitsepolitsei ametnikkude peale tule, tõttu temal korda läks ära põgeneda.

1924. a. 5. oktoobril sai Tallinna kriminaal agentuur teated, et Friedrich Pohl Tallinnas Kiwi uul. nr. 1, krt. 17 elawa Madis Nahkur'i korte nast warjas.

Kohaleilmunud kriminaalpolitsei ametnikkude tabati Pohl sama päewa õhtul nimetatud kohal, juures Pohl'i tagumisest pükstaskust leiti re browning, laetud 7 padrunniga ja pussnuga.

Juurdluse toimetamisel Pohl'i tabamise asj ilmsiks, et Friedrich Pohl'i mai kuust kuni o kuuni 1924. a. warjamud olid Rae wallas, Rae o jes elaw Jaan Taks ja wiimase juures töölisen Woldemar Nahkur, kelle wanemate korterist Ta Kiwimurru tän. nr. 1, krt. 17, Friedrich Poh teenti.

1924. a. oktoobrikuul wõeti wahi all pe Friedrich Pohl'ilt ära salaja tema poolt kirjut Oskar Kruberg'ile adresseeritud kiri, milles Poh tas, et Kruberg ülekuulamisel ei ütleks, et neil riistad ja temal — Pohl'il — püss olnud.

Friedrich Pohl'i ja kirjal olewa käekirja w tusi ekspert otsusele, et kiri Friedrich Pohl'i käeg tatud.

Wastutusele wõetud ja eelmurimisel ülek kodanik Friedrich Karli p. Pohl, Heinrich Ha Mänd, Anton Karli p. Kruberg ja Oskar Ke Kruberg ei tunnistanud ennast süüdi selles, et nen wastu 21. maid 1924. a. Rehatu walla piirides peetud nõul ja ühisel talitades, sihiga salakauba toomisel kinnitõõtmisest pääseda, meelega neil ü tud lasteriistadega neid jälgiwate piiriwalwurit tule awasid, kusjuures üks nende poolt wälj kuulidest piiriwalwur Isak'i pähe tabas ja silm surmas.

Friedrich Pohl jeletas: piirituse maaletoom mail 1924. a. on tema küll oia wõinud, kuid las temal ühes ei ole olnud ja piiriwalwurite peale ei ole. Temalt arreteerimisel äräwõetud re browningu on tema 1924. a. juwel 3500 mk. eest kraami turult Tallinnas ostnud. Kui tema jõpe wintpüssi pabrunt pidemed on leitud, siis on te hiljem sinna pannud.

Oskar ja Anton Kruberg'i kohta on süüdistu walwuri surmamisest osawõtmises ära lõpetatud.

Toimetuse töö läpul leitis kohtulik asja mine sõjaringkonna kohtus.

Ilmus trükist: V. Tamman — A R

Huwitaja IV

Lugemik 4-da õppeaasta jaoks

V. Tammani kirjastus Tartu

Jõudsid müügile:

K. Hintzer: „Papptööd“
I wihk (III õppeaastale), hind 75 m.
I wihk (Õpet. väljaanne) „ 75 „
II wihk (IV õppeaastale „ 55 „

Käesoleważd wihkusid on soowitanud Tartu õpetajateseltsi käsitöösektsioon 3 weebruaril 1925. a. järgmiselt:

»Tabelid esitatud kujul on täiesti wastuwõetawad, edendawad õpilastes leidlikkust, isetegewust, samuti arendawad arusaamist tehnilises joonistuses«.

»Tabelite ja neis käsitatud meetodi abil rajatakse tööõpetus töökooli põhimõttele ning omandab kindlama ilme ja ühtluse meie algkooli käsitöö õpetamises. Tabelites ettenähtud otstarbekohase tööjaotuse tõttu juhitakse õpilane isetegewusele, mis seni meie tööõpetuse käsitamisel on puudunud. Ka wõimaldawad tabelid iga lapse indiwidualset arenemist ta jõu kohaselt. Õpetaja tegewus kergeneb, kuna tema esineb nõuandwa ja kritiseeriwa isikuna«.

K. O.-U. „Loodus“, Tartus.

Metsaurga kurbmäng.

Saladuslik tapmine Rapla wallas. — Kahtlusalused kohtu poolt õigeks mõistetud.

6. nowembri öösl 1924. a. juhtus Harjumaal, Rapla wallas werine sündmus, mis oma saladuslikkusega ümbruse elanikkude meeli weel praegu ärewil hoiab. Nimetatud öösl tapeti ära 75 a. wana naisterahwas Tõnu Insel, kes ühes oma poja Mart Leesiga, selle naise Anettega ja nende 2 alaealise lapsega „Naa“ talu maa peal asuwas saunas elasid.

Tapmine oli metsik — mingisugune raske teraviskaga oli tapetu pea, kael ja käed täiesti purustatud, eksperdi arwamise järele pidi iga haaw üksikult surmaw olema.

„Naa“ talu pererahwas ja sauna elanikud on üksteisele sugulased; tapetud Tõnu Insel oli „Naa“ peremehe Jüri Leesi õde. Kuid nagu just sugulaste wahel tihti juhtub, oli sauna- ja pererahwa wahekord halb.

Tõnu oleks tahtnud oma popsidest heameelega lahti saada, sest nendest polnud tal mingit kasu, isegi maarent jäi maksmata. Oli weel teisigi tüli põhjusi. Mingisugust läbikäimist sauna ja talu wahel ei olnud, küll aga kuuldunud wiimase elanikkude poolt ühwardust saunarahwa aadressil, nagu tõendada teatakse.

Samal ajal toodi tõendusi, et ka sauna elanikkude keskel lahkhelid olid: Tõnu Insel olnud terawas wastolus oma pojanatse Anettega.

Kes pidi siis tapja olema?

Ainus, kes seda arwas teadwat, oli Anette Lees. Kohe peale tapmist jooksis ta hirmunult naabrite juure ja jutustas koledast sündmusest. Ta oli kogu õudset sündmust pealt näinud, elas ju tapetuga ühes toas ja pääsnud ise surmast ainult selle läbi, et ennast kapi ja woodi wahele ära peitu jõudis.

Kes mõrtsukad olid, selles Anette Lees ei kahelnud: wäike lamp põles laual ja selle walgel tundis ta hästi ära „Naa“ peremehe pojad Rudolf ja Eduard Lees'id. Seda kinnitas ta eelnurimisel kategooriliselt.

Kohe wõeti „Naa“ talu perekond walju uurimise alla, tehti põhjalik läbiotsimine, kuid peale ühe westi, millel wereplekid peal, midagi kahtlustawat ei leitud. Westi tunnistas Rudolf Lees omaks, kuid wereplekkide tekkimise üle andis mitmesuguseid seletusi.

Teatud kahtlustused olid siiski olemas ning Rudolf ja Eduard Lees'id wõeti wahi alla.

Esmaspäewal tuli see asi Tallinna-Haapsalu rahukogus haruturele. Kohtusse oli toodud 21 tunnistajat, nida ümbruse elanikke ja terwe „Naa“ talu perekond.

Annette Lees kordab uuesti eelnurimisel antud tunnistust: ta ei kahtle põrmugi, et tapjad olid „Naa“ talu perepojad Rudolf ja Eduard, tundis nad hästi ära.

Kohtualuste perekonna liikmed, wanemad, õde ja R. Leesi naine sellewastu kinnitawad, et mõlemad noored mehed tulid tapmise öösl juba kella 9 ajal koju ja et lahkunud sealt terwel öösl.

Teised tunnistajad ei tea sündmusest midagi, jutustawad ainult ühte teist sauna- ja talurahwa ning sauna elanikkude omawahelisest tülidest.

Paljude tunnistajate seletused on sihitud sinna poole, et muljet jätta, nagu peaks peatunnistaja Anette Lees ise süüpingil istuma.

Seda wäidawad ka kaebealused oma wiimases sõnas. Muidugi ei tunnista nad end süüdi ja paluwad õigeks mõista.

Mis teeb kohus?

On teada, et sauna elanikud ise pole heas kuulsuses. Anette Lees'i moes on mitu korda kohtu poolt karistatud ja istus tapmise ajalgi kinni. Anette Leesi wahekord tapetuga oli halb. Kuid ka „Naa“ talu perepoegade hea kuulsus jätab mõndagi soowida, seda teawad kohapealsed wõimud.

Kelle huwides oli wanaõnnest kõrwaldada? Wõib arwata, et mõlemail selleks põhjusi wõis olla. Tapmine ei sündmud igatahes röövimise otstarbel.

Kohtualuste süü tõendamiseks pole peale Anette Leesi tunnistuste mingisugseid andmeid ja lühikese mõtlemise järele mõistab kohus nad õigeks.

Rudolf Lees on 22 a. wana, Eduard Lees 20. Mõlemad istusid eelnurimise all üle 10 kuu kinni.

Tapmise saladus jäigi lahendamata.

Järwamaalt.

Türi alewile oma keskkool.

Türi alewi aiamajanduse gümnaasium, ainukene aiamajanduseline keskkool Eestis, mis seni Järwa maakonna waltsuse poolt ülewaipeetawa koolina tegutses, on nüüd Türi alewi keskkooliks registreeritud. Teatawasti lähewad nüüd ühenduses sellega kooli õpejõudude walimise õigused alewwalitsuse kätte. Kooli wõetakse wastu 6-ll. algkooli lõpetajad. Kooli juhatajaks on agr. Arnold Mägar. Kool annab õpilastele peale keskkooli üldhariduse weel oskuse aiatöös ja majapidamises. Lähnud tewadel awati kooli juures Tartu ülikooli meteoroloogia observatooriumi abinõudega ja juhatuste järele meteoroloogia waatlusjaam, milles waatlejatena esmewad kordamööda wanema klassi õpilased. Õpilaste enesearendamiseks lõtab kooli juures enesearendamise rühm, mille ümber koondunud suurem osa kooli õpilastest. Korraldatakse referaate, kirjandusõhtuid ja perekondlisi kooswiibimisi. Sama rühma korralduisel tegutseb ka õpilaste lugemislaud ja raamatukogu, antakse wälja ajalehtja „Helk“. Ka maleõhtute, isegi maleturniiride korraldamine seisab rühma tegewuskawas. Asjast huwitatud õpetajate juhatuse all tegutseb kooli juures 3-rühmaline, kokku umbes 60-liikmeline noorsappade malewa. Elawalt wõetakse osa ka laisellidu harjutustest. Kohalist arendamist juhib spordiühing. Koolil on kasutada uus suurem koolimaja, mis walmis sai läinud aasta sügiseks. Maja on lahekordne telliskiwi ehitus 36 ruumiga, milles õhku iga õpilase kohta 5 kuutmeetrit.

Aegwiidu sutituskoht

on üks looduslikult ilusamatest, waidlematest ja terwistkutsuwamatest paikadest sõsemaal. Oma hiiglade metsjärwedega, mäenõlwadega, põlismetsadega ja kõsenõmme jõega on ta soodsamaks puhkepaigaks. Suwituskoht on aga tuntawalt kannatanud sõjaaegse häwitustöö ajal, lagunenud on suwitusmajakesed, häwinenud osalisesti rikkalik loodusilu. Praegu korraldab suwituskohta metsade peawalitsus. Kogu Aegwiidu raudteejaama ümbrus on planeeritud ehituskruntideks, suurusega 340—1300 ruutsülda. Ehituskrundid, mille üldine arw umbes 45, antakse rendile soowijatele 99 aasta peale. Rendi suurusseks on 1½—2½ marka ruutsülla peält. Käesoleva aasta kewadel anti ennampakkumise teel rendile 9 ehituskrunti 590—909 ruutsülla suuruses. Rendilepingu järele peawad rentnikud krundidele 3 aasta jooksul wähemalt 12-ruutsüllalise põranda pindalaga elumajad peale ehitama. Ehitatawa kuuri põranda pindala peab wähemalt 4 ruutsülda olema, ehituse kaugus wähemalt 6 sülda. Ehituslepingu järele wõiwad ehitatawad elumajad olla ka kiwist ehk puust, kiwist alusmüüriga — kuid mitte õlgkatusega.

Linaharijate ühing Türile. Türi linaharijate ühing algab tegewust lähemal ajal. Et aga tähtsamaks päewakõsimuseks põllumeestele linawarte wastuwõtmine ja edasisaatmine, siis täidab ühingu ajet esialgu Türi kaubatarwitajateühing, wõttes wastu põllumeestelt kommisjoni arwel leotatud ja leotamata linawarsi, edasisaatmiseks Ahja linawabrikusse. Leotamata linawarte puudast maksetakse 275, 210, 140 ja 116 marka, kuna leotatud linawarte puudahind on 280, 245, 210 ja 175 mk. Kiu puuda harimise eest wõtab wabrik umbes 500 mk. Et Ahja linaharimiswabriku leotusõõnaruised piiratud, siis wõetakse wastu suurem osa linawartest ainult leotatuli. Peale Türi wõetakse linawarsi weel Käru raudteejaamas wastu.

Türi tarwitajateühingu uusa ehitustöö on praegu hoolega käsil. Ehitus, mis põõningu- ja keldrikordadega kollu neljakordne, läheb maksma 8.500.000 mara ning loodetakse lõpulikult walmis ehitada tulewaks juuleks. Käesolewaks sügiseks jõutakse ehitus ainult katuse alla wiia. Maja ehitatakse raudteejaama lähedale, käidawale kohale. Ehitusmaterjaliks tarwitatakse keldrikorra juures raudkiwi, järgmise kahe majakorra juures aga telliskiwi.

Nimetatud tarwitajateühing on üks suurematest Järwamaal, temal on abikauplused Jändjal, Oisus ja Koluss. Liikmete arw on 1246, osamaksud 1.337.582 marka, kauba üldine läbikäik 46.000.000 marka.

Rakwerest.

Päewane lastekodu Rakweres loodetakse awada oktoobrikuul. Kahe aasta eest wõttis Wirumaa lastekaitse ühing päewase lastekodu awamise küsimuse Rakweresse üles, kuna ühingu Rakwere Anna osakond mõtte teoksiamiseks eeltöid algas. Seni on asi wiibinud wastawa ruumi puudusel, kuna saadaolewate ruumide kohta osakonna liikmete arwamised lahku läksid. Nüüd ehitab Suurel Põllu uul. majaomanik Jakobson oma uue maja wastawalt ümber, et lastekodu ära mahutada. Selleks tuli maabriplatsilt maad juure wõtta, milleks selle rentnik, põllumeestelselts, ka luba andis. Ümberehituseks on linnawalitsuse luba ka käes ja oktoobri algul loodetakse ehitustöödega sinnamaale jõuda, et päewane lastekodu oma uksed awada wõib neile lastele, kelle emad päewal tööl käiwad.

Tulewane lastekodu ajab kaht Anna, turu ja mälestusjamba wahel, teest weidi kõrwal, seega sündsal kohal. Lapsi on üles antud üle kahekümne.

Wirumaalt.

Rakwere ühispiimatalitus omale maja ostmas. Teatawasti on piiemat aega päewakorral olnud Rakwere ühispiimatalituse maja ja sisseseade küsimus, sest kolha peal on taks ühisust, Tormas ja Rakweres asuwad, kes mõlemad piimatalituse sisseseadmiseks riiklist laenu soowisid. Põllutöömin. tegi ettepaneku ühisustel ühineda. Sellest ei tulnud midagi wälja. Wiimaks lubati laen sellele, kes Rakwere linnas ühispiimatalituse asutab. Esimesel ühisusel on Tõrma liikas, Rakwere lähedal wäike ühispiimatalitus. 16. sept. oli Rakweres ajutuel ühisusel „Wiru“ peakoosolek koos ja, lootes riiklist laenu saada, otsustati Rosen ja Ko. käest Rakwere raudteejaama wastas olew end. „Pomeshühiku“ piimatalituse hoone muude hoonetega ära osta, makstes selle eest üle kolme miljoni marga.

Wirumaa töösturid kaubandus-tööstuskoja walimiste eel. 13. sept. pidasid Wirumaa töösturid walimiste asjus koosolekut. Mõnestsajast tööturist oli kokku tulnud ainult 30. Ühenduse koomiseks leidis keskkohtadega ja kandidaatide üleseadmiseks kõja walimiste moodustati suurem komitee.

Tartust.

Prof. M. J. Eiseni juubel.

28. sept. pühitseb prof. M. J. Eisen oma 40-aastase karskustegewuse ja 50-aastase kirjanduslikku tegewuse juubelit. Eesti kirjanduse selts annab selle puhul wälja kuukirja „Eesti kirjanduse“ erinumbri. Karskusliit ja teised karskusorganisatsioonid on otsustanud annetada jubilaarile aadress ja korraldada auõhtu.

Küttepuude hinnad uuesti tõusma hakanud. Tartus on küttepuude hinnad, mis kewadiste hinnadega wõrreldes suwekuudel — juunil ja juulil — 200—350 m. sülla pealt langesid, uuesti tõusma hakanud. Lähnud kuu lõpust saadik on puude hind 100—150 m. sülla pealt tõusu näidanud.

Hinnatõusmise põhjusena toowad puukauplejad seda, et wihmasadude tagajärjel teed halwaks muutunud, mille tõttu siis ka puude weeteede, nagu Ahja ja Emajõe äärde wedu kallimaks läinud.

Nii maksid lähnud nädala lõpul ¾ arsina küttepuudest kased 1750—1950 m. sülld, lepad 1550—1700 m., männid 1400—1600 m., kuused 1400—1550 m. ja haawad 1200—1300 m. sülld, arsina kased 2300—2400 m. ja lepad 2000—2200 m. sülld. —elk.

Kunstnik K. Mägi mälestuskapitaalile alus pandud. —

Kunstikool „Pallas“ on otsustanud oma lahkunud koolijuhataja Konrad Mägi mälestuskapitaaliks 25.000 marka anda, pannes sellega nimetatud kapitaalile aluse.

Kuidas kadunu mälestust jäädwustada, — kas hauasamba püstitamisega, monograafia wäljaandmisega, wõi stipendiumi asutamisega, on weel selgusta, sest see oleneb mälestuskapitaali suurusest.

Moodustatud mälestamiskomiteele on kadunu pärijad üle annud Mägi piltide kogu, milledest korraldatud näituse sissetulek ja piltide müügist saadud summad lähewad mälestuskapitaali heaks.

Tartu „Sõdurite Kodule“ uued ruumid.

Teatawasti otsustas juba kewadel Tartu linnawalitsus „Sõdurite Kodu“ jaoks rekwireerida end. miniatüürteatri „Intim'i“ ruumid, kuna endised kodu ruumid elamiseks kõlbulikud ei olnud, nii et kodu tegewus peaaegu seisis.

Linnawalitsuse otsuse wastu tõstsid majaomanikud Genjs'id rahukogus kaebtuse, mis neil päewil harutusele tuli. Kohus otsustas kaebtuse tagajärjeta jätta. Seega on Tartu „Sõdurite Kodu“ omale kaunis korralikud ruumid saanud.

Kaubandus-tööstuskoja walimiste eel Tartus.

Teatawasti on meie esimese kaub.-tööstuskoja walimised kindlaks määratud 15. oktoobri peale. Kuna aeed walimised esimesed, on paljudele weel küsimus päris tume, sellepärast on ka korganisatsioonid ajunud küsimuse selgitamisele ja walimisteks eetööde tegemisele, selleks ära pidades koosolekuid. Lähnud reedel pidasid kesk- ja wäiketööstusrite keskselts ning kaupmeeste ühisus oma koosolekuid, kuna wabrikantide ühisus seda juba waremalt tegi. Need on kohapealsed koosolekud, kuna neile järnewad ükemaalises ulatuses kokkutulemised wastawate organisatsioonide kaupa.

Pärnust.

Pärnu maakonna algkooli juhatajate ja õpetajate koosolek

korraldati maakonna kooliwalitsuse poolt 14. septembril „Endlas“. Koosolekule oli ilmunud wõrdlemisi rohkesti algkoolide juhatajaid ja õpetajaid üle Pärnumaa.

Koosoleku awas maakonna koolinõunik hra Tõõsi lühikese tervitusega, sellele järgnes temalt referaat teemil: „Lühike ülewaade kooli tegewusest Pärnumaal nõõdunud õpeaastal“.

Järgnesid Wiljandimaa koolinõuniku M. Raud'i referaat „Algkooli juhataja ülesannetest“ ja õpet. Siitami referaat „Waimutöö hügieenist“ jne. Koosolek kandis töömeele ijeloomu ning aitas tuntawalt walgustada meie koolielude hõimesid ja puudusi.

Pärnu riigi- ja omawalitsuse teenijad nõuawad ühekordset toetust.

13. sept. pidasid Pärnu riigi- ja omawalitsuse teenijad omawahelisi koosolekut. Koosolekul selgitas riigi- ja omawalitsuse teenijate majanduslisi ja õiguslisi seisukorda hra Nurk Tallinnast, kes muu teas tähendas, et 95 proc. meie riigiteenijatest saawad palka alla elatisminimumi.

Awaldati arwamist, et riigiteenijate 42 palgaastme asemel jagada 20 astme ametniku palk ei tohi olla kõige alamaastmelise ametniku palgast uut palkade normeerimist palub ühekordsel toetusel, mis peaks kõigile, waatamata palga peale.

Nende resolutsioonide wäljatöötamise ja riigiteenijate esituiduile jäeti sõna hooleks.

Pärnu tööturid jõudsid otsustanud ühineda ringkonnaga kaubandus-koja walimiste eel.

13. septembril pidasid Pärnu linna omawahelisi koosolekut eelolewate walimiste küsimuse selgitamiseks. Ühineda Lõuna-Eesti ringkonna nõu jaoks tud 27. sõp. Tartus ärapeetud.

1. ja 2. järgu äritunnistusega kondade poolt waliti esitajateks hra Kurk, kandidaadiks hra Kuik.

Tööturite esitajad jäid wahepäeast. Uus tööturite koosolek

Pärnu Rahwaharidusühingu koos seltside ühinemisest.

Mõni aeg tagasi otsustasid mõ sihilised seltsid liituda.

13. sept. oli Pärnu rahwaharidusühingu koosolek, kus ühel häälel otsustati koolisõbrija uue põhikirja aluse, selle ühendawahelise komisjoni poolt.

Seltsi warandusest ami ola 9. riistad s.-s. „Tervisele“ tingitakse — umbes 654 ehempl. 40.000 m heb üle uuele liitseltsile, kellele haridusõelts oja oma summadest, ära Endla teatrikomisjoni ja Ü pistitamise komitee wahel.

Loota on, et ka Pärnu rah liitub sellise koolisõõiga. Sellega alganud Pärnu haridusühiste j waid terwitada tuleb.

Salakauba konfiskeerimisest.

del konfiskeeriti kellegi Ülejõe wahka, mis oli Pärnu toodud j on otsimiji olnud, kuid salakaupa

Nagu kuulda, on Pärnu wii toodud odawat Saksa piiritust. nõudes, heidetakse laewadelt merd dest salakaubawedajatest maale meestele edasi müümise. Sellega piiritusjõude leidmine meresi. S algkooli õpilane merekaldalt ühe

Hoolekandepäew ja -näitus ajal. Pärnu omawalitsused ja organisatsioonid on awaldanud hoolekande osakonnale, et lawatsi üleriikline hoolekandenäitus peetakse malikult jõulu ja kolmekuninga w

Silmas pidades, et organisatsi wäljapanekuteks wähe näitamiswõ näitusel esineda organisatsioonide

Wööras korteris enesele õhtul last enesele kuuli rinnust läb neiu Margarita Tomberg. Nim tuttawa meesterahwa aspirant W järele minnes neiu oli üksi kuu les leidnud ta Tombergi lamaw wõimer kõrwal. Kuul oli jooksn gates wastu seina, jäänud põrm on raske. Mis neiu sõrnesele selgunud.

Wäljaandja Tallinna Eesti
Wastutaw toimetaja

Tunnid.

Autojuhiks õppijaid wõtan weel wastu (teoori ja praktika), wõib ka tunniwiisi üles anda. Suur Tatari tän. 28, krt. 3.

Inglise keele **konwersatsioontunnid** üksikutele ja gruppidele. Samas antakse kõstele ja algajatele klaweritunde. Koidula tän. nr. 36, kor. 4, õõnet. kl. 6—8.

Noor, Prantsuse keeli annab **tunde** üksik. ja gruppidele, ostab Eesti leeb. Wõrepuiestee 17, krt. 2.

FRANÇAISE donne des leçons. Visible de ½ á 6 h. Pikk tän. 37, logement 7. Dans la cour.

Nõõmmel wõi linnas antakse **järelaitamistunde,** eriti Inglise ja Saksa keeles, kodus ja wõlsas. Küsi Nõõmmel, Nurme tän. 13 ja kesknädalal Tallinnas Wase tän. 2, krt. 10, kl. 11—1 p. 5—7.

Wõõrsõõ õpetajanna annab **Prantsuse keele** tunde. On nõus ühe tunni igapäewa andma lõunaõõgi eest. Ostab Wene ja Saksa keelt, on soowitused. Wase tän. nr. 4, krt. 3, 6, 2.

Saksa keele tunde antakse üksikult ja gruppis, odawasti. W. Juhkentali tän. 7—2.

Parisienne donne **leçons de français** S. Tatari tän. 15—7, hoowis de 2—3, 7—8.

Kes wajab perekonda **järelaitajat-tunniandjat** laste juure? Olen tehnikumi üliõpilane (neiu). Tasuks soomk. kowter. Teat. sõõ. „23×22“.

Annan odawasti **tunde** Eesti, Saksa, Wene ja Prantsuse keeles ja klaweriõpetust algajatele, à tund 30 mk. Teatada sõõ. „Fortuna“.

Wõõrsõõ õpetajanna annab mõõdukа hinna eest **häid klaweritunde.** Koidula tän. 11, krt. 1, 2. korral, Kadrioru.

Diplomeeritud, wõõrsõõ kooliõpetaja annab **Saksa, Eesti, Prantsuse, Inglise keele, klaweri- ja järelaitamistunde.** Wõib ka õõju käies. Küsida Kaasani tän. nr. 3, krt. 2.

Edukalt antakse **klaweritunde.** Liiwalaia tän. 9—5, tulka hoowiõõrawa.

Saksa, Wene keele ja rehkenduse tunde antakse odawasti üksikult ja gruppides. Liiwalaia tän. 20, krt. 18 (hoowis).

Keedu- ja majapid. kursus algab 20. sept. Tapal ja kestab 3—4 nädalat. Õpetatakse toitude walmistamist ja ilustamist, pidulauakatmist, lõõtertikmist ja palju muid majapidam. juhatusi. Kursuslastel õõhased soowitused teenistuse suhtes. — Kirjalikult ehk suusõnal Tapal, pr. Budel, ja Wassali t. nr. 3, pagariäri, prl. Tamm. Õpilased wõiwad 26. sept. ka weel ilmuda. Kursuseandja R. Sower.

Tallinna konserwatoor. õõpetanud, kaasaegse praktikaga, wõõtnud õpetajanna annab **klaweritunde** (Wene ja Saksa keeles). Härjapeajõe tän. 6, krt. 1, S. Kompassi tän. wastu.

Prantsuse keele konwersats.-tunde antakse Narwa mnt. 30, krt. 1; rääkida kl. 1—3 ja 7—8.

Inglise ja Prantsuse keele **tunde** antakse. Pikk tän. 29-a, krt. 9.

Annan alaina ja õõrgema **matemaatika** tunde. Kõõnelda kl. 2—3 Toompuiestee nr. 9—8.

Inglise, Wene ja Saksa keel. Gruppides ja üksikult. Pagari tän. 4—3, õõnet. 11—1 ja 5—6.

Soowime wõõta **Inglise keele** tunde. Parkum. saata sõõ. „Dollar“.

Tööpakkumised.

Tüdrukut tarwis linna ligidale maale. Kaub. keskmadalal kl. 8—2 Endla tän. nr 2, lihakarnis.

Kingsepaõõpipoissi tarwis, kuni ameti selgeksõõpimisani. Tatari tän. nr. 42, tööõõppa.

Kiwiõõhkujaid tarwis Narwa mnt. 86-a, töö juure, kella 8—10 homm.

Wäikese, haritud perekond wajab **üksiteenijat** kes hästi Saksa keelt räägib, hästi keedab ja lastega wiiwsud. Tunnistused ja soowitused tarwilikud. Tulla kl. 4—6 Kopli t. nr. 4, krt. 1.

Lapsehoidjat tarwis linna ligidale maale. Kaub. reedel kl. 11—12 Kaupmehe tän. 12, poes.

Tüdrukut tarwis maale mõisa. Kaubelda Polgu tän. 3, krt. 24.

2 tüdrukut tarwis Wiljandimaale tallu. Kaubelda kl. 12—4 p. Wilmsi tän. 9—5.

Kartuliwõõtjaid tarwis maale mõisa, 1½ wersta raudteejaamast. Lähemaid teateid Tallinnas, Liiwalaia tän. nr. 24—9.

Kartuliwõõtjaid wajaa. Kaubelda keskn., 16. sept. S. Tartu mnt. 32, hoowis, homm. kella 7—9. Tuleb kohe kaasa sõõta hobustel.

Wõõrsõõ **hobuserautajat** tarwis Jakobsoni tän. nr. 6.

Jooksva sülla **kraawi kaewamise** eest, mõõtudes: sügawus 0,85 j., laius peält 0,50 j. ja laius põhjas 0,25 j., maksan 1800 marka. Lasnamägi, Sõjawäe aerodroom, kõõnik A. Welitsch.

Korralikku ja lastearmastajat **üksiteenijat,** kel oma korter, wajab wõikesõõse perekonda Kaubelda Olga tän. 8—6, kl. 10—11 e. l. Tunnistused kaasa wõõtta.

Tüdrukut on tarwis linna ligidale maale. Kaub. kl. 8—10 Falkpargi tän. 12-a, poes.

Kingsepa käealust wajaa, kes weesaapatööd tunneb. Herne tän. Õpetajate tän. 3—7, keldris.

Tislerit tarwis S. Tartu mnt. 17, pildimaamit.

Tüdrukuid tarwis linna ligidale talutööde. Tulla täna homm. kl. 7—9, Raekõõjaplatsil nr. 7, sõõgimajasõõ.

Tublit **tüdrukut** tarwis linna ligidale maale. Kaubelda täna kella 12—4 Wiljandi tän. 5—3.

Tarwis mõõned **platsitöölised** Nõõmmele, saewesküsõõ.

Tütarlast, 16—18-aast., tarwis perenaisele abiks. Niine tän. 6—7. Tulla täna kella 5—8 õhtul.

Tüdrukut tarwis linna ligidale maale. Kaupa tehakse Waestekooli tän. nr. 26, poes.

Tüdruk, kes talutööd tunneb, wõib koha saada. Kirjad sõõ. „Maateenija“.

Maale wõõõ

Korteriotsimised.

Hippodroomi hobustepidajatele!
Kes soowib Lilleküülas (hip. juures) suurel platsil kiwist 3 hob. talli ühes elukorteriga? Tarwitan ehituse lõpulewiimiseks 100.000 mk. Teat. „A. F."

Kindlas ametis naisterahwas palub anda omaette
korteri.
Palub teat. 1. oktoobrini „K. N."

Ülsik naisterahwas, kes päewa läbi ametis, otsib omaette
korterit
ehk tuba köögiga, mitte kaugel linnast. Teatada Wiru tän. 12, „Singeri" ärisse, preili Blond.

Noor, lasteta abielupaar wajab 1—2-toalist
korterit
ehk omaette tuba, kõigi tarwitusega. Kirjad „G. L. S."

Kaks kindlas ametis neidu soowiwad omaette
tuba,
mööbliga wõi ilma. Teatada kirjal. „20+30".

Waikne, lasteta abielupaar wajab 1—3-toalist
korterit
wõi tuba erasissekäiguga ja kõigi tarwitusega. Palub teatada „Korter saada".

Wajan tunnistusega
korterit.
Teatada „20.000".

Wiisilas noormees otsib omaette wäikest
korterit.
Peremehed, wõimaldage! Kirjad „Noormees".

Intelligent, noorem abielupaar otsib wähemat
korterit
ajalehase üüri eest. Pakk. „A. A. K."

Wajan ühetoalist
korterit
ajalehase üüriga. Teated „Soowija 9356".

Soowitakse üürida
toiduainete-kauplust
käidawas kohas ühes elukorteriga, 2—4 tuba. Teatada „Toiduainetekauplus".

Meesüliõpilane wajab
möbl. tuba
erasissekäigu ja elektrivalgustusega. Teat. kirjal. ühes tingimistega „Nr. 1252".

Otsin 5—7-toalist
korterit
wanni ja köögiga. Teat. „September".

Wajan sooja ja kuiva, mitte keldri-
tuba
laduruumiks, erasissekäiguga. Teatada „Laduruum".

Reisu soowib
tuba
wõi üksiku naisterahwa juure kaasüüriliseks. Teatada „Tuba".

Ametisk. preili soowib
tuba,
mööbl. wõi ilma, ehk 1—2 toaga korterit. Pakk. kirjal. „Kursus".

Kaks riigiametis käijat preilit soowiwad
kaasüüriliseks
miisakase perekonda. Teat. „Kaasüüriline 9268".

Ametiskäija intell. preili soowib lihtsat,
wäikest tuba
ehk kaasüüriliseks. Teat. „Mugaw 2422".

Lasteta ametiskäija abielupaar wajab
möbleeritud tuba
wähese köögi tarwitusega. Teatada „3000—4000".

Kindlas teenistuses, waikne, intelligent preili soowib omaette
möbl. tuba
Kapli, Kalamaja ehk Sõja tän. raboonis. Teatada „M. P."

Kindlas ametis käijad preilid wajawad
tuba.
Teatada „338".

Otsitakse kaklimmas ehk selle ümbruses mööblita
korterit,
6—10 tuba köögiga. Pakkum. „Suuremad ruumid".

Ametiskäija preili wajab rutulisest wäikest
korterit
wõi tuba jõudalinna läheduses. Palub teat. „11 korralit".

Opetaja otsib wiisakas,
mööblita tuba.
Kirjad „S. M." all ära anda.

Lasteta abielupaar otsib 1—2-toalist
korterit.
Pakkum. Suur Roosikrantsi t. nr. 26, õmblusmasinateärisse, kl. 9—5.

Kellel on ära anda
juukselõikus-töötuba
ühes elukorteriga ehk tühjad ruumid selleks? Palun teatada „J. E. W."

Wajan omaette
tuba
mööblita, S. Tartu mnt., Wilmsi tän. ehk Kadriorus ümbruses.
Teatada kirjalikult „E. L. W."

Wajatakse kohe kesklinna läheduses
tuba ja köök
ehk üht suurt, erasissekäiguga, mööblita tuba kõigi tarwitamise õigusega. Pakk. ühes üürihinna ülestähendamise ja kirjeldusega saata Tallinna, postk. 119, A. E.

Otsin 1—2-toalist
korterit
ehk suuremat mööblita tuba kõigi tarwitusega. Maksan ajalehast üüri. Pakk. „S.+L."

Tarwis
tuba,
erasissekäiguga, linna sisse, hind 2000 mk. Teatada „2000".

Pelgulinn wõi I. jaoskond!
Abielus, lasteta ametnik wajab kohe wõi edaspidi 1—2-toalist
korterit.
Maksan ajalehast üüri. Teatada „Eremaks 6 k."

Korralik, kindlas ametis käija, rahu armastaw meesterahwas otsib waikist,
möbl. tuba.
Soowit. Narwa ehk Tartu mnt. ümbruses. Palun teatada „Rahulik tuba".

Ode ja wend wajatawad wähe mööbleeritud, wäikest
tuba
erasissekäiguga, maksa wõiwad 2500 ehk ka 3000 mk. kuus.
Teatada „Ode ja wend".

Wajan kõres korras
ruumi
puhtama töötuse jaoks, kesklinnas ehk Narwa mnt. Soowitajale waewatasu. Teat. „888"

Otsitakse 1. jaanuarist 1926. a. kesklinnas
laduruumi,
1—2 waateakna ja laduruumi wõi keldriga.
Teatada „Kesklinna".

Ärimees wajab wäikest
korterit
ehk tuba omaette sissekäiguga. Teated kuulsõnal ehk kirjalikult Wanemuise tän. 3, elektromehaanikõstmes.

Korteripakkumised.

Poeruum
wäljа üürida. Lennuki (Wäike Ameerika) t. 1/3, küsida krt. 8.

Suur,
möbl. tuba
keskküttega, elektrivalgustusega ja wanni tarwitamisega üksikule härrale ära anda. Tatari tän. nr. 21-b, krt. 12.

Wäike
korter
uues majas, selleke ära anda, kellel wõimalik üür ette maksa. Endla tän. 50-a.

Nõmmel wäljа üürida 2 suurt päikeseparistelist
tuba
erasissekäiguga. Põhja tän. 1-a.

Suur ruum.
Wiru tän. üürile anda. Kohane päewapiltnikule wõi mingiks muuks ettemõtteks. Teateid saab Narwa mnt. 4, krt. 4.

Järjekorralised oksjonid
Tallinna linna pandimajas, Maneeshi tän. 4.
22., 24. ja 25. sept. 1925. a. kl. 10 homm.
Müügile tulewad panditud asjad, millede pealt 22 **detsembrikuust** saadik l. a. maksmata ja kõik need lühemätähtajalised pandid, millede maksutähtpäew möödunud. Wiimane õiendusaeg on **18. sept. s. a.** peale seda tähtpäewa tasutawa wõlgnewa summa pealt arwatakse pandimaja kasuks 3% trahwiraha.
Tallinnas, 1. sept. 1925. a. nr. 201.
Pandimaja juhatus.

Pärnu-Tallinna k.-r. raudtee wallitsus ostab
kinnisel wõistluspakkumisel:
umbes 65 tk. pikka kasukat kraega, ilma riideta, pargitud, mustaks wärwitud.
„ 5 „ poolkasukat, ilma kraeta, pargitud, must. wärwitud.
„ 250 p. wiltsaapaid, õmmeldud juhtnahaga labajala kõrguseni, tikutatud taldadega ja kontsadega.
„ 60 tk. nahast wöörihma.
Pakkumised 20-margalise tempelmargiga warustatult, kinnipitseeritud ümbrikkudes, märgusõna all «kasukad» ja «wiltsaapad» sisse saata raudteewalitsusse, Pärnus, 30. sept. s. a. kell 12 ühes proowikasukatega ja wiltsaabastega.

Üürile anda 2
suurem korter,
sünnis seltsiruumiks, kooliile, mõbleeritud tubadeks wõi kontoriks. Wanaturg nr. 3. Lähem. teateid annab wann. adwokaat Maydell, Pikal tän. 37, kl. 4—6.

Äriruum
sisseseadega
wälja üürida.
Kirjad A. Bartoschewitschi kuulutustekontori: Tallinn, Kullasepa tän. 10, „Nr. 50".

Omaette
tuba
ära anda kõigi tarwitusega, soowikorral wõib ka loomi pidada. Walge tän. nr. 8, krt. 2.

1—2 mõbleeritud
tuba
kõigi tarwitusega ära anda intelligent isikutele. Kadriorus, Mäekalda tän. 9, Salongi tän. lõpul.

Pood
ära anda omaniku haigusе tõttu. Waestekooli tän. 17—12.

Lihakauplus
ära anda elamuutmise pärast. Teateid saab Suurel Kompassi t. 28, poest.

Wäike
korter
wälja üürida, tallideruumiga 3 hobuse jaoks. Küsida Liiwalaia t. nr. 25, poest.

Müüakse.

Kärti mööbliäri
Pikk tänaw nr. 40,
müüb täieliku wastutusega tõiki majamööbleid: punasest puust saalimööbel, tammepuust magamistuba, punasest puust, kallihinnaline saalilaud, suured söögitoa- ja kabinettmööblid ligemail päewil walmis saamas, peeglikapid, tualettlaud, riietes- ja pesukapid, kirjutuslaud, diiwanid, kuschetid jne. Oma töästus Lembitu t. nr. 25.

Только 2 дня 16.—17. с. м. по случаю отъѣзда продается хорошій
РОЯЛЬ
крайная цѣна 60 000. Смотр. отъ 3—5 ч. д. Б. Юрьевская 32, кв. 6.

Müüa
juukselõikusäri.
Teat. saab S Tartu m. nr. 53-a, krt. 8.

Seapõrsas
(kesik) eluseaks müüa. Teated Erne t. nr. 9, krt. 16.

Odawasti müüa suur „Singeri"
käsimasin
jaalilamp, seinapeegel ja päris uus siidijumper. Näha igal ajal. Jakobsoni tän. 71-b—2.

Müüa
Türgi diiwanid,
puhweti-, riietes- ja pesukapid, ning kummutid — tamme-, lafe- ja lepapuust. S. Pärnu mnt. nr. 15, tisleritöökojas.

Hädalahein
Kadriorus ära anda. Küsida S. Jurkentali tän. 6—4, homm. kl. 9—12.

Müüa rutulisest wäike
tiibklawer,
jaalimööbel, suur waip, wäike kirjutuslaud ja suur kontori kirjutuslaud. Tina tän. 18—1, keldrikorral.

Juukselõikusäri
müüa ühes elukorteriga. Küsida Müüriwahe tän. 22, äristi.

Odawasti müüa uued
mantlid
2600 marka ja kallimad. Wõtan ka tellimisi wastu. Liiwalaia tän. 47, krt. 4.

Müüa
söögilaud,
peegel, hea reisiumadan, wanu riideid, wäike kroonlühter, gitaar, põdrasarwed, waskasju ja muud kraami odawasti. Lai t. nr. 34, krt. 6.

Detsimaal-kaal
ja hea häälega **tahwelklawer** (punasest puust) odawasti müüa. Falkpargi tän. 2, krt. 12, kiwimajas, 2. korral.

Müüa odawasti
elektridünamo
18 H. P., 110 wolti, 138 amp. Maakri tän. nr. 9.

Müüa uus, wäike
raamatukapp.
Suur Karja tän. nr. 4, krt. 9. Näha kl. 10—1 ja 4—6 p. l.

Dobbermann
kutsikad müüa. H. Lemm, Uus Maailma tän. 11.

Müüa naisterahwa
sügisemantel
hall, nahkkraega, wähe kaitud. Tulla kl. 5—7 Girgensoni tän nr. 22, krt. 5.

Odawasti müüa
rahakapp
ja Soo tän. **ehituskrunt.** Teat. saab Magulisele tän. 14, O. Mendeli äristi.

Täieste korras
mootorratas
„Cleveland", 3¾ hob. jõudu, müüa. Sõõrenji tän. 4. Rea.

Müüa: marmorist, peegliga
filmapesulaud,
ukse-eesriided, suur kohwer, striilis saalimööbel, pildid, sohwapadjad, peegel, nikkelteemasin, kohwimasin, laialiläidaw, raudakaraestid. Kella 12—6 Gonsiori tän. 13, krt. 16.

Kõige paremat seltsi
maasikataimi,
suurem jagu müüa.
Allika tän. 10—1.

Tarwitage juhust!
Wähepruugitud
kergeweoauto
müüa. Teatada „Auto".

Müüa ehk rendile anda pikemaks ajaks täiesti korras, kõige parem. masinate ja sirma juure kuuluwa inwentaariga
mineraaljookide töästus.
Headel tingimistel ja odawasti. Teatada „Mineraal".

Ostetakse.

1 spindelpressi
õhukese pleki stantsimiseks ja
1 plekiwaltsi
soowitakse osta.
Pakkumised „Plekiwõõsus".

Ostan pruugitud
meester. ülikondi
ja ka üksikuid asju, palituid, pesu, jalanõusid ja t. ka kulda, hõbedat ja walgeid pandikwiit. Dunkri t. 11—3, kella 9—5. Ostan ainult ülaltähend. ruumis Kaupa järele waatamas ei käi.

Ostetakse
õllepudelid
igal arwul.
Klaasingi tän. 11, limonaaditöästuses, telef. 20—58.

Rendile
otsin kruuti elumajaga, loomapidamiseks, Tallinna juures: Soo tän. 6, krt. 4.

L. Krasnokutsky
ostab
briljante, wäärtusilsi metalle ja **Wene protsentpaberid.** Wanaturg 6, k. 3; kõnetr. 11-40. Wastuwõtmine 10—4.

Soowin osta pruugitud
Persia waipa.
Teat. S. Kompassi tän. nr. 22, krt. 5, E. N.

Ostan
jalgrattaid
(wõiwad ka korrast ära olla), riideid ja kõikisugu pruugitud asju. Teat. „H. K."

Soowin osta suuremat kokkuhõistatud riietes- ja
pesukappi,
jõõgitoalauda, 12-ne tooliga. Kirjad saata „Kapp".

Soowin osta
naisterahwa manekeeni
nr. 48 ehk 50. Palun teatada Liiwalaia tän. 27—23, õmblejale.

Kõrget hinda maksan
briljantide,
kalliskiwide, **kulla**, plaatina ja hõbeda eest. Kontor Wene t. nr. 4, Demini maja, wastuwõtm. kl. 10—5.

Soowitakse osta pruugitud, sõõgimaja
toole ja laudu.
Teat. Wana Kalamaja tän. nr. 7—3.

Tarwitatakse,
woolumõõtjaid
110 wolti, alalise wool 5—6 amp. Teatada postkast 1026.

Rutulisest tarwis alalise woolu
mootorit,
110 wolti, 6—10 kilowatti.
Pakk. kirjal. Pikk tän. nr. 36—20. Lorenz. Jõõkikuti peale kl. 6 õhtul.

Eri ine kontor **Wene paberite** ja **aktsiate** ostmiseks kõige kõrgemate wäljamaa hindadega.
Palume meid mitte segada siinsete jällemüüjatega. Ostame ka briljante, kulda, hõbedat ja pandimaja kwiitunge. Wastuwõtm. k. 9—6 õht. Wene tän. 11—3. hoowis

Soowin Tallinna lähedal rendile saada wähemalt
talu
ühes inwentaariga. Palun tingimised: Saue, Wäike-

Soowin osta
tisleripink
Teatada Wana Posti tän. 4 ametiwarlaat Ed. Krusoen.

Wanu kunsthambaid
ja **põletisaparaadi** otsi ost. kõige hinna eest. Küsime nr. 23, krt. 3, K. 11—3.

Kadunud.

Kadunud
punane pull
märgitud „N. K. L.", kõhu roudtee Tallinna ja Ahja w. Palut. teatada Tallinna l. tapamajas, Kirman.

Leitud.

Käsikohwe
leitud. Kätte saab kuulutuste kirjade eest Nõmmel, S. P. mnt. nr. 96, 2. korral, 3—6.

Mitmesugust.

Kes
Brasiliiasse rändajatest w. 19-aast. noormehe oma t. konda? Palun teatada „9332".

Solid daam soowib
tutwus
rikka härraga, wanus pole tähtis. Kirj. „999".

Härrad,
kes wõtaks noormehe oma t. konna liikmena Brasiliiasse ja? Teatada „Lootus".

Mk. 100—300.0
soowitakse laenata heade wastu, priima obligat. kindlustusest, ingrossiertit, kruudi p. ühes hoonetega Pääskülas. Pakkum. „Priima".

Opetan tajuta
autojuhtimist
sellele, kes laenab 20—25 mk. 3 kuus. Wõib ka n. juures koha saada. Soow. „Olen nõus".

Feliks
Ootan 17. sept. kell 10 d. raekoja juures. Od.

Mina oma mehe Georg hanson'i
wõlgade eest ei wastu
Pauline Johan

Noor, intelligent lesk so
tutwus
jõuka, solid härraga. K. „Saladuse garantii".

Seda härrat,
keda juhuslikult kohtasin esm. päewal, 7. ptp. kl. 1 p. l. N. tän. ja pärast Toompeal, k. p. l., palun tulla Toompea warale kohale 16. ptp. kl. 6 Alm.

Awispeal,
Wäike-Maarja kaudu, müüb
„Päewalehe"
üksiknumbreid
hra Klaas.

Jäneda
postiagentuur müüb
„Päewalehe"
üksikuid numbrid
wõtab tellim. wast.

Tähtis trükitööde tarwitajatele!

Oleme wäljamaalt saanud:

Kaanepaberid
kõigis wärwides ja headuses broschüüride jaoks. —

Postpaberid
suures wäljawalikus kirjapoognate jaoks. — —

Nimetaarte
üle kahekümne eriseltsi. — —

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda
Pikk tänaw nr. 2. — Pikk tänaw nr. 2.

Autogaraash
üürile anda. Roopa tän. nr. 3, küsida igapäew kojameheit.

Moeäri
ära anda odawasti, wanas käidawas kohas, kõige sisseseadega, rutulisest. Teatada kirjal. „Moeäri".

Kesklinnas ära anda kontoriruum —
kaks tuba
eraldi 2 paraaduksega, wäga sünnis kontoriks, arstile wõi advokaadile. Soowikorral ühes telefoniga. Teatada „221".

Nõmmel puuhoow
üürile anda, hästi käidawas kohas, raudtee juures. Samas ära anda erasissekäig. tuba ja mootorratas müüa, 3 hob. jõud., täieste jõidukorras. Nõmmel, S. Pärnu mnt. 22, krt. 1.

Nõmmel ära anda
korter,
6 toa, kõigi, weranda ja kõigi mõnusustega. Küsida Nõmmel, Raudtee tän. 29, Scharapow.

Müüa wana, hästi minew
juukselõikusäri
ühes daamide salongiga, mis asub Eesti suures supelkohas. Lähem. Lembitu (S. Balesna) t. 8-b—4, kl. 2—4 p. l.

„Päewalehe", „Koidu" ja „Laste-Rõõmu"
tellimisi ja kuulutusi wõtab wastu ja müüb üksiknumbreid
:—: müüb üksiknumbreid :—:
„Päewalehe" abitalitus,
Suur Juhkentali tänaw nr. 16.

„Päewalehe", „Koidu" ja „Laste-Rõõmu"
tellimisi ning kuulutusi wõtab wastu ja müüb üksikuid numbrid
PAUL ERNA raamatukauplus Rakweres
postkontori kõrwal.

2 remonteeritud, hästi mõbleer.
tuba
erasissekäigu ja kõigi tarwitusega, 3 min. see waksalist, üürile anda. Nõmme, Põllu tän. 3/5, wäikesed majas.

Wiisilas meesterahwas wõib
kaasüüriliseks
tulla ühiku naisterahwa juure. Toompuiestee nr. 17-a—23.

Wäike, mõbleeritud
tuba
wäljа üürida. Teraje tän. 16—1

Ilus, wäike
korter:
3 tuba ja köök, üürile anda. Nõmme, Aawa tän. nr. 10.

Üürile anda
suur saal
40 r.-j. Soowikorral wõib ka maja müüa, 400 r.-j. krunti. Küsida Liiwalaia t. 25, poest.

TEADAANNE.

Tallinna Peatolliamet annab sellega üldiseit teada, et allpool nimetatud kaubad, millel teadaande ilmumise päewaks tolliladudes üheaastane tähtaeg lõppenud wõi lõpeb, lastakse müügile wilmaste peal lasuwate tollimaksude katmiseks awalikul enampakkumisel.
Alus: Tollisead § 275.

Kolide arw	Pakkimise wiis	Kauba märk ja nr. nr.	Kauba nimetus	Kauba kaal brutto klg.	Kauba kaal netto klg.	Tollimaksude summa Mk.	Kaup kohale jõudnud: Laewa nimi	Nr.	Kon	aeg	Kauba omanik tollidokumentide järele
2	pakki	R. B. M. V. — 1/2	Segakaup	16,2	14	8.610	Iris	8	16/17	4.1.24.a.	R. Wanamölder
1	„	A. M. G. — 5188	Masina jaod	4	3	360	Schlesien	28	55	8.1.24.a.	Pitka ja Pojad
10	kasti	7361/41 Reval	Lattraud	1075	1000	21.305	Garonne	29	1	12.1.24.a.	O. Stude
1	latt kast	A. S. — 211	Pudukaup	20	9	10 568	Preussen	35	188	15.1.24.a.	Schenker & Co.
3	kasti	K. K. 7001/7003 — Narwa	Raudplekist asjad	329,2	211	9.180	Carsten Russ	51	7	22.1.24.a.	Order
4	„	E. G. — 10946/9 — Reval	Segakaup	353	208,2	17.422	Schlesien	52	91	23.1.24.a.	O. Stude
1	„	Aadress	Manufaktuur kaup	102	81,5	87.091	Tiber	53	24/2	23.1.24.a.	J. Curryssmann
2	kohta		Segakaup	1,3	1,3	782	Poseidon	55	ilma	23.1.24.a.	Takkarinen
1	kott	V — 18	Raamatud	17,6	17	435	Kalewipoeg	65	24	30.1.24.a.	N Blees.
3	kasti	M. T. — 2652/2654	Portsel. kaup	257	102,8	33.756	Strassburg	80	84	6.2.24.a.	J. Pitka ja Pojad
1	kott	H. F. D. E. C B ASSENE	Keemia kaup	24	24	1.243	Pomerol	87	28	10.2.24.a.	O. Stude
1	pakk		Atseton	1,5	1	292	Poseidon	93	ilma	21.2.24.a.	Gebrüder Cirs
2	kasti	L. K. — 8513, 3537	Metallkammid	77,4	45	52.283	„	96	12	27.2.24.a.	Tilga & Co.
2	„	S. V. & Co Reval — 3251/+1—2	Raudplekist asjad	380,1	341,9	9.129	C. Russ	98	27	27.2.24.a.	E. Tr. A.-s. Gerhard & Hey
2	„	E. H. A. — 255/1—2	Paberi kaup	191,7	141	19.258	C. Russ	98	30	27.2.24.a.	Schenker & Co.
2	„	B. G 4372/3	Pudukaup	260	180	201.917	Oberbm. Hacken	102	48	11.3.24.a.	O. Stude
4	latt kasti	V. V. 335/38	Rauakaup	626	544	20.560	„ „	102	351	11.3.24.a.	O. Stude
2	kasti	2857/8—1—2 Reval	Keemia ained	169,9	104,6	62.585	Orlanda	112	23/14	26.3.24.a.	Aleks. Brommer & Co.
1	kast	G A. — 749	Silmkujut. asjad	158,7	85	87.187	Strassburg	119	169	30.3.24.a.	Schenker & Co.
2	1. kasti	A. C. — 43/44	Paber	147	109	3.916	Poseidon	127	15/14	6.4.24.a.	G Lassen
1	pakk	B. — 750	Rauakaup	7	4,5	338	Poseidon	127	43	6.4.24.a.	H Steinhauer
1	kast	F. B. — 1	Paber	29	20	1.189	Heleno-Russ	128	49	7.4.24.a.	Gerhard & Hey
1	kast	T. J. A. —72201	Segakaup	187	111,5	8.978	Oberm. Hacken	180	240	8.4.24.a.	A.-S. »Aeronaut«
1	„	H. F. — 1	Klaaskaup	32	5,9	1.980	Ibis	181	13	9.4.24.a.	Carl Lassen
1	kast	A. M. A. G. — 141	Segakaup	38	12,5	1.110	Schlesien	169	201	21.4.24.a.	Grünberg & C-o
2	kasti	M. P. — 3324—1—2	Metall nõõbid	227	180	77.359	Rollon	170	9/4	22.4.24.a.	S. S Orloff
2	koli	P. Co — R.—9—10	Puuwilja essentsid	158,5	142	92.275	Poseidon	179	17	27.4.24.a.	Pachel & C-o
1	rull		Traat wasest	2,9	2,7	291	„	179	ilma	27.4.24.a.	Teadmata
1	pakk		Segakaup	6,6	5,2	16.768	„	179	ilma	27.4.24.a.	C. F. Gahl nbäck
2	kasti	F. V. — 434/35	Tahukiwid	148,2	128,2	5.918	„	179	10	27.4.24.a.	Hans Koch o.-ü
1	kast	V. M. & C. — Ost-Reval 2794	Metallkaup	28	19	900	Oberbm. Hacken	184	22	29.4.24.a.	E. Brockner & C-o
3	kasti	J. B. — 15.008/10	Portselaan kaup	604	357	24.552	„ „	184	141	29.4.24.a.	O. Stude
6	pakki		Paberikaup	7	6,4	1.548	Kalewipoeg	191	ilma	1.5.24.a.	C. Jultström
1	pakk	A. T. — 1	Mõõgad	45	2,5	2.184	Schlesien	200	203	5.5.24.a.	Lassen
1	pakk		Manufakt. kaup	3,7	3,7	2.025	„	200	ilma	6.5.24.a.	reisijast mahajäetud
1	kast	O. R. — 1	Rauakaup	23,5	19	512	Preussen	235	119	12.5.24.a.	Schenker & C-o
6	kasti	E. K. K. — 6004/06, 6008/10	Puuwilja konserwid	279	209,5	156.180	„	235	97	12.5.24.a.	John Nurminen
4	palli	V. T. G. — 7548/51	Manufakt. kaup	243,6	221,1	74.699	Arnold Koepke	255	18	15.5.24.a.	Schenker & C-o
2	palli		Jute kotid	48,4	48,4	1.490	„ „	255	ilma	15.5.24.a.	Teadmata
1	kast		Margariin	11,5	10,4	326	Ebba Munck	268	ilma	18.5.24.a.	Järvenson
1	kast	T. S. — 565	Pudukaup	75	58	84.955	Oberm. Hacken	275	129	19.5.24.a.	K. Berg & E. Falkenberg
1	kast	A. M. — 787	Metallkaup	69	30	3.285	„ „	275	43	19.5.24.a.	Gerhard & Hey
1	kast	H. 11. — B. — 4363	Puuwill. asjad	54,5	41	25.378	Iris	288	3	23.5.24.a.	R. Reichmann
53	waati	H. e. TVA. 2043/92, 41, 63/34	Sinepi jahu	1578,3	1383	205.417	Iris	288	12	23.5.24.a.	Order
1	pakk	E. — 305	Füüsika riistad	1,6	0,8	280	Preussen	302	141	25.5.24.a.	Eesti Transport
1	kast	Aadress	Lakk	15,2	6,9	498	Ebba Munck	339	7	1.6.24.a.	J. Peterson
2	kasti	F. — 101/1—2	Metallkaup	11,5	9	1.752	Oberbm. Hacken	342	132	2.6.24.a.	Schenker & C-o
1	kast	F. a. R. — 4983	Paberikaup	31	20,2	4.432	„ „	342	61	2.6.24.a.	C. Lassen
1	pakk		Heeringad sool.	8,6	7,6	233	Kalewipoeg	344	ilma	2.6.24.a.	O. Stude
6	waati	D. R. — 13062/67	Arahiidi õli	1224,9	925	24.985	Tiber	346	90/2	2.6.24.a.	Tilga & C-o
1	kast	G. L. — 10027	Rauakaup	115	94	3.327	Preussen	390	128	8.6.24.a.	Eesti Sped. A.-S.
5	pakki	T. B. — 475/9	Manufakt. kaup	95	90	108.390	Rdt. wag. 3347 saat.	398		26.5.24.a.	Viggo Jeppesen
1	pakk		Paberikaup	14,3	13,5	382	Viola	411	ilma	12.6.24.a.	Emil Kumenius
1	kast	M. T. — 1	„	148,7	94	19.611	Ebba Munck	424	14	15.6.24.a.	Eesti Sped. A.-S.
3	pakki	Aadress	„	81,5	30	402	„ „	448	17	19.6.24.a.	A.-S. Tamman & C-o
1	kohwer		Segakaup	10	7	6.499	„ „	448	ilma	19.6.24.a.	reisijast mahajäetud
5	palli	M. R. 8-a, 16-a, 24-a, 32-a, 38-a	Humalad	447	437,5	62.967	Strassburg	466	26	23.6.24.a.	E. Brockner & C-o
1	pall	H. C. — 2197	Manufakt. kaup	89	33	16.284	„	466	19	23.6.24.a.	Harju Pank
3	kasti	M. Kirshakow	Raamatud	352	300	3.989	Iris	493	5	27.6.24.a.	U. B. C.
5	balloni	T. T. — 1590/4	Lämmastiku hape	452	350	2.150	Oberbm. Hacken	502	62	30.6.24.a.	C. Lassen
1	kast	P. — 195	Klaaskaup	19,6	9,6	2.686	„ „	502	6	30.6.24.a.	J. Pitka & Pojad
1	pakk	L. M. — 721	Manufakt. kaup	5,5	3,5	41.255	Strassburg	541	87	7.7.24.a.	K. Berg & E. Falkenberg
1	kast	A. B. — 69	Segakaup	11,5	7,4	2.222	Hernösand	576	64	12.7.24.a.	Schenker & C-o
1	kast	Anton Heilmann	Põllutöö masin	227,2	194,5	2.832	Hernösand	576	32	12.7.24.a.	Order
1	waat	H. E. F. — 624	Wärw	179	161,1	10.053	Cordelia	585	19	13.7.24.a.	Order
8	kasti	E. & G. mitmesugused nr. nr.	Metallkaup	858	483,6	80.906	Oder	595	113	14.7.24.a.	Order
1	kast	A. R. — 3546	„	45,4	39,7	1.289	Strassburg	623	128	21.7.24.a.	Harju Pank
1	„	V. — 477	Malmist asjad	9	7,4	325	„	623	59	21.7.24.a.	Eesti Transport
1	„	D. V. — 4004	Metallkaup	61	43	4.837	„	623	154	21.7.24.a.	Nagel Knabe & C-o
7	koli		Jutest kotid	65,5	65,5	1.820	Aura	637	ilma	23.4.24.a.	M. Krantsow
1	kast	M. C. — 1217/1144	Rõud traat	106	95	1.338	Gerrat	665	5	27.7.24.a.	E. Brockner & C-o
50	kotti	Saranzo G. Hamburg 12	Kiwi pähkled	4728	4728	64.028	Haparanda	675	4	29.7.24.a.	D Paenson
2	kasti	S. — 1/2	Ehitusekiwid	514	246	5.201	Strassburg	715	141	4.8.24.a.	Arthur Annipajo
3	koli	S. L. 19/20 V. B. — 21	Reisija kraam	104,8	84	11.487	„	715	20	4.8.24.a.	C. Lassen
10	kasti		Klaaskaup	1801	1033	185.416	„	715	84	4.8.24.a.	Gerhard & Hey
1	kast	F. S. R. — 7918	Kummikaup	100	86	10.917	Oberbm. Hacken	752	62	11.8.24.a.	Carl Lassen
4	kasti	V. S. — 4637/6—9	Klaas	537	446	38.626	„ „	752	24	11.8.24.a.	Gerhard & Hey
1	1. kast	G. — 768	Rauakaup	88	65	2.069	„ „	752	121	11.8.24.a.	Schenker & C-o
2	koli	A. G. — 1095/96	Sinepi jahu	82	79	17.761	Tilly Russ	762	58	12.8.24.a.	Patzner
1	kast	C. P. — 614	Paber	102	88	6.065	Libau	769	20/13	13.8.24.a.	Schenker & C-o
1	„	A. E. P. Reval 119	Jahipüssid	61	36	29.889	Seine	778	5	14.8.24.a.	Order
1	„	A. M. — 1560	„	87	61	48.002	Seine	778	4	14.8.24.a.	Order
1	„	V. F. — 681	Wiilid	64	61	1.540	Viola	799	3	17.8.24.a.	Order
2	kasti	E. H. G. — 3593/4	Pudukaup	274	130	109.691	Strassburg	803	61	18.8.24.a.	O. Stude
22	„	E. & G. — 18990/19011	Segakaup	2371	1019	83.698	„	803	61	18.8.24.a.	O. Stude
4	tükki	A. T. — 3693/6	Rauakaup	144	144	4.146	Oberbm. Hacken	841	65	25.8.24.a.	O. Moller
1	kast	H. Kamenetsky Reval	Puuwilj. konserwid	28	24	33.039	Cremon	849	38	26.8.24.a.	B. Fuhl & C-o
1	„	S. M. — 8	Raamatud	48	23	1.010	Cremon	849	12	26.8.24.a.	Pöhl
1	„		Kummikaup	40	38	6.962	Raudtee wag. nr 328710 saatek. nr. 12696			6.9.24.a.	K. Tamman & C-o

Tallinna Peatolliamet.

Tööotsimised.

Raamatupidaja korrespondent,
kes 3 kohal. keelt waldab, wilumujega panga-, kaub.- ja lõõstusalal, otsib teenistust Tallinnas ehk wäljaspool. Pakk. sit. „Bilanss".

Noor,
aus neiu
soowib kohta wäikemaasse perekonda, on enne teeninud, on hea tunnistus. Teat. sit. „Tammaara".

Heade tunnistustega
kuisar
soowib kohta; mõistab ka töili teisi töid teha; on iseliised head soowitused. Teatada sit. „Istutunnistuse nr. 120 ettemõtajale".

Wäike
Hiiumaa neiu
soowib teenistust jakste juure üksiteenijaks. Suur Juhkentali tän. nr. 40—6.

Olen wilumud
pesupesija,
soowin päewiti pesema wõi passikohta. Wene tän. 8, krt. 13.

Keskealine
naisterahwas
otsib teenistust kergemale tööle, wõib kautsjoniga. Teatada sit. „Töötu"

Kes wastuwõetawate hinnadega meeldiwat klarts- ja ihrupesu soowib, see laseb oma
pesu pesta
Tallinna käsipesumajas, Kapli t. nr. 12, krt. 2. Wastuwõtmine ärts ja Raekojaplats nr. 11, firmas „Solitid". Soowikorral saadetakse pesule järele.

Tasun, kes soowitab haritud neiule
kelneri koha.
Teat. sit. „Hea tööjõud".

Noor neiu
soowib kohta üksiteenijaks wõi laste juure, on tunnistused. Rääk. 16.—18. sept. Toom-Kooli tän. nr. 18—2, telef. 301.

Teenija
valub kohta, pejeb ka peju. Teat. sit. „Teenija".

Noor neiu
soowib teenija kohta wäikemaasse perekonda. Ei pölga ühtegi tööd. Soowitam ainuli linna. On tunnistused ja soowitus. Teatada Raudtee t. nr. 23—2, Nõmme. A. Kruus.

Korralik, töötas keskealine neiu soowib kestwat
teenistust
üksiteenijaks wäikemaasse perekonda, tuppa wõi auja üksiku juure. On nendel kohtadel teenimud. Oskab keeta, ömmelda, räägib Wene keelt. Teatada sit. „Töötas neiu" ehk Wäike Kompassi tän. 11, poodi.

Gümn. 3. kl. haridusega
noor neiu
palub tungiwalt mingijuguse teenistusi, kas kirjatööle, kauplusesse wõi laste juure. Teatada sit. „Neiu 9890".

Maalt tulnud
neiu
soowib kohta lihtsamasse perekonda. S. Klostri tän. 22—9.

Koduõpetaja, lauaaegse praktikaga, waldab Saksa, Inglise, Prantsuse ja Wene keelt,
otsib kohta
laste juure. Teatada sit. „Koduõpetaja".

Noor, intellig. naisterahwas, keskkooli haridusega
otsib kohta
perenaise abiks. Teatada sit. „Hausfrauenstütze".

Teenija
soowib kohta wäikesesse perekonda. Lai tän. 12—6.

Kaks preilit
paluwad anda mingit teenistust, teine on enneman trükikojas töötanud. Wõib ka passitöö osa. Teat. sit. „Loodus 9430".

Aus neiu
soowib üksiku härra wõi daami juure teenijaks ehk passijaks. Pakk. sit. „Soave peale".

Wilunud
muüjanna
otsib kohta kauplusse. Kautsjoniwõimeline. Pakk. sit. „Detail".

Õmblen
mantlid ja kleite kõige uuema moe järele, töö on puhas, korralik, joonistan lõikeid. Hinnad wõiskemata odamad. Sealsamas on ka õpilast tarwis. Liiwalaia tän. 27—23, hoowimajas.

Apteekri abiline
(naister.) ja kassapreili, heade soowitustega, otsimad kohta linnas wõi maal. Wana Postt t. nr. 7, krt. 12, kl. 4—6 p. l.

Noor neiu palub
kohta laste juure
ehk wäikesesse perekonda. Nõmme, Hoolelande tän. 1, L. R.

Kesk. keskkooli õpilane palub onda mingit
teenistust.
Teatada sit. „R. B."

Keskealine keskpooua soowib
perenaisekohta
üksiku härra juure. Waldab kõiwe koh. keelt ja tunneb ömblust, wõib ka ärasõiduks. On iõtlik soowitus. Teat. sit. „Lootus 9366".

Wanaldame naisterahwas, leabe tunnistustega, soowib
kohta
laste juure ehk wäikesesse perekonda. Narwa mnt. 46—4.

Kesskooli haridusega
neiu
soowib kohta tuppa wõi laste juure, wõib ka koolitöödes järele aidata. Teat. sit. „22".

Bilanswõimeline
raamatupidaja
soowib õhtust teenistust. Pakkumised sit. „Töötus ehk kaubandus".

Wilunud
keetja,
heade tunnistustega, soowib kohta kas keetjaks wõi üksiteenijaks. Teat. S. Roosiranti tän. 16, kauplus 2.

Kodukooliõpetajaks
soowib keskkooli haridusega korrekt, tõsise iseloomuga, pedagoogilisel wilunud preili. Tunnistused selle kohta olemas. Tunneb ka majapidamist ja igasugu naistööstööd. Pakk. sit. „Selma".

Neiu
soowib kohta. On wilunud kaupluses ja tunneb ka täielikult kodusseid töid. Palub mitte tähelepanemata jätta! Teatada kuni 20. sep. sit. „Ustaw majafober".

Härrad kingsepad!
Kes wõimaldaks noormehele, kes tööd täielikult soowib ära õppida, õpilasekoha. On enne ka töötanud. Teat. sit. „R. S."

Neiu
soowib kohta kokaabiks. Palub teatada sit. „9286".

Korralik
maaneiu
soowib lihtsasse perekonda üksiteenijaks. Oskab ka ömmelda. Pakkum. sit. „Maaneiu".

Akadeem. haridusega noor preili soowib kohta
raamatupidajaks, korrespondendiks
wõi üksikik mitsugust. kontori- wõi lauatöötöödele. Omab põhjalikud teadmised. On ka wilunud. Mõistab peale kohalikk. keele Prantsuse, Itaalia ja wähe Inglise keele. Teat. sit. „Franko"

Noor Hiiumaa neiu palub
teenistust,
oskab ömmelda ja on wäga usin. Palub teatada sit. „Aus neiu".

Apteekriabiline
(meesterahwas) otsib kohta Tallinna. Teatada sit. „23".

Noor,
aus neiu
palub tungiwalt mingit teenistust. Wõib tuba eid töid teha ja lapsi õppimises järele aidata. Teat. sit. „F. K."

Maalitõtnud
noor neiu
soowib kohta maale ehk linna. Ei pölga ühtegi tööd, on endisest kohast tunnistus. Teat. sit. „Anny".

Prantsusmaal õppinud
kokk
otsib kohta Tallinna peenemasse hotell-restoranti, eelistgul abiks. On kaunemat aega Pariisi peenemates hotellides töötanud. Teatada Hospidali tän. 6, krt. 1, K. S.

Aktsiate
siltide maalimine
250 mk. r.-ersin ühes materjali ja ülespanemisega. Töö korralik ja 5-aastane wastutus. Peale selle igasugu dekoratiiw maalimised; pildid, waibad, woodiwarjud, suurendused jne. Tallinn, W. Ameerika tän. 22—4, maalier.

Intelligent naisterahwas soowib kohta
perenaiseks
üksiku meesterahwa juure. On kõigega mõus. Pakk. sit. „Hilda".

Juukselõikaja neiu
soowib kohta.
Teatada sit. „Koht".

Kokk wirtin
soowib kohta linna wõi maale, tunneb täielikult majapidamist ja mõistab ka ömmelda. Palun järele küsida Falkpargi tän. nr. 23—3.

Noor neiu
soowib kohta tuppa wõi üksiteenijaks. Räägib Wene keelt, oskab keeta, on endisest kohast tunnistus. Teatada sit. „25 neiu".

18-aastane
neiu
soowib kohta einelauda ärelandjaks, on selles hästi wilunud, ehk muud kergemat tööd. Teat. sit. „Ertelandsja".

Keskeal. naisterahwas soowib
passitohta
wõi kontoritraamijaks, oskab keeta, räägib Wene keelt. Wakali puiestee 12—15, L. E.

Õmblejatele tähtis!
Wõcan wastu lõikingu päritilanduji ja teisi täitöid. Soowitawad wõin ka materjali juurendada. Teatada sit. jõm „Tikandus".

Prouad ja preilid,
kõige odawamalt wõite uut kübarat tellida ehk wana ümber teha lasta **Kana t. nr. 14, krt. 25.** Töö korral ja maitserikas. 150 mrg. peale.

Keskealine
teenija
soowib kohta. On ka wanadele kohtadele head soowitused ja oskab tööd teha. Heeringa tän. 3, krt. 12.

Müüakse.

Lokomobiil 6—8 h. j.,
pruugitud, heas korras, müüa. Näha Aegwiidus, turbatööstuses.

Müüa
kirjutuslaud,
puhweti-, riietus- ja öökapid, toolid, Türgi diwanid, tuschetid, lastewoodi, lambid, jalg- ja läsiõmblusmasinad j. m. asjad. Mõõblikauplus Suurel Roosikrantsi tän. nr. 15.

Tõukanu
müüa, musti ja walgeid, kõige paremat seltsi mungejad. Suur Juhkentali tän. nr. 46, poes.

Kellel on müüa hea
jalgratas?
Teatada sit. „Jalgratas".

Nõmmel, Kuusmäe peatuse juures
rendikrunt
müüa pooleli ehitusega. Ostutingimised head. Soow. ktrjal. sit. „Krunt 9387".

Juhtumisi odawasti müüa hea ja korras, „Singeri"
jalaga õmblusmasin
ja peaaegu uus lodjatool (Luther). Luise tän. 29, krt. 14, 2. korral.

Müüa hea
üpsikits.
Liiwamäe tän. 48, krt. 5.

Odaw.
hobune
ja nõuawõihob. Jõma rekordita odawasti müüa. Baltiski mnt. nr. 48.

Müüa rutulisel: ning odawasti
habemeajamisäri
fisfesead, tammepuust, wäike puhwet, tammepuust m. kirjutuslaud ja muid majapidamisasjad. Pikkolg nr. 6.